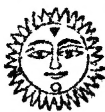
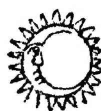
శ్రీరస్తు. ౬౫

పెద్దబాలశిక్ష.

ఇది, బాలురకత్యంతోపయుక్తంబగున
టుల నూతనముగా సంగతులు ౩౬ న్ను
ప్రశ్నలు ౨౬ న్ను జేర్చి
అమరంబేను.

6 5

రంగస్వామి మొదలారివారి

పూమగళ్ విలాసముద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రింపించి ప్రచురింపఁబడియె.
చెన్నపురి. వెల అణా ౪.

1901 సం.

Door No 21 Thripalystreet Madras.

హల్లుల విభాగములు.

పరుషములు	౬-	క చ ౘ ట త ప
సరళములు	౬-	గ జ ౙ డ ద బ
ద్రుతము	౧-	న
స్థిరములు	౨౬-	ఖఘఙఛఝఞఠఢణథధనఫ భమయరఱలళవశషసహక్ష
కేవలస్థిరములు	౧౩	ఖఘఛఝఠఢథధఫభళక్షఱ
అనునాసికములు	౫-	ఙ ఞ ణ న మ
అంతస్థములు	౫-	య ర ఱ ల వ
ఊష్మములు	౪-	శ ష స హ-

	కవర్గము.	చవర్గము.	టవర్గము.	తవర్గము.	పవర్గము.
వర్గప్రథమములు.	క	చ ౘ	ట	త	ప
వర్గద్వితీయములు.	ఖ	ఛ	ఠ	థ	ఫ
వర్గతృతీయములు.	గ	జ ౙ	డ	ద	బ
వర్గచతుర్థములు.	ఘ	ఝ	ఢ	ధ	భ
వర్గపంచమములు.	ఙ	ఞ	ణ	న	మ

ఈయిరువదియేడుస్పర్శములు.

అఆకఖగఘఙహః వీనికి కంఠములు.

ఇఈచఛజఝఞయశ వీనికి తాలువులు

ఋౠటఠడఢణరషళఱ వీనికి మూర్ధములు

ఌౡతథదధనలసచజ వీనికి దంతములు

ఉ ఊ ప ఫ బ భ మ వీనికి ఓష్ఠములు

ఙ ఞ ణ న మ వీనికి నాసికములు

ఎ ఏ ఐ వీనికి కంఠతాలువులు

ఒ ఓ ఔ వీనికి కంఠోష్ఠములు

వ- వీనికి దంతోష్ఠములు. ం ః వీనికి నాశికములు-

అలి	ఉష	ఒర	కధ	చలి	ఝంప	సస	భళి
ఆబ	ఊఢ	ఓడ	ఖర	చట	తడ	పడ	ముఖ
ఇలి	ఎడ	ఔర	గయ	జర	వళి	ఘణ	రస
ఈహా	ఏడ	అంచ	ఘట	జత	ఫర	బస	లస

వంకాయ	వాచూరా	ప్రకృతి	వడుసు	వేడిమి
నగవు	నిజము	నీవలి	నెనరు	బెల్లము
తీరిక	బంగారు	గోనెలు	నేరేడు	తీరిక
సిసము	రంగడు	నౌకరి	తెలుపు	జాతర

౧౪ అచ్చులు హల్లులతో జేరునపుడు రూపాంతరముల జెందును			హల్లులు హల్లులతో జేరునపుడు వచ్చురూపభేదముల నామధేయములు.		
అ	ి	తలకట్టు.	క	్క	కావత్తు
ఆ	ా	దీర్ఘము.	త	్త	తావత్తు
ఇ	ి	గుడి.	న	్న	నావత్తు
ఈ	ీ	గుడిదీర్ఘము.	మ	్మ	మావత్తు
ఉ	ు	కొమ్ము	య	్య	కియావడి
ఊ	ూ	కొమ్మదీర్ఘము	ర	్ర	క్రా రావడి
ఋ	ృ	సుడి		ఁ	వలపలగిలక
ౠ	ౄ	సుడిదీర్ఘము.	ల	్ల	లావత్తు
ఎ	ె	ఎత్వము.	వ	్వ	వావత్తు
ఏ	ే	ఏత్వము.	న	ౝ	నకారపొల్లు
ఐ	ై	ఐత్వము	తక్కిన ౩౦ హల్లులు		
ఒ	ొ	ఒత్వము.	హల్లులతో జేరునపుడు		
ఓ	ో	ఓత్వము.	రూపభేదములు		
ఔ	ౌ	ఔత్వము.	లేవు		

క॥ క కా కి కీ కు కూ కృ కౄ

ఖ॥ ఖ ఖా ఖి ఖీ ఖు ఖూ ఖృ ఖౄ

గ॥ గ గా గి గీ గు గూ గృ గౄ

ఘ॥ ఘ ఘా ఘి ఘీ ఘు ఘూ ఘృ ఘౄ

ఙ॥ ఙ ఙా ఙి ఙీ ఙు ఙూ ఙృ ఙౄ

చ॥ చ చా చి చీ చు చూ చృ చౄ

ౘ॥ ౘ ౘా ౘి ౘీ ౘు ౘూ ౘృ ౘౄ

ఛ॥ ఛ ఛా ఛి ఛీ ఛు ఛూ ఛృ ఛౄ

జ॥ జ జా జి జీ జు జూ జృ జౄ

ౙ॥ ౙ ౙా ౙి ౙీ ౙు ౙూ ౙృ ౙౄ

ఝ॥ ఝ ఝా ఝి ఝీ ఝు ఝూ ఝృ ఝౄ

ఞ॥ ఞ ఞా ఞి ఞీ ఞు ఞూ ఞృ ఞౄ

ట॥ ట టా టి టీ టు టూ టృ టౄ

ఠ॥ ఠ ఠా ఠి ఠీ ఠు ఠూ ఠృ ఠౄ

డ॥ డ డా డి డీ డు డూ డృ డౄ

ఢ॥ ఢ ఢా ఢి ఢీ ఢు ఢూ ఢృ ఢౄ

ణ॥ ణ ణా ణి ణీ ణు ణూ ణృ ణౄ

త॥ త తా తి తీ తు తూ తృ తౄ

కె	కే	కై	కొ	కో	కౌ	కం	కః
ఖె	ఖే	ఖై	ఖొ	ఖో	ఖౌ	ఖం	ఖః
గె	గే	గై	గొ	గో	గౌ	గం	గః
ఘె	ఘే	ఘై	ఘొ	ఘో	ఘౌ	ఘం	ఘః
ఙె	ఙే	ఙై	ఙొ	ఙో	ఙౌ	ఙం	ఙః
చె	చే	చై	చొ	చో	చౌ	చం	చః
ౘె	ౘే	ౘై	ౘొ	ౘో	ౘౌ	ౘం	ౘః
ఛె	ఛే	ఛై	ఛొ	ఛో	ఛౌ	ఛం	ఛః
జె	జే	జై	జొ	జో	జౌ	జం	జః
ౙె	ౙే	ౙై	ౙొ	ౙో	ౙౌ	ౙం	ౙః
ఝె	ఝే	ఝై	ఝొ	ఝో	ఝౌ	ఝం	ఝః
ఞె	ఞే	ఞై	ఞొ	ఞో	ఞౌ	ఞం	ఞః
టె	టే	టై	టొ	టో	టౌ	టం	టః
ఠె	ఠే	ఠై	ఠొ	ఠో	ఠౌ	ఠం	ఠః
డె	డే	డై	డొ	డో	డౌ	డం	డః
ఢె	ఢే	ఢై	ఢొ	ఢో	ఢౌ	ఢం	ఢః
ణె	ణే	ణై	ణొ	ణో	ణౌ	ణం	ణః
తె	తే	తై	తొ	తో	తౌ	తం	తః

థ్॥ థ థా థి థీ థు థూ థృ థౄ

ద్॥ ద దా ది దీ దు దూ దృ దౄ

ధ్॥ ధ ధా ధి ధీ ధు ధూ ధృ ధౄ

న్॥ న నా ని నీ ను నూ నృ నౄ

ప్॥ ప పా పి పీ పు పూ పృ పౄ

ఫ్॥ ఫ ఫా ఫి ఫీ ఫు ఫూ ఫృ ఫౄ

బ్॥ బ బా బి బీ బు బూ బృ బౄ

భ్॥ భ భా భి భీ భు భూ భృ భౄ

మ్॥ మ మా మి మీ ము మూ మృ మౄ

య్॥ య యా యి యీ యు యూ యృ యౄ

ర్॥ ర రా రి రీ రు రూ రృ రౄ

ఱ్॥ ఱ ఱా ఱి ఱీ ఱు ఱూ ఱృ ఱౄ

ల్॥ ల లా లి లీ లు లూ లృ లౄ

ళ్॥ ళ ళా ళి ళీ ళు ళూ ళృ ళౄ

వ్॥ వ వా వి వీ వు వూ వృ వౄ

శ్॥ శ శా శి శీ శు శూ శృ శౄ

ష్॥ ష షా షి షీ షు షూ షృ షౄ

స్॥ స సా సి సీ సు సూ సృ సౄ

థె థే థై థొ థో థౌ థం థః

దె దే దై దొ దో దౌ దం దః

ధె ధే ధై ధొ ధో ధౌ ధం ధః

నె నే నై నొ నో నౌ నం నః

పె పే పై పొ పో పౌ పం పః

ఫె ఫే ఫై ఫొ ఫో ఫౌ ఫం ఫః

బె బే బై బొ బో బౌ బం బః

భె భే భై భొ భో భౌ భం భః

మె మే మై మొ మో మౌ మం మః

యె యే యై యొ యో యౌ యం యః

రె రే రై రొ రో రౌ రం రః

ఱె ఱే ఱై ఱొ ఱో ఱౌ ఱం ఱః

లె లే లై లొ లో లౌ లం లః

ళె ళే ళై ళొ ళో ళౌ ళం ళః

వె వే వై వొ వో వౌ వం వః

శె శే శై శొ శో శౌ శం శః

షె షే షై షొ షో షౌ షం షః

సె సే సై సొ సో సౌ సం సః

హల్లులతో రరాప భేదముగల

హ్రా	హా	హో	హి	హీ	హం	హరా	హ్ర	హ్రా
క్ష	క్షి	క్షొ	క్షి	క్షీ	క్షం	క్షరా	క్ష్ర	క్ష్రా

కర	క్త	క్న	క్మ	క్య	క్ర	క్గ	క్వ	కః	కః
ఖర	ఖ్త	ఖ్న	ఖ్మ	ఖ్య	ఖ్ర	ఖ్గ	ఖ్వ	ఖః	ఖః
గర	గ్త	గ్న	గ్మ	గ్య	గ్ర	గ్గ	గ్వ	గః	గః
ఘర	ఘ్త	ఘ్న	ఘ్మ	ఘ్య	ఘ్ర	ఘ్గ	ఘ్వ	ఘః	ఘః
ఙర	ఙ్త	ఙ్న	ఙ్మ	ఙ్య	ఙ్ర	ఙ్గ	ఙ్వ	ఙః	ఙః
చర	చ్త	చ్న	చ్మ	చ్య	చ్ర	చ్గ	చ్వ	చః	చః
ఛర	ఛ్త	ఛ్న	ఛ్మ	ఛ్య	ఛ్ర	ఛ్గ	ఛ్వ	ఛః	ఛః
జర	జ్త	జ్న	జ్మ	జ్య	జ్ర	జ్గ	జ్వ	జః	జః
ఝర	ఝ్త	ఝ్న	ఝ్మ	ఝ్య	ఝ్ర	ఝ్గ	ఝ్వ	ఝః	ఝః
ఞర	ఞ్త	ఞ్న	ఞ్మ	ఞ్య	ఞ్ర	ఞ్గ	ఞ్వ	ఞః	ఞః
టర	ట్త	ట్న	ట్మ	ట్య	ట్ర	ట్గ	ట్వ	టః	టః
ఠర	ఠ్త	ఠ్న	ఠ్మ	ఠ్య	ఠ్ర	ఠ్గ	ఠ్వ	ఠః	ఠః
డర	డ్త	డ్న	డ్మ	డ్య	డ్ర	డ్గ	డ్వ	డః	డః
ఢర	ఢ్త	ఢ్న	ఢ్మ	ఢ్య	ఢ్ర	ఢ్గ	ఢ్వ	ఢః	ఢః
ణర	ణ్త	ణ్న	ణ్మ	ణ్య	ణ్ర	ణ్గ	ణ్వ	ణః	ణః
తర	త్త	త్న	త్మ	త్య	త్ర	త్గ	త్వ	తః	తః

హె	హే	హై	హొ	హో	హౌ	హం	హః
క్షె	క్షే	క్షై	క్షొ	క్షో	క్షౌ	క్షం	క్షః

థౄ	థ్త	థ్న	థ్మ	థ్య	థ్ర	థ్ల	థ్వ	థౢ	థౣ
దౄ	ద్త	ద్న	ద్మ	ద్య	ద్ర	ద్ల	ద్వ	దౢ	దౣ
ధౄ	ధ్త	ధ్న	ధ్మ	ధ్య	ధ్ర	ధ్ల	ధ్వ	ధౢ	ధౣ
నౄ	న్త	న్న	న్మ	న్య	న్ర	న్ల	న్వ	నౢ	నౣ
పౄ	ప్త	ప్న	ప్మ	ప్య	ప్ర	ప్ల	ప్వ	పౢ	పౣ
ఫౄ	ఫ్త	ఫ్న	ఫ్మ	ఫ్య	ఫ్ర	ఫ్ల	ఫ్వ	ఫౢ	ఫౣ
బౄ	బ్త	బ్న	బ్మ	బ్య	బ్ర	బ్ల	బ్వ	బౢ	బౣ
భౄ	భ్త	భ్న	భ్మ	భ్య	భ్ర	భ్ల	భ్వ	భౢ	భౣ
మౄ	మ్త	మ్న	మ్మ	మ్య	మ్ర	మ్ల	మ్వ	మౢ	మౣ
యౄ	య్త	య్న	య్మ	య్య	య్ర	య్ల	య్వ	యౢ	యౣ
రౄ	ర్త	ర్న	ర్మ	ర్య	ర్ర	ర్ల	ర్వ	రౢ	రౣ
ఱౄ	ఱ్త	ఱ్న	ఱ్మ	ఱ్య	ఱ్ర	ఱ్ల	ఱ్వ	ఱౢ	ఱౣ
లౄ	ల్త	ల్న	ల్మ	ల్య	ల్ర	ల్ల	ల్వ	లౢ	లౣ
ళౄ	ళ్త	ళ్న	ళ్మ	ళ్య	ళ్ర	ళ్ల	ళ్వ	ళౢ	ళౣ
వౄ	వ్త	వ్న	వ్మ	వ్య	వ్ర	వ్ల	వ్వ	వౢ	వౣ
శౄ	శ్త	శ్న	శ్మ	శ్య	శ్ర	శ్ల	శ్వ	శౢ	శౣ

షృ– ష్త ష్న ష్మ ష్య ష్ర ష్ల ష్వ

సృ– స్త స్న స్మ స్య స్ర స్ల స్వ

హృ– హ్త హ్న హ్మ హ్య హ్ర హ్ల హ్వ

క్షృ– క్ష్త క్ష్న క్ష్మ క్ష్య క్ష్ర క్ష్ల క్ష్వ

మూడుహల్లులపై అచ్చు గలియుట.

ద్ధ్ర- ద్ధ్ర- త్త్ర- గ్భ్రి- గ్జ్ఞ- గ్జ్ఞ- స్నృ- ర్థ్య- క్త్య- త్మ్య

క్ష్మ క్చ్ఛ క్ట్ర క్థ్ర క్డ క్ధ క్ణ క్థ క్ఫ క్ప క్ఫ క్శ క్ష్న క్స్న క్ష్మ

గ్గ గ్ఘ గ్జ గ్ఝ గ్డ గ్ఢ గ్ణ గ్ద గ్ధ గ్బ గ్భ గ్మ

ఇట్టిట్టియక్షరంబులు వక్ష్యమాణ

సూత్రోక్తక్రమంబున నూహించునది.

రెండు అక్షరముల పేర్లు

కాకి	కెంత	కంకి	గుడి	గోవు	ఘోణ	చాక
కిరి	కేలు	ఖాళి	గూను	గౌరి	చితి	ఛాయ
కీలు	కైక	ఖేల	గృహి	గంప	చిరు	జాతి
కుటి	కోన	గాలి	గెడ	ఘటి	చెవి	జిలి
కూత	కోతి	గిరి	గేదె	ఘాత	చేను	జీటి
కృప	కౌను	గీత	గోబ	ఘృణి	చోటు	జృంభ

జేత	తుత	నీతి	పండు	ముడి	రోత
జోలి	తేమ	నూపు	ఫణి	మూత	రౌతు
టాకు	తొడ	నెల	బావ	మృతి	రంగు
టీక	తోట	నేడు	బిగి	మెడ	లాలి
టూకి	తంతి	నొగ	బీడు	మేక	లిభి
టేకు	దాత	నోరు	బూది	మైల	లీల
టోకు	దివి	నౌక	బేల	మొన	లూత
ఠావు	దులి	నంది	బైరి	మోము	లేమి
ఠీకు	దూత	పాప	బోను	మౌని	లోతు
రేవ	దే. బె.	పిడి	భాష	మంద	లంక
డాగు	దొంగ	పీట	భిక్ష	యతి	వాన
డేగ	దోమ	పులి	భీతి	యాత్ర	విరి
డొంక	దౌడ	పూవు	భూమి	యోగి	వీపు
డోలు	దండు	పేడు	భేరి	రాజు	వృధ
ఢాక	ధార	పైడి	భోగి	రీతి	వెలి
ఢంక	ధుని	పొగ	మామ	రుషి	వేడి
తాత	ధృతి	పోక	మితి	రూఢి	వైరి
తీగ	వాన	పౌజు	మీను	రేగు	వోడ

వంక	శృంగి	సిరి	సేను	హరి	హేల
శాఖ	శైలి	సీమ	సైగ	హాళి	హౌను
శిఖ	శొషి	సుడి	సొచ	హింగు	హంస
శీత	శౌరి	సూది	సోగ	హంతి	క్షాంతి
శుచి	శంక	స్మృతి	సౌను	హారతి	క్షితి
శూలి	సాన	సెర	సంధి	హృతి	ఊయి

రెండు అక్షరముల పేర్లు.

అక్క	ఒప్పు	కోక	గొట్టి	చీమ	తల
ఆమె	ఔర	కౌలు	గేలి	టక్కు	తాడు
ఇది	అంచ	ఖర	గొడ్డు	టెంకి	తిత్తి
ఈపె	కన్ను	ఖ్యాతి	గోచి	డబ్బు	తీపు
ఉట్టి	కాలు	ఖిన్ను	గాళి	డాలు	తుంట
ఊచ	కిటి	గడ్డి	ఘంట	దిండు	తరాకు
ఋషి	కీర్తి	గాడి	ఘృష్టి	డులి	తెచ్చు
ఎండ	కుక్క	గిడ్డు	చచ్చు	డెక్క	తేలు
ఏటు	కరాడు	గీటు	చలి	డేకు	తొట్టి
ఐదు	కైపు	గుంజ	చాప	ఢక్క	తోలు
ఒట్టు	కొంగు	గరాడు	చిక్కు	ఢిల్లి	దండ

దారి	నెత్తి	బిడ్డ	మీదు	రేకు	వృద్ధి
దిక్కు	నేను	బీర	ముక్కు	రోలు	వెండ
దీటు	నొప్పి	బంట్రు	మెలి	లట్లు	వేట
దుత్త	నోటు	బరాజ	మేడ	లెక్క	వైల
దవాడ	పంట	బెండుం	మైదు	లొమ్ము	శంక
దృష్టి	పాచి	బేసి	మొగ	లోత	శాత
దెబ్బ	పిండి	బైటు	మొరాటు	లక్ష్మి	శిరా
దేవి	పీత	బొట్టు	యుషి	లాతి	శుద్ధి
దొడ్డ	పుంజు	బోడ్డి	యాతి	లిబ్బి	శూలి
దోయి	పూజ	భట్టు	యుక్తి	లుబ్ధం	శ్రేణి
ధణ	పెండ్లి	భార్య	యోష	లూటి	శోభ
ధాత	పేను	భుక్తి	రచ్చ	లెస్స	షష్ఠి
ధూళి	పైరు	భూతి	రాగి	లొంగు	సందు
నక్క	పొడి	భృతి	రిమ్మ	లోభి	సాక్షి
నాడుం	పోళి	భ్రమ	రీఢ	వంకి	సిగ్గు
నిండ	పాత్రి	మంత్రి	రుచి	వాలు	సిత
నీవి	బంగి	వరాయ	రవాక	విందు	సరారి
నుగ్గు	బాగు	మ్లిలి	రెప్ప	వీణ	సైట్టి

సిత	సెట్టి	సొంటి	హస్త	హొండి	హొన్ను
సరారి	సేవ	సోది	హయి	హెచ్చు	క్షమ

షరాదుఅక్షరములపేర్లు

అప్పము	కిసరు	గీతము	చీమిడి
ఆకులు	కీనీడ	గుడారు	చుట్టము
ఇగురు	కుంచము	గరాటము	చరార్ణము
ఈతడు	కరాకలు	గృహము	చెక్కలు
ఉడుము	కృత్తిక	గెడలు	చెమంతి
ఊర్వశి	కేళిక	గేదంగి	చైత్రము
ఋతువు	క్రైవడి	గోంగడి	చొక్కము
ఎంగిలి	కొండెము	గోరులు	చోరుడు
ఏకము	కోడేలు	ఘనము	చౌకము
ఐక్యము	ఖడ్గము	ఘృతము	ఛత్రము
ఒక్కండు	ఖిన్నుడు	ఘోషము	ఛేదించి
ఓర్పు	ఖేదము	చంద్రుడు	జగము
ఔరౌర	గడువు	చలము	జాతర
కట్నము	దానము	చాపము	జిగురు
కానుక	గిలుక	చిగురు	జీతము

జుత్తెడు	తృణము	ధీరుడు	పీనస
జవాదము	తెలుపు	ధూపము	పుంజము
జేజేలు	తేగము	ధేనువు	పూజ్యము
జోగోట్టు	తొండము	ధైర్యము	పెదవి
టంకము	తోరము	ధోరణి	పేలాలు
టాటోడు	దండము	నగరు	పైకము
టండాయ	దానము	నాలుక	పొంగలి
ఠవర	దినము	నిజము	పోలిక
డగ్గర	దీనుడు	నీరుల్లి	పౌత్రుడు
డాపలి	దుగ్గాణి	నుదురు	ఫలము
డిగ్గియ	దురాషణ	నృత్యము	బజారు
డెబ్బది	దృఢము	నెనరు	బాడిగ
తపము	దేవర	నేరేడు	బికారి
తాకట్టు	దైవము	నొసలు	బీగము
తియ్యన	దొరువు	నౌకరి	బుంగర
తీరిక	దోరము	పంతము	బూడిదె
తుడుము	ధనము	పాపము	బెజ్జము
తురాయిపు	ధాన్యము	పిడక	బేరము

బైరాగి	భక్రము	భుజము	భోగము	మిడుత
బొబ్బర	భాగ్యము	భూతము	మదము	మిగడ
బోగుణి	భీముడు	భేదము	వరాటలు	ముంగిస

నాలుగుఅక్షరములపేళ్లు.

అపరంజి	కాంచనము	గెలిపించె
ఆటకాడు	కిరీటము	గోండుపోక
ఇంగితము	కీలుకత్తి	గోలకొండ
ఈతగాడు	కుందనము	ఘాతకుడు
ఉదరము	కరాలివాడు	చందనము
ఊడిగము	కైలాసము	చామరము
ఋణస్థుడు	కొండెగాడు	చిగురాకు
ఎగతాళి	కోడెవాడ	చీరపేను
ఏకాంతము	కాపీనము	చుక్కబొట్టు
ఐతిహ్యము	ఖర్జూరము	చురాకొమ్మ
ఒక్కపొద్దు	గజిబిజి	చెంగలువ
ఓటికుండ	గిరగిర	చేమగడ్డ
ఔషధము	గుద్దులాట	జగడము
కట్లదండ	గూనివాడు	జాగరము

జున్నుపాలు
జెట్టిపోతు
జోగురాలు
ఝంకారము
ఝాముపొద్దు
డగ్గుత్తిక
డాంభికులు
తలకట్టు
తామసము
తిండిపోతు
తీవరము
తుంపరలు
తూకువమాను
తెల్లవారి
తేటమాట
తోరణము
దవనము
ధనియాలు

దారణము
దిగ్ధుపాటు
దీవనము
దుగులము
దూషణము
దృష్టాంతము
దెప్పరము
దేవళము
దొంగసొమ్ము
దోరణము
ధారాళము
ధూమకేతు
నంగనాచి
నారదుడు
నిమ్మకాయ
నీరువట్టు
నూపురము
నెల్లిచెట్టు

నేరుపరి
నైవేద్యము
పంచితము
పాడియావు
పిన్నతల్లి
పుచ్చతీగె
పూలబంతి
పెరుమాళ్లు
పేరంటము
పైగస్తీలు
పొరబాటు
పోరాటము
పౌరుషము
ఫయిసలా
బట్టువాడు
బావిలీలు
బిడారము
బీరకాయ

బువ్వంబంతి	బేరగాడు	భాగహారి
బూరగొమ్మ	బొంగరము	భీకరము
బృహస్పతి	బోనకత్తె	భువనము
బెండకాయ	భండారము	భూతదయ

నీతి వాక్యములు.

అవనిదపముచేయకు
అరయుదనముపాలు
ఆశలెస్సగెలువు
ఆజ్ఞయందుగెలువు
ఇంపుమాటలాడుము
ఇచ్చికీతిఃవేడుము
ఈపిజెరచనోడుము
ఈడువానిగూడుము
ఉన్నచోటనుండుము
ఉత్తమాటవెండుము
ఊరగలసిమనము
ఊనిపనులగనుము
ఎగ్గుపలచవద్దు
ఎపుడుపిందుమద్దు
ఏరిపియ్యమందు
ఏకరీతినొందు
ఐనవారిజేరు
ఐడుగుహలగోరు
ఒహలికార్యమాను
ఒప్పుచాలబూను
ఓటుమాటవిడువు
ఓప్పుమించినడువు
ఔనసిపనియెంచు
ఔనసిభువిమించు
కల్లమాటవినకు
కన్నచోటజనకు

గట్టివాటి నుడువు
గర్వమంత విడువు
చెప్పుకొనకు యిచ్చి
చెప్ప కేగు లిచ్చి
చొచ్చి వీగరాదు
చొరవ లేని కొదు
జాగరరాకుడనుము
జాల్మ డనక తగుము
జారతొలి సొమ్ము
జాతపనము కమ్ము
టక్కు లేమి జేయకు
టక్కు వాని డాయకు
డబ్బు లెన్న గెలువు
డంభ మొప్ప నడువు
తరిని బైట బెట్టు
తపము బోక బట్టు
దబ్బ రాడ వాటు
దయను విడువ దేటు

నయము తప్పవద్దు
నవత మంచి పద్దు
పాపబుద్ధి కలచు
పాము చెలిమి జెరచు
బాసలాడ బోకు
బాలు జాడ రాకు
మనవి వినుట యొప్పు
మమత వీడమి తప్పు
యతుల నింద జెరచు
యాచ్ఞ భంగపరచు
రమణి వరాయపడక
రిపుల కౌగు చెడక
లాభము రాని గాచ్చ
లోభము మగదీర్చ
వచన మొకటె పలుకు
వాదు కేపుడు నలుకు
శిక్ష వంక తొలగు
సఖుల కీడు బాపు

ప్రాసవాక్యములు.

దేవదేవరమ్మ	మరాచకొమ్మపొందు
కావుమయ్యమమ్మ	రాజులేనియురాళ్లు
రరాకలేనివాఁడు	పూజలేనిగుళ్లు
పోకజేయలేఁడు	రాజుకొలువుతోటి
ఎక్కువైనబుద్ధి	గాజుగిన్నెసాటి
పెక్కుకార్యసిద్ధి	కట్టులేనినోరు
బాగుగాదువచ్చు	కట్టతెగినచెఱు
వోగుదానవచ్చు	ఒట్టివానిమాట
పొడుగునడతబోను	గట్టినీళ్లమూట
యిడుముగడచిపోను	కొంటెశిఖరినీటు
స్వామిపాదసేవ	కుంటివానిగాటు
క్షేమమంత్రోవ	యిడనిలోభిప్రేత
నొచ్చిధనములందు	పుడమినతఁడువెర్రిత
ఇచ్చియశమునొందు	అడుసుద్రొక్కనేల
మంచివిద్యచదువు	అడుగుగడగనేల
మంచిబుద్ధిలొదవు	గుణములెన్నియున్న
రాచవానివిందు	తృణముపేదలన్న

నీతి లేనివాఁడు	ప్రియము లేని విందు
కోతికంటెబీఁడు	నయముగాని మందు
సతినిబొంది మెలగు	వరవుమించి నెలవు
సుతులబొందిచెలగు	వరవు కెచ్చు బరువు
చదువు లేని మొద్దు	నారి లేనియిల్లు
కదల లేనియెద్దు	నారి లేనివిల్లు
మొదటయింటగెలువు	తులువతోటిచెలిమి
పిదపరచ్చ గెలుపు	చిలుక కాటికలిమి
పెద్దలయందుభక్తి	వేల్పుమీరభక్తి
ముద్దుగులుకుముక్తి	సల్పు లెస్సముక్తి
ధనము లెస్సవారు	కవిత లేనినోళ్లు
వినయ మెపుడుగోరు	చవియు లేనికరాళ్లు
గొప్పవానిపట్టు	బాసలాడువాడు
ఒప్పువేల్పుగట్టు	కాసుచేయ లేడు
ఇంపువేల్పుకొలువు	విహిత మెప్పుడుం జేయు
సొంపుసిరులసలుపు	అహిత మెపుడుబాయు
అబ్బ లేనిబిడ్డ	నీతివాక్యవరాల
మబ్బు లేనిమొండ	నీతితోడబాల

సద్బుద్ధిశబ్దములు.

అంకెతప్పువేయవద్దు
అడ్డమాటచెప్పవద్దు
అన్నమాటతప్పవద్దు
అప్పుచేయవద్దు
అపకారము చేసినవారి
కినుపకారముచేయవ
ఆడితప్పబోకు (లెను
ఆకలి కొన్నవారికి అ
న్నముపెట్టవలెను
ఆడినమాటతప్పరాదు
ఈతకొట్టవద్దు
ఋణశేష శత్రుశేషం
లుంచరాదు (రాదు
ఒకరిమీద చాడీలుచెప్ప
ఓర్చలేనితనము విడువ
వలెను (కద్దు
కష్టపడ్డవానికి సుఖము

కలనైనబొంకవద్దు
కీడుకోరవద్దు
కీర్తిపొందగోరు
కృతిచేతకీర్తినొందు
కొండెచేష్టమాను
కొండెముచెప్పువాని
తోడగచేసుకొనరాదు
కోటివరహాలు వచ్చినా
హీనునికొలువరాదు
గర్వపడవద్దు
గురుభక్తిచాలివుంచు
గురువుచెప్పినమాట న
మ్మవలెను
చదువు కొనెడు కాలం
వ్యర్థపుచ్చరాదు
చదువుమీద తలంపువుం
చవలెను

చాడీచెప్పరాదు
చింతనచేయనివిద్యపని
కిరాదు
చెడుగుణము విడిచిపె
ట్టు
చెడుపనిచేయవలదు
చెడ్డచోటువిడువు
చెప్పిలేదనవలదు
చేతిపనినిలుపవలదు
చౌకగాకొను
జనులు నిందింపదగినప
నిచేయవలదు
జీవహింసజేయవలదు
తడిబట్టకట్టరాదు
తనకు చదువు చాలవ
చ్చెననిగర్వపడరాదు
తనకు పగవాడైనను కీ
డుతలవరాదు

తనకోపమే తన్ను చం
పును (రాదు
తన గుట్టు బైట వేయ
తనమరుగు జొచ్చినవా
నిని రక్షింపవలెను
తనయురారివారితో పగ
జేయరాదు
తన్నుతాను పొగడుకో
నరాదు
తప్పుసత్యము చేయరా
దు (ట్టరాదు
తలితండ్రులను కష్టపె
తల్లితండ్రిమాటవిను
తంటవమాటచెప్పవలదు
నఃచూచికొనగోరు
దేవునినిందించవలదు
దొంగతో స్నేహముచే
యరాదు

దొంగసొమ్ము కొనవలదు
ధర్మచింత మానవలదు
నమ్మిన వారిని చెఱప రాదు
పగవాడైన వచ్చి శరణు జొచ్చిన కాపాడవలెను
పఙ్క్తి భేదము జేయ రాదు
పచ్చికాయగిల్లవద్దు
పదిమందివద్దనినపని చేయరాదు
పరసంద సేయరాదు
పరులసొమ్ము కోరవద్దు
పాపము జేయవలదు (,ను
పెద్దలమాటలు వినవలె
పేదలమీద దయయుంచ వలెను (వద్దు
ప్రశ్నమాట చెప్పుకొన

ప్రభువయి నమ్మిగత్వ పడరాదు
మాయచేయబోకు
మంచిగుణము విడువవ (ద్దు
మంచిచోటు జేరు
మంచిపాలు త్రాగు
మందుకుతగ్గపత్యము జేయవలెను
మాతినింద జేయవలదు
యోగ్యత తెలిసి స్నేహము జేయవలెను
రాజద్రోహము జేయ రాదు (లదు
రుచియని చాలా దినవ
రోగిమీదదరారవలదు
లేమివచ్చెనని విచారప డరాదు (లదు
లోతుచూడకనీళ్లబోవ

విద్యయెంత వచ్చినను చాలునని చెప్పరాదు
విద్యచెప్పినవారినిమరు వవలదు
వింతమాటవినగోరు
వేళకు తగినట్టు నడుచు కొనవలెను
వ్రాయజదువ నేర్చిన వాడుసుఖపడును
శుచిగానుండగోరు
సత్యముతప్పరాదు
సభలోనవ్వరాదు
సభలోసిగ్గుపడరాదు
సంపద యున్నదని గర్వపడరాదు
సాఖ్యము కొనపనికి పూనరాదు
స్వామి యందు భక్తి యుంచు
స్నేహముగలచోట అప్రీతియరాదు
హింసచేయ బూనుకోనవలదు
మంచిపనిచేయావలెను

అనుస్వరములకుమించని రరాఢివాచకశబ్దములు.

పురుషవాచక శబ్దములు.

వానివేళావికారములు ప్రయోగించెడు అర్థము.

హరిశ్చంద్రుడు-ఇక్ష్వాకువంశపు రాజు- సత్యము పలికేవాడు. (త్రుడుధర్మాత్ముడు.

ధర్మరాజు - పాండురాజుయొక్క- జ్యేష్ఠపు

కర్ణుడు - ధర్మరాజునిసహోదరుడు - మహాదాత
భీముడు-ధర్మరాజునితమ్ముడు-అతిబలశాలి.
కంసుడు- ఉగ్రసేనునికుమారుడు - అతిదుర్మా
ర్గుడు. (ముగలవాడు.
మన్మథుడు - కృష్ణునికుమారుడు - మంచిరూప
కుభేరుడు-ఉత్తరదిక్కధిపతి-అతిధనశాలి.
బృహస్పతి- దేవగురువు - మిక్కిలిబుద్ధిమంతుడు.
బలిచక్రవర్తి-మహాబలవంతుడు-మహాదాత.
అర్జునుడు- ధర్మరాజునిసహోదరుడు - యుద్ధ
రంగమందు అపజయముగలుగనివాఁడు.
మారీచుడు-రావణునిస్నేహితుడు - రాక్షసుడు
మోసగాడు. (గాడు.
ఇంద్రజిత్తు- రావణునికొమారుడు- అతితంత్ర
వానరుడు-కోతి-చెడ్డపనిచేసేవాఁడు.
కుంభకర్ణుడు- రావణునితమ్ముడు - నిద్రముచ్చు
రావణుడు - పులస్త్యబ్రహ్మకొమారుడగు రాక్ష
సుడు-అతిసమర్థుడు. (తివయోవంతుడు
జాంబవంతుడు - బ్రహ్మదేవునికొమారుడు- అ

శనైశ్చరుడు - నవగ్రహములలో నేడవగ్రహము-అదృష్టహీనుడు.

శుక్రాచార్యుడు - నవగ్రహములలో నారవగ్రహము-ఏకాక్షి.

బ్రహ్మదేవుడు-సృష్టికర్త-అతిస్వతంత్రుడు.

యమధర్మరాజు-దక్షిణదిక్కధిపతి - అతిభయంకరుడు-

విఘ్నేశ్వరుడు గణపతి - ఈశ్వరునికుమారుడు (బొజ్జకడుపుగలవాడు.

యనాథ-ప్రభువులేనివాడు-వ్యర్థుడు.

యుగంధరుడు - ప్రతాపరుద్రునిమంత్రి - అతియుక్తిపరుడు.

కాలాంతకుడు-యముడు-మహాసమర్థుడు.

చిత్రగుప్తుడు- యమునివద్దగణికుడు - మిక్కిలివ్రాతగాడు.

శకుని-దుర్యోధనునిమేనమామ-మోసగాడు.

సైంధవుడు-దుర్యోధనునిబావమరిది - కార్యహానిజేయువాడు.

ధృతరాష్ట్రుడు- దుర్యోధనునితండ్రి - పుట్టంధుడు.

వైదికి- వేదముచదివినవాడు - లౌకికము తెలియని
వాడు.

పలేశ్వరవుపాధ్యాయులు - ఆంధ్ర దేశమున ప్రసిద్ధపండితుడు - స్వతంత్రశక్తిగలవాడు.

ఆతతాయిచంపెడుస్వభావముగలవాడుపోకిరి.

అగ్నిహోత్రుడు-పరిశుద్ధుడు- సర్వభక్షకుడు.

స్త్రీవాచకశబ్దములు.

చిత్రాంగి-రాజరాజనరేంద్రునిసతి - అతిదుర్మార్గురాలు. (సుబుద్ధిగలిగినది.

ఊర్వశి - ఇంద్రసభలో పాటపాడు అప్సర స్త్రీ

రంభ - ఇంద్రసభలో నాట్యమాడు అప్సర స్త్రీ యౌవనరూపవతీ.

విధవ:-పెనిమిటి లేనిది-వ్యథురాలు.

జ్యేష్ఠాదేవి- పెద్దమ్మ-విష్ణుదేవునిపెద్దభార్య - యదృష్టహీనురాలు. (ముగల స్త్రీ

మండోదరి- రావణునిభార్య - గాంభీర్యప్రతాప

సత్యభామ - కృష్ణునిభార్య - మిక్కిలిఅందకత్తె.

శూర్పణఖ - రావణునిచెల్లెలు -దుర్మార్గురాలు-

మిత్రవింద-కృష్ణునిభార్య మిక్కిలియుక్తిగల స్త్రీ
సరస్వతి-బ్రహ్మదేవునిభార్య - మిక్కిలిచదవరి.
నంగనాచి-కాంచీమండలమందున్నయొక ఆడు
 ది-అతిచాతుర్యముగలది.
మందర-కైకేయియొక్క దాసి-తంత్రముగల స్త్రీ
తాటకి-ఒక రాక్షస స్త్రీ-దుర్మార్గురాలు.
కైకేయి-దశరథమహారాజునుమాడో భార్య - అ
 తిమహాప్రజ్ఞురాలు.

జంతువాచక శబ్దములు.

పక్షి-రెక్కలుగల ప్రసిద్ధజంతువు-తెలివిలేనిది.
కర్కోటకము-సర్పవిశేషము-అతిక్రూరుడు.
శేషాహి ఆదిశేషుడనేసర్పము-మిక్కిలి సమర్థు
 డు. (సమస్తమునిచ్చేది.
కామధేనువు - సముద్రమథనమునగలిగినగోవు
పక్షిరాజు-గరుత్మంతుడు-అనామధేయుడు.
కుక్క-శునకము-వరదుపోతు.
నక్క-జంబుకము-తంత్రముగలవాడు.
పులి-వ్యాఘ్రము-అతిధైర్యశాలి.

పిల్లి-మార్జాలము-పాలుముచ్చు.

దోమ-మశకము అల్పుడు.

పశువు-చతుష్పాదజంతువు-తెలివిలేనివాడు.

గాడిదె-గార్దభము-మడ్డిజంతువు.

సింహము-మృగరాజు-అతిశూరుడు.

ఎనుబోతు-మహిషము-మడ్డివాడు.

కరటకదమనకులుపంచతంత్రగ్రంథమునప్రసి
ద్ధంబగు-అతితంత్రముగలమనుష్యులు నక్కలు.

అచేతనార్థక శబ్దములు.

రత్నము-మణి-మిక్కిలి యోగ్యుడు.

వజ్రము - నవరత్నములలో నొకటి - మిక్కిలి
యోగ్యమైనది. (యోగ్యుడు.

ముత్యము - నవరత్నములలోనొకటి - మిక్కిలి

సీసము-పంచలోహములలో నొకటి పిచ్చివాడు.

స్తంభము-గుంజ-మూఢుడు. (యనివంద.

చట్రాయి- మిక్కిలి కఠినముగల బండ - పనిజే

గాండీవము అర్జునునిధనస్సు నెరవేర్చ లేనిపని.

అపరంజిచొక్కపుబంగారు మిక్కిలిసమర్థుడు

నిమ్మకాయ-పులుచఫలము-వెఱ్ఱివాడు.
వసనాభి-విషభేదము అతిదుర్మార్గుడు.
విషము-జీవులచంపేవస్తువు-అతిదుర్మార్గమైనది.
సంకిలి-శృంఖలము-స్థలము-బంధకము.
స్వర్గము-పుణ్యాత్ములువసించేడు-సుఖప్రదేశము
నరకము - పాపిజనులు వసించేడుస్థలముఅసహ్య
సముద్రము-సాగరము-నెరవేరలేనిపని. (ము-
పుంజులూరు-ఒక గ్రామవిశేషము-వ్యర్థుడు.
మన్ను-మృత్తిక-సర్వాభావము.

ఆఋస్వరములకు మించనివాటలు.

అన్నదానము చేసేవారికి ఉపద్రవము చేయడ
ముచెఱువులుతెగగొట్టడము బిడ్డలకు చదు
వునేర్పకపోవడముఇవిద్రోహకార్యముల
నితెలిసికొనవలయును.
అపరిమితముగా నవ్వరాదు.
అప్రయోజకులు పదిమంది పుట్టుట కంటే ప్ర
యోజకుడు ఒకడే చాలును.
అసాధారణమైన ప్రజ్ఞగలవాడు సుఖపడును

ఆదాయమునకుతగిన సెలవుచేయవలెను.

ఉపనయనము చేసినవారునుమంత్రమునుపదేశించినవారును భయమునుపోగొట్టి కాపాడినవారును విద్యనేర్పినవారును తనతండ్రితోసమానులనియెంచవలెను.

ఒకరికి వుపకారము చేయవలెను.

ఒకరుచేసిన వుపకారముమరువవద్దు.

కమలములు నీటిలోనుంచి బయిటికివచ్చినపుడుం యెండకువాడినట్లు తమతమస్థానముతప్పితేతమమిత్రులేశత్రులౌదురు.

చదువు నేర్చుకొనుసమయంలో సిగ్గుపడరాదు.

తనవారియందు మొగమాటముంచవలెను (రాదు-

తనయాజ్ఞను అతిక్రమించిన బంటును విడువవలెను.

తనకుయెంతఆపదవచ్చినను అబద్ధముచెప్పదురహంకారమువరానవలెను-

దుష్టులకుపకారముచేయబోతే కీడువచ్చును-

దొంగతనము చేయరాదు-

నిండాబలముగలశత్రువులను వుపాయముచేత
జయింపవలెను.
నిండుప్రవాహములో యీవరాదు.
పరుపత్యము పుట్టనిచోట కాపురముజేయరాదు.
పక్షులలో కాకినీచము మృగములలో గాడిదె
నీచము సన్యాసులలో కోపముగలవాడు
నీచుడువొకరినియెప్పుడుదూషించువాడు
అందరికంటె నీచుడు.
పాముకువిషము కోరలయందుండును యీగకు
విషము తలయందుండును తేలునకువిషము
కొండెయందుండును దుర్జనునకు నిలువె
ల్లను విషమేయగును.
సముద్రముమీదవర్షము కురియడము ఆకలిలే
నివానికి భోజనముపెట్టడము కలిగినవారికి
దానము జేయడమువ్యర్థము.
పిలువనిపేరంటమునకు పోరాదు.
పెద్దలఆశీర్వచనము వ్యర్థముకాదు.
పేదలనుఅవమానించరాదు.

బంధువులను విడువరాదు.

బలవంతునితో విరోధము చేయరాదు.

బుద్ధిమంతులతో సహవాసము చేయవలెను.

భాగ్యముచేతబంధువులనుతృణీకరించరాదు-

భాగ్యముపోయెడిసమయములో యేనుగమ్రిం గినవెలగపండులోని గుజ్జువలెవరాయమవును-

భాగ్యమువచ్చెడిసమయములో టెంకాయలో కిసీళ్లువచ్చినట్లుతవకుతానేవచ్చును-

మూర్ఖుడు తనయింట్లోమాత్రమేపూజింపబడు ను ధనికుడు తన గ్రామములోనే పూజిం పబడును రాజు తన రాజ్యములోమాత్ర ముపూజింపబడును విద్వాంసులు సకల దే శములయందును పూజింపబడును-

యోగ్యతచక్కగావిచారించిఅధికారమివ్వడ మువాడిన చేసలమీద వానకురియడము ఆకలిగొన్నవానికి అన్నము పెట్టడము పే దవానికిదానము చేయడము సార్థకము-

శరీరబలముకంటెనీతియెక్కువ-

దృష్టాంతవాక్యములు.

1. బిడ్డలకు చిన్నతనమునందు నేర్పినవిద్యలె స్సగాబుద్ధియందుబట్టును వెనుక నేర్పినవిద్యలె స్సగాపట్టదు రంగు నూతనవస్త్రమునందు బట్టి నట్టు పాతవస్త్రమునపట్టదుగదా.

2. విద్యవచ్చినవానికిన్ని విద్యరాని వానికిన్ని రూపమొకటిగానున్నను విద్యవచ్చినవాడే మే లు హంసకున్ను కొంగకున్ను రూపమొకటిగా నున్నను నీళ్లతో గలసినపాలు వేరుపరచే హంస మేలుగదా.

3. విద్యగలవానికి రూపములేక యుండినను మెప్పుగలదు విద్య లేనివానికి రూపముండినను వానివలె మెప్పులేదు సువాసనగలకురువేరు రూ పములేకయున్నను మెచ్చబడును సువాసనలేని వెరాదుగపువ్వును రూపము గలిగియున్నను దా నివలెమెచ్చబడదుగదా.

4. వివేకముగలవాడు దరిద్రుడైనను సభాపూ జ్యుడౌను వివేకములేనివాడుభాగ్యవంతుడయి

ననువంసవలె సభాపూజ్యుడు కానేరడు తెలివిగల
కన్నులు సొమ్ములు లేకున్నను వాసికెక్కుటయు
ను తెలివిలేని చేతులు సొమ్ములుగలిగియున్నను
వాటివలె వాసికెక్కనేరవుగదా.

5. మంచివాని సహవాసము మంచిగుణము దె
చ్చును చెడువానిసహవాసము చెడుగుణము దె
చ్చును వానసీళ్లు రేగటినేలబడి మంచినీళ్లవును
చవిటినేలబడి యుప్పునీళ్లవునుగదా.

6. ఎల్లప్పుడు కఠినవచనము చెప్పువానికి అప
మానములుగలుగును ఎప్పుడు ప్రియముగా పలికే
చిలుకకు పాలుపండ్లుపెట్టి పెంచుదురు కఠినముగా
పలికే కాకిని రాళ్లతో కొట్టి తరుముదురుగదా.

7. బలవంతుడు పైకొనిరాగా వంగినవానికి మే
లుగలదు ఎదురించినవానికి చేటుగలదు ఏటివరద
కువంగియున్న ప్రబ్బతీగలు మేలుపొందును ఎదు
టనిలిచియున్న వరాకులు చేటుబొందునుగదా.

8. గొప్పవంశమునందు బుట్టినను గుణములే
నివానినొకడును దగ్గిర తీసుకొనడు హీనవంశ

మునపుట్టినను గుణముగలివాసన సంపదను దగ్గర తీసికొనుదురు వాసనలేనిచెఱుకుపువ్వు లొకరికిని యోగ్యములుకావు వాసనగలగన్నేరుపువ్వులంకరికిని యోగ్యములౌనుగదా.

9. ఉపకారము మంచివానికి నొకపూరుచేసి పట్టియున పలువూరు ఫలమును బొందవచ్చును చెడువానికి నొకవూరుదప్పెనేని కొంచమైనను ఫలమును బొందరాదు తాటిచెట్టు ఒకేదినము వి త్తునాటి నీళ్లుబోసినవానికి నెల్లప్పుడు ఫలమునిచ్చునుపోక చెట్టు ఒకదినమునందు నీళ్లుపోయని వానికి కొంచమైనను ఫలమునియ్యదుగదా.

10. దానము యోగ్యులయందు ప్రకాశించును అయోగ్యులయందు ప్రకాశించదు వానచినుకులు ముత్యపుచిప్పలో బడెనేని ముత్యములుగానగుపడును యిసుకలో బడెనేని రూపమేయగుపడదుగదా.

11. మానవంతుడు తనకెంతప్రయాసవచ్చినను గొప్పపనిగోరునుగాని చిన్నపనిగోరడుసిం

హాము మెండాకలిచేత డస్సియున్నను ఏనుగు
మాంసమును కోరునేగాని పూరిమేయదుగదా.

12. మానహీనుడు చిన్నపనిసంపాదించి నిం
డాసంతోషించును దానిచేత వానిప్రయాసతీర
దు శునకము దుర్గంధమైనయెముకను సంపాదిం
చి నిండాసంతోషించును దానిచేత దానియాకలి
తీరదుగదా.

13. భాగ్యవంతుడు తనయొద్దనున్నధనమును
పేదలకిచ్చిదరిద్రుడైనను కీర్తిహెచ్చియుండును
గాని తగ్గియుండదు సానబెట్టిన మాణిక్యము
యెత్తుతగ్గినను వెలహెచ్చియుండునుగాని తగ్గి
యుండదుగదా.

14. దుష్టుడు భాగ్యవంతుడైనను వానివద్దజేరి
నవానికి దుఃఖమువచ్చునుగాని సుఖమురానేరదు
మాణిక్యమును బెట్టియున్న పామువద్ద జేరినవా
నికిప్రాణాపదవచ్చునుగానీ మాణిక్యమురానే
రదుగదా.

15. సంపద పొడుగుచుండగామంచివాడు

రిణకువగానుండును దుష్టుడుమిట్టిపడును వృక్షము పలకాలమునందు అణగియుండును ఏదు వర్షాకాలమునమిన్నంటియుండునుగదా.

19. ఘనమైనవాడు అల్పుని జేరగా వానిఘనముచేడును అల్పుడుఘనమైనవాని జేరగా ఘనమువచ్చును రాతికంబము తెప్ప జేరి నీళ్లమీద దేలునుదారంపుష్పము జేరి తలమీద నెక్కునుగదా.

17. ధనముగలవాని చెంత నందరును చేరుదురుధనము లేనివాని చెంత నెవ్వరును చేరరు నీళ్లునిండియున్న చెరువులో నన్నిజంతువులును చేరును ఎండిన చెరువులో నొకజంతువును చేరదుగదా.

18. వివేకముగలవాడు దూరమునందుండి పరులగుణమును దెలిసికొనును వివేకము లేనివాడు సమీపమునందుండియు దెలిసికొనజాలడు తుమ్మెదలు దూరమునందుండి తామర పువ్వుల వాసన దెలిసికొనుచున్నది కప్పసమీపముననుండియు దెలిసికొనంజాలదుగదా.

19 గొప్పమనిసితానొక కార్యమునందుజో

చ్చియుండిరేని మేలుగానుండెడివేను అటుగాని పక్షమునందు తానున్నచోటునుండి క్షీణింపవల యును చెట్టునపూచినపువ్వులందునెతలిపుక నె కుడ్రసు అటుగానిపక్షము చెట్టుక్రిందరాలిపోవు.

20. లోకమునందు తానుదినక నొకరికబెట్టక దాచిపెట్టినసొమ్ము తనకు చేటుదెచ్చి పసులపాలి గును అడవిలోనీగలు చేర్చిపెట్టినతేనె వానినిచం పితానుజనులపాలవుచున్నదిగదా.

21. రూపము చక్కగానున్నంతమున మంచి వాడనియు వంకరగానున్నంతమున చెడువాడని యు తెలిసికొనరాదు కార్యముచే దెలిసికొన వలయును చక్కగానున్నబాణము చెడుకార్య మును చేయుచున్నది వంకరగానున్నవీణమంచి కార్యమును జేయుచున్నదిగదా.

22. దుష్టునిసహాయము జేత నొకపనికావలసి నపుడువానితో కొంచముగాసహవాసము జేయ వలయును నిండాసహవాసము జేయరాదు తాం బూలము వేసికొనునప్పుడు సున్నంకొంచముగా

చెప్పుకొందురుగాని మంచిని చెప్పుకొనరుగదా.

28. ఉపకారము సత్పురుషునకు చేయవలెను చెడుపురుషునకు చేయరాదు ఆవునకు కసువువేసిన పాలిచ్చును పామునకుపాలుపోసిన గరళవిషముపెట్టునుగదా.

29. తాను నేర్చినవిద్య శిష్యులకు ఉపయోగముచేయుటచేత సంగతు పరిశుద్ధమై యుండును లేనిపక్షమున మరచిపోవును బావినీళ్లుంచలి(1) (2) నందున పరిశుద్ధమయియుండును లేనిపక్షమున చెడిపోవునుగదా.

ద్వంద్వవాక్యములు.

లక్ష్మీనివాసస్థానములు.

1. సత్యవంతులయందును సలక్షణమయినగృహములయందును రాజులయందును వీరులయందును జయధ్వజములయందును యేనుగులయందును గుఱ్ఱములయందును గోవులయందును ఛత్రచామరములయందును తామరపువ్వులయందును పంటభూములయందును పూదోటలయం

దును స్వయంవరముల యందును రత్నముల యందును దీపములయందును అద్దములు మొదలయిన మంగళవస్తువులయందును లక్ష్మీవాసము చేయును.

అలక్ష్మీనివాసస్థానములు.

2. అసత్యవంతుల యందును పాతివ్రత్యము లేని స్త్రీలకాళ్ల దుమ్ములయందును మేకలకాలిదుమ్ములయందును పొరకదుమ్ములయందును మైనీడయందును మంచమునీడయందును అతినిద్రగలవానియందును తాండ్రచెట్టుయందును రావిచెట్టుయందును దీపమునీడయందును దురాచారిముఖమునందును కాటిపొగయందును అలక్ష్మివాసము చేయును.

సంపద్గుణములు.

3. సంపదగలవానికి కీర్తిగలుగును గొప్పతనమువచ్చును యేపనిజేసిన దగియుండును యేమాట జెప్పియు జెల్లించుకొనునుఘనమైనపనితృణమువలె తోచును ఒకప్పుడు జూడనివాడు

పుత్రులవలెజూతురు తనవారిలో నెక్కువగా నుండును శత్రులుమిత్రులగుదురు తలచినపనిచే కరాదునుమిక్కిలిసామర్థ్యముగలుగునుసత్రములుచావళ్లుమొదలైనధర్మములు సిద్ధించునువస్త్ర వాహనములుమొదలైన భోగములుగలుగును.

—•※ దారిద్ర్యములు. ※•—

4. దరిద్రునితప్పితప్పులుచెప్పును భార్యయునులక్ష్యపెట్టదు నోటవచ్చుమాటలన్నియు విపరీతముగాతోచును తీరనిదుఃఖమునను భవించును సభలోకిబోవ సంకోచపడును భాగ్యవంతుని యెదుటనిలువ భయపడును శౌర్యము సన్నమగును ఇంటికివచ్చినచుట్టములు యమదూతలవలె నగుపడుదురు పెత్తనముదక్కదు ఎవరితోనేమిచెప్పికొనినను మారుత్తరము బుట్టదు అందరు నపహసింతురు.

— పుణ్యములు. —

5. దేవునియందుభక్తిగలుగుట మనస్సుజేసిన పుణ్యము దేవునినామము నుచ్చరించుట నోరు చేసిన పుణ్యము దేవునిపూజించుట చేతులుచేసి

నపుణ్యము దేవాలయమునకుబోవుట కాళ్లుచేసి
నపుణ్యము దేవునిజూచుట కన్నులుచేసిన పుణ్య
ము దేవునికథలువినుట చెవులుచేసిన పుణ్యము దే
వునికివందనముచేయుట శిరస్సుచేసినపుణ్యము.

పాపములు.

6. పరులకుకీడుదలచుట మనస్సు జేసినపాపము
పరులనుపరుషవాక్యములు పలుకుటనోరుచేసినపా
పము పరధనమునపహరించుట చేతులు చేసినపాప
ముపరుల శ్రమమునెంచనివానివద్దికిదిరుగుట కా
ళ్లుజేసినపాపము పరనిందవినుట చెవులుజేసినపా
పము ప్రీతిలేనియన్నముగుడుచుట నాలుక జేసిన
పాపము పరస్త్రీల నాలింగనముజేయుట దేహ
ముచేసినపాపము.

చేయవలసినపనులు.

7. పితృవాక్యపరిపాలనచేత శ్రీరాముడు కీర్తి
వహించెను మాతృవాక్యపరిపాలనచేత గరుడుం
డుయశముబొందెను సత్యవ్రతముచేత భీష్ముం
డుపొగడొందెను సత్యవాక్యముచేత హరిశ్చం

ద్రుడుఖ్యాతిబొందెను దానముచేత బలిచక్ర
వర్తినుతికెక్కెను ఓర్పుచేతధర్మరాజుగొప్పబడె
ను పెద్దలు తలపెట్టినపని నెరవేర్చుటచేత భగీర
థుండు ప్రఖ్యాతిగాంచెను కావున నీపనులుపురు
షునకునావశ్యకంబులు.

—* జేయరానిపనులు. *—

8. జూదమాడి నలచక్రవర్తిదుఃఖపడెను పర
స్త్రీమోహముచేత రావణుండునశించెను తమ్ము
నిపగచేత వాలిమృతిబొందెను దుష్టకృత్యముచే
త పరీక్షిన్మహారాజుజయించెను వంచనచేత నిల్వ
లుండురరూపడంగెను పరద్రవ్యాశచేత దుర్యోధ
నుండు కీడునొందెను అహంకారముచేత హిర
ణ్యకశిపుడు హానిజెందెను కావుననీపనులు పురు
షునకునర్హములుగావు.

9. అమృతము— దేవతలకు స్వర్గమందును చ
కోరములకు చంద్రునియందును చాతకములకు
మేఘమునందును బ్రాహ్మణులకు విద్యయందును
రాజులకు యుద్ధమందును కవులకు వాక్కు

యందును భక్తులకు భగవంతునియందును రోగులకు ఔషధమందును స్త్రీలకు అధరమునందును అమృతముండును.

10. విషము—చోరులకు చేతులయందును స్త్రీలకు స్తనములయందును కొండెగానికి నాలుక యందును కాముకునికి కన్నులయందును పాముకు పల్లులయందును తేలుకు కొండెము నందును ఈగెకు తలయందును విషముండును.

ఒకప్పుడును గుణమును విడువనివి.

11. బంగారుపుటముబెట్టియు వన్నెవారదు గంధపుచెక్క యరిగియువాసన విడువదు శంఖముభస్మమయ్యును తెలుపువారదు పాలుకాగియరిగియు రుచివిడువదు మాణిక్యము సానలోనరిగియు కాంతివిడువదు దాత యెంత లేమిడివచ్చియు దాతృత్వము విడువడు వీరుడుశత్రువులచె నరకబడియు పరాక్రమము విడువడు మంచివాడెంత ప్రయాశము బొందియు మర్యాదదప్పడు.

ఒకప్పుడు దోషమునువిడువనివి.

12. వేపచెట్టుకు తేనెబోసి పెంచియు చెదు వగానదు పాముకు పాలుబోసియు విషముపో దుగాడిదెనెంతచక్కబెట్టియు జోడుకాలువగా నదు కుక్కతోక బద్దవేసికట్టియు చక్కగాదు గుడ్డికంటికి కుంచెడు కాటుకబెట్టియు కనుపిం చదు ఉల్లిగడ్డకుపన్నీరుబోసియు కంపువగానదు మడ్డివానికెంత జెప్పియు తెలివిరాదు.

చచ్చియు బ్రతికియున్నవారు.

13. పరోపకారముగా గుంటలుబావులు చెరు వులు మొదలయినజలాధారములు గలుగజేసిన వాడును తోటలుతోపులు మొదలయిన వనము లుజేసినవాడును గుళ్లగోపురములు సత్రములు చావళ్లుగట్టించినవాడును అగ్రహారము మొదల గుశాశ్వతధర్మములు జేసినవాడును నీతిదప్పని రాజును యుద్ధరంగమునందు వెనుక దీయనివా డును గొప్పవిద్యనేర్చినవాడును కృతియొనర్చి నవాడును కృతియందినవాడును సత్పుత్రునిగ

న్నవాడును వీరుచచ్చియు బ్రతికియున్నవారు.

బ్రతికియుచచ్చినవారు.

14. ఎడతెగని దారిద్ర్యము ననుభవించువాడును తీరనిరోగము గలవాడును ఎల్లప్పుడు నిల్లంట్రమున్నవాడును స్త్రీభాగ్యముచె జీవించువాడును రాజసభలో భంగపడినవాడును భారవహనముచేత జీవనము చేయువాడును తీరనిదుఃఖము ననుభవించువాడును ఆడుదానికి వెఱచువాడును అర్థులకునుపకారము జేయనివాడును రహస్యమైనపని యిచ్చకుదెచ్చువాడును వీరుజీవించి యుమృతిబొందినవారు.

సమయమునందునుపకరించునవి.

15. వయస్సునబుట్టినపుత్రుడును కాలమునందుబెట్టినపైరును నాణ్యముగలవాని యొద్దనుంచిన ధనమును బాల్యమునందు నభ్యసించినవిద్యయు సత్పురుషులసఖ్యమును మంచివానికి జేసినయుపకారమును సమయమునందునుపకరించును.

సమయమునందు నుపకరింపనివి.

16. ముదిమినిబుట్టినపుత్రుడును అకాలమునం దుబెట్టినపయిరును దబ్బరగాని యెన్నదనుంచినధనమును పుస్తకమునందున్న విద్యయును కపటముగలవాని సఖ్యమును చెడువానికి జేసినయుపకారమును దేశాంతరమునందున్న పుత్రునిసంపదయును అప్పిచ్చినయర్థమును సమయమునందు నుపకరింపవు.

ఒకటిగలిగి ప్రకాశించునవి.

17. సూర్యుడుగలపగలును చంద్రుడుగలరాత్రియును వర్షముగలభూమియును గుణవతియగుభార్య గలపురుషుడును రాజుగల రాజ్యమును వేగము గలిగుఱ్ఱమును బలముగలశత్రుత్వమును శ్రుతిగలరాగమును కాపులుగలయూరును వివేకముంగల తపస్సును వాసనగలపుష్పమును చదువుగల బుద్ధియు సత్యముగలవాక్కును ప్రకాశించును.

ఒకటిలేక ప్రకాశింపనవి.

18. మాధుర్యము లేని సాహిత్యమును బిడ్డలు లేని యిండ్లును పెద్దలు లేని ఊరును గుఱ్ఱము లేని దళమును గుణము లేని స్త్రీలును భక్తిలేని పూజలును వాసనలేని పుష్పమును చదువు లేని రాజును ఆయుధము లేని బంటును మంత్రి లేని సభయును హస్తము లేని దంతములును కొప్పు లేని స్త్రీలును ప్రీతి లేని విందును మంచిమాటలు లేని స్నేహమును ప్రకాశింపవు.

ఒకగుణముచేత మఱియొక గుణము

గలుగునవి.

19. అధికారముచేత సామర్థ్యమును వస్త్రాభరణములచేత సౌందర్యమును సంపదచేత మర్యాదయును దాతృత్వముచేత కీర్తియును వినయముచేత గొప్పతనమును వైరాగ్యముచేత జ్ఞానము భక్తిచేత భగవదనుగ్రహమును ప్రియవాక్యములచేత లోకవశ్యతయును సుగుణముచేత ధనమును సిద్ధముగవచ్చును.

ఒకదోషముచేత మఱియొకదోషము గలుగునవి.

20. కామముచేత వ్రతనాశము కోపముచేత జీవహింసయును లోభముచేత దొంగతనమును వంచనచేత నసత్యమును శౌర్యముచేత భయమును అజ్ఞానముచేత నవివేకమును దుష్టత్వముచేత శత్రుత్వమును సాహసముజేత ప్రాణభయమును గర్వముజేత నపజయమును వల్లనిపనిజేత నపాయమును చెడుపనిజేత నపకీర్తియును సిద్ధముగవచ్చును.

—* వ్యాధిబుట్టింపనివి. *—

21. పరిశుద్ధమయినభోజనమును భోజనముజేసి కొంచెముగ నడవడమును స్నానపానముల యందు క్రమముతప్పకయుండుటయును కాలమునందు జలమల విసర్జనమును దినమునందు రెండువర్యాయాలు భోజనమును కాలమునందు నిద్రయును ఎడమ ప్రక్క శయనించుటయును రోగమునుబుట్టింపవు.

—* వ్యాధిబుట్టించునవి. *—

22. మితిదప్పిన భోజనమును మనోదుఃఖమును అధిక సంచారమును జలమల విరోధమును భోజనముచేసి స్నానముచేయుటయును కాలమునందు నిద్రలేక పోవుటయును క్రొత్తనీళ్లు ద్రాగుటయును మంచుగాలి సోకుటయును అమితమగు స్త్రీసంభోగము పొందుటయును రాత్రి పెరుగు ద్రాగుటయును లేతయెండ సోకుటయును పాసినకూరలభక్షించుటయును అపక్వభక్షణము రోగమునుపుట్టించునవి.

23. దేవతలు—కన్నతండ్రియును పోషించిన వాడును విద్యజెప్పినవాడును మంత్రముపదేశించినవాడును ఆపత్కాలమునందు రక్షించిన వాడును దారిద్ర్యమును పోగొట్టినవాడును భయమును పోగొట్టినవాడును పడుచు నిచ్చిన వాడును జ్ఞానము నుపదేశించిన వాడును జ్యేష్ఠభ్రాతయును రాజును ఈశ్వర భక్తుడును వీరలు దేవునివలె నెంచబడుదురు.

24. రాక్షసులు.—రాజాజ్ఞమీరినవాడును ఐవేజులేక అప్పుదీసినవాడును సఖులవరాటవినకకోపించువాడును సభకు నెదిరించినవాడును విరసముగపరిహాసము జేయువాడును ప్రభువునకునణగని సేవకుడును పురుషునకు నణగని యాడుదియును తన్నవంటివాడు లేడని గర్వించినవాడును తల్లిదండ్రులనుకష్టపఱచువాడును ఆడుదానిమాటవిని కలహించువాడును చేసిన యుపకారము మఱచువాడును వీరలురాక్షసులతో సమానులు.

మంచిదియున్నచోట
చెడుదియు ఉండును.

25. తామరలున్నకొలనులో గోర్చిట్టులుండునుకోయిలలున్నవనములో గరాబలుండు నురత్నములున్నగనిలో రాళ్లుండును శ్రీగంధపుచెట్లున్నయడవిలో ముండ్లచెట్లుండును పువ్వులున్నయంగడిలో కట్టెలుండు చిలుకలున్నచెట్టులో కాకులుండు భాగ్యవంతులున్నచోట దరిద్రులుందురు విద్వాంసులున్నసభలో మూఢులుందురు.

నీతి కథలు.

1. ఒక గ్రామములో ఒక బ్రాహ్మణుడు గలడు ఆయనకు ఒక కొమారుడు గలడు అతడా కుమారుని వెంటబెట్టుకొని కాశికిబోవుచుండగా దోవలో ఆచిన్నవాడు అయ్యా పులివచ్చెనని యెగతాళికి అఱచెను అప్పుడు తండ్రి తిరిగిచూచెను అక్కడ పులి లేదు తరువాత మఱికొంతదూరము పోగా నేనిజముగా పులివచ్చెను అప్పుడున్ను అతడు ఓనాయనా పులివచ్చెను అని అఱచెను తండ్రి అతనిమాటలు చెవినిబెట్టక మునుపటివలెనే ఊరక అరచుచున్నాడని యెంచుకొని తిరిగిచూడక పోయెను కాబట్టి ఒకసారి అబద్ధముచెప్పితే మఱియెంకసారి వాని మాట లెవరునమ్మరు.

2. ఒక ఊరిలో వెంకయ్యసుబ్బయ్యఅనే ఇద్దరు చిన్నవాండ్రుంగలరు ఒకనాడు వారు ఒకతోటకుపోయి అక్కడ మామిడిచెట్టున మంచిపండ్లుచూచి కోయుదమని పోగా ఆచెట్టు చుట్టుముండ్ల కంపప్రాతియుండెనుగనుక ఆముండ్లకం

పకుభయపడి పండ్లుకోసికొనకనె ఇంటికిపోయి
రితర్వాత మరియొకచిన్నవాడువచ్చి ఆపండ్లు
చరాచీ చెట్టుచుట్టు పాతియున్న ముండ్ల పొదకు
భయంబునొందక మండెనీడ్చిత్రోవచేసికొనిచె
ట్టెక్కి పండ్లు కోసికొనిభక్షించె కావునధైర్యము
గలవారికినన్ని కార్యములు జేకరాడివచ్చును.

3. కంచిలో నొకవిద్వాంసుడుగలడు ఆయ
నకు నలుగురుకొమరాళ్లుపుట్టిరి అందులో పెద్దకు
మారునికి తనకుగలిగిన ఆస్తియావత్తు నిచ్చెను
కడమముగ్గురు కొడుకులకుం జక్కగా విద్య నే
ర్పెను తరువాత పెద్దకుమారుడు కొన్నిదినముల
లో ఆధనమంతయు నెలపుజేసిబీదవాడాయెను
కడమ ముగ్గురును దమతమ పాండిత్యమువలన
నిండాధనము సంపాదించుకొని సుఖపడిరి గనుక
విద్యనేర్చినవారు సుఖపడుదురు.

4. ఒకరాజుకు నొకకుమారుడు బుట్టెను వా
నికి నారాజు చాదరియని పేరుబెట్టెను వాడు
ఐదేండ్లవాడు కాగానే వానిరాజుచదువవేసెను

వాడు ఉపాధ్యాయులమాట వింటున్ననిత్యము బడికిపోయి చక్కఁగా చదువుకొనెను కావున పంతులుచెప్పినమాట వినువానికి చదువుచక్కఁగావచ్చును.

5. ఒకశూద్రుఁడొకనాడు తనయూరినుంచి మరియొక యూరికిపోవుచుండఁగా నాదోవలో నాలుగుతట్లు అగ్నితగులుకొని పొదలోనుండిబయిటరాలేక వ్యసనపడెడి పామునుజూచి దీనింగాపాడవలెనని యెంచియొక కఱ్ఱకొనకునొక సంచికట్టిదానిపొదలో వేయఁగా నాపాము యాసంచిలోఁ దూరెను శూద్రుఁడుదానిందీసి బయిట విడిచెను అప్పుడాపాము వాఁడుజేసినమేలు దలచక వానింగఱచెను కాబట్టిదుష్టజంతువునకు మేలుచేయరాదు.

6. ఒకసెట్టికిఇద్దరుకొడుకులుగలరు అందులో నొకనిపేరు సిద్ధుడు నొకనిపేరురంగడు నాయిద్దఱునొకనాడొకమామిడితోటకుబోయిరి అప్పుడురంగడు సిద్ధునిజూచిఓఅన్నాయీమామిడి

చెట్టున మంచిపండ్లున్నవి కోయుదమాయనెను సిద్ధడు మరలనాతోటవాడుంజూచినం గొట్టునని యుత్తరముజెప్పెనురంగడు వానిమాటలు వినక నాచెట్టెక్కి పండ్లుగోయుచునుండెను ఇంతలో నాతోటవాడంవచ్చి రంగనిపట్టుకొనెను గనుక మంచివారుచెప్పే హితబుద్ధివినకపోతే చెడుపుపచ్చును.

7. ఒకడొక చిన్నపామునుదెచ్చి పాలుబోసి పెంచుచువచ్చెను అది కొన్నిరోజులకు గొప్పదాయెను ఒకనాడు వాడుపామును ముద్దుబెట్టుకొనవలెనని యాపామునెత్తి ముద్దుబెట్టుకొనెను అప్పుడాపాము వానింగఱచినందున అతడు శ్రమనొందెను కావునదుష్టునిరక్షించినవానికిహానివచ్చును.

8. ఒకగాడిదె ముసలితనమువల్లను మెండుగాబనిచేయుటవల్లను మిక్కిలిబలముడిగి యుండినందున తనమీదనుండు బరువుతోడ దడబడిపడునట్లు పొసంగగానదిచూచిచాకలికృపలేని

వాడై దానింగఱ్ఱతోఁ గొట్ట నారంభించెను అంత నాగాడిదె బహుదినములు నెనరుతోఁ జేసిన సేవ యునొకనాడని వార్యమగినల్పతప్పితమును సమవాయెగాన నిది నెనరులేని లోకాచారము గానున్నదిగదాయని విలపించెనుగనుక నెనరుగల సేవకులుముసలివారైరేని బలహీనతనుగుణించి వారిని ద్రోయుటమిక్కిలియన్యాయము.

9. గాడిదె తనకుకొమ్ములు లేవనియు దోకలేని కోతితనకు దోకలేదనియు నొకటితో మరియొంకటి చెప్పికొనివిచారపడగా నొకయెలుక వారింజూచి మీఇహవురకంటె మిక్కిలివిచారమైనయెలుకస్థితినిజూచి మీకుండినంతమట్టుతో తృప్తిబొందుడని బుద్ధిచెప్పెనుకాబట్టి ఈశ్వరనిబంధనలకువేరుగా నెద్దియు జరగనేరవు మనలసృజించినవాడు మనకేమేమి కలిగియుండవలయునో వానిం దెలిసియున్నాడుగనుక యెవరెవరికెంతెంత యేర్పడియున్నవో అదేవారివారికిదగినదనియెన్నవలయును.

10. ఒకనాఁ డుదయమున నొక మేక తాఁ బైటఁ బో
వుచు దనపిల్లలితో దాఁ వచ్చునంతవరకు నెవ్వారి
కిం దలుపు తెరవద్దని ఖండితమైన యుత్తరువుచే
సి వెళ్లినతోడనే ఈవృత్తాంతమును జెంతనుండి విను
చుండిన నొకతోడేలు మహామగొంతుతో నే నీతల్లి
నినాఁడు దలుపుతీయుమని మేకపిల్లను పిలువగా
నా మేకపిల్ల యామోసమును దెలిసికొని నీ దాఁడి
జూపితివేని నేఁదలుపు తెరిచెదనని గనుక మో
సకారు లెంతవొంగవేషమును పూనినను కొన్ని
గుఱుతులచే వారు తెలియఁగబడుదురు.

11. ఒకకుక్క యొక మేకకు కొంత గోధుమ
లు తానిచ్చినట్లు దానిమీద తప్పువ్యాజ్యము వే
సి తానిచ్చినందుకు తోడేలును గద్దయును గరా
బయును సాక్షులని జెప్పి రుజువుపఱపగా ప్రతి
వాది వ్యాజ్యఖర్చులతోడ నిచ్చునట్లు దీర్పుకో
బడినందున నా మేక తనపిల్లలనుండు బొచ్చు
ను తెగనమ్మి యిచ్చునటుల నొప్పుకొనెను కాబట్టి
నొక వ్యాజ్యము తప్పుసాక్షులవల్లఁ బలపఱచబడి

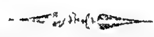
యుండునప్పుడు న్యాయము పుట్టనేరదు గనుక
న్యాయస్థుడు పనికిరాకబోవుచున్నాడు.

12. ఒక గుంటనక్క బొమ్మలు జేసెడివాని
యింటజేరి యచ్చటనున్న బొమ్మలలో నందము
గల యొకబొమ్మనుజూచి సంతసించి యిది నిజ
ముగా మిక్కిలి సౌందర్యముగు పనితరముగల
ప్రతిమయేగాని దీనిక జ్ఞానములేక యుండుట
యెంతయు గొరగానున్నదనెను గనుక సౌంద
ర్యము దీప్పనుగలవారు దృఢమునుబుద్ధిసూక్ష్మ
తయును లేక యుంటున్నారు కావున నొకవస్తు
వును బైపైకాలము చేతమాత్రము మనము సరి
యైనదని నిశ్చయింపగూడదు.

13. ఒకబలిసిన వృషభము యొకపొలమునం
దు మేయుచుండ దానింజూచి యాసమీపమున
నరచుచున్న మండూకం బచ్చెరువొంది యీగొ
ప్ప యొడలుగల మేకయుంజూడ దనపిల్లలంజేరి
యోతనయులారా జూడుండు నేనిప్పుడాము
గమునకంటె నెక్కుడం పెద్దదిగా నుండెదనని

చెప్పి యూపిరి బిగబట్టిన గొంతెడవుకబొట్ట
విచ్చివచ్చెను గాన బుద్ధిహీనులెప్పుడు తాను
శ్లాఘనీయులనియు నితరులు తమకంటె నధికు
లుగానుండినను వారు తమకంటె నెక్కుడైనవార
నియు నెంచరు గనుక తమశక్తికి మించినకా
ర్యములకు పూనిరేని తప్పక చేటువచ్చెను.

14. ఒకగాడిదె కాలిలో ముల్లునాటినందున
నది దానింతీయుటకు ప్రాణవైద్యుడొకడు కావ
లెనని తోడేలుతో జెప్పగా నదితనవెంట నాముం
పంపెనికెపెట్టుకుంటూ తనవైద్యముచెప్పెను వాడదు
ఒకకాలితోతన్నెను ఆదెబ్బకు తోడేలు నవరిపరి
గెత్తుచుతాన అప్పనిజేర నేరదు.

ఇంగ్లీషుసంఖ్య తెనుగుసంఖ్యాగల లెక్కలు.

1	౧	ఒకటి	5	౫	ఐదు	9	౯	తొమ్మిది
2	౨	రెండు	6	౬	ఆరు	10	౧౦	పది
3	౩	మూడు	7	౭	ఏడ్గు	11	౧౧	పదునొకండు
4	౪	నాలుగు	8	౮	ఎనిమిది			

12	౧౨	పండ్రెండు	30	౩౦	ముప్పది
13	౧౩	పదుమూడు	31	౩౧	ముప్పదిఒకటి
14	౧౪	పదునాలుగు	32	౩౨	ముప్పదిరెండు
15	౧౫	పదునైదు	33	౩౩	ముప్పదిమూడు
16	౧౬	పదునాఱు	34	౩౪	ముప్పదినాల్గు
17	౧౭	పదునేళ్లు	35	౩౫	ముప్పదియైదు
18	౧౮	పదునెనిమిది	36	౩౬	ముప్పదియాఱు
19	౧౯	పందొమ్మిది	37	౩౭	ముప్పదియేళ్లు
20	౨౦	ఇరువది	38	౩౮	ముప్పదియెనిమిది
21	౨౧	ఇరువదిఒకటి	39	౩౯	ముప్పైతొమ్మిది
22	౨౨	ఇరువదిరెండు	40	౪౦	నలువది
23	౨౩	ఇరువదిమూడు	41	౪౧	నలువదిఒకటి
24	౨౪	ఇరువదినాల్గు	42	౪౨	నలువదిరెండు
25	౨౫	ఇరువదియైదు	43	౪౩	నలువదిమూడు
26	౨౬	ఇరువదిఆఱు	44	౪౪	నలువదినాల్గు
27	౨౭	ఇరువదియేళ్లు	45	౪౫	నలువదియైదు
28	౨౮	ఇరువదియెనిమిది	46	౪౬	నలువదిఆఱు
29	౨౯	ఇరువదితొమ్మిది	47	౪౭	నలువదియేళ్లు

48 ౪౮ నలుబదియెనిమ్ది	66 ౬౬ అరువదియారు
49 ౪౯ నలుబదితొమ్మిది	67 ౬౭ అరువదియేళ్లు
50 ౫౦ యేబది	68 ౬౮ అరువదియెనిమి
51 ౫౧ యేబదియొకటి	69 ౬౯ అరువదితొమ్మిది
52 ౫౨ యేబదిరెండు	70 ౭౦ డెబ్బది
53 ౫౩ యేబదిమూడు	71 ౭౧ డెబ్బదియొకటి
54 ౫౪ యేబదినాల్గు	72 ౭౨ డెబ్బదిరెండు
55 ౫౫ యేబదియైదు	73 ౭౩ డెబ్బదిమూడు
56 ౫౬ యేబదియారు	74 ౭౪ డెబ్బదినాలుగు
57 ౫౭ యేబదియేళ్లు	75 ౭౫ డెబ్బదియైదు
58 ౫౮ ఏబదియెనిమిది	76 ౭౬ డెబ్బదియారు
59 ౫౯ ఏబదితొమ్మిది	77 ౭౭ డెబ్బదియేళ్లు
60 ౬౦ అరువది	78 ౭౮ డెబ్బదియెనిమ్ది
61 ౬౧ అరువదియొకటి	79 ౭౯ డెబ్బదితొమ్మిద
62 ౬౨ అరువదిరెండు	80 ౮౦ యెనుబది
63 ౬౩ అరువదిమూడు	81 ౮౧ ఎనుబదియొకటి
64 ౬౪ అరువదినాల్గు	82 ౮౨ ఎనుబదిరెండు
65 ౬౫ అరువదియైదు	83 ౮౩ ఎనుబదిమూడు

84 ౮౪ ఎనుబదినాలుగు	97 ౯౭ తొంబదియేడు
85 ౮౫ యెనుబదియైదు	98 ౯౮ తొంబదియెనిమిది
86 ౮౬ ఎనుబదియారు	99 ౯౯ తొంబదితొమ్మిది
87 ౮౭ ఎనుబదియేడు	100 ౧౦౦ నూరు
88 ౮౮ ఎనుబదియెనిమిది	200 ౨౦౦ యిన్నూరు
89 ౮౯ ఎనుబదితొమ్మిది	300 ౩౦౦ మున్నూరు
90 ౯౦ తొంబది	400 ౪౦౦ నన్నూరు
91 ౯౧ తొంబదియొకటి	500 ౫౦౦ యేనూరు
92 ౯౨ తొంబదిరెండు	600 ౬౦౦ ఆరన్నూరు
93 ౯౩ తొంబదిమూడు	700 ౭౦౦ ఏడ్నూరు
94 ౯౪ తొంబదినాలుగు	800 ౮౦౦ ఎనమన్నూరు
95 ౯౫ తొంబదియైదు	900 ౯౦౦ తొమ్మన్నూరు
96 ౯౬ తొంబదియారు	1000 ౧౦౦౦ వెయ్యి

బంట్లు,(౧) ౧ ౨ ౩ ౪ ౫ ౬ ౭ ౮ ౯ ౦. ౧౦.

ఈసొన్నల(౧) క్రిందగాని పార్శ్వముగాని ఒకటి మొదలు తొమ్మిదివఱకు నీసొన్నలుగాని బిందువులుగాని జేసినపుడు వీనికివేర్వేరు స్థాన

సంజ్ఞలౌను -(అదియేలాగంటె.) ఒక యొంటిని ఏకస్థానమనియు దానిక్రింద నొక బిందువును గాని నొకయొంటినిగాని యుంచునప్పుడది దశస్థానమనియును రెండుబిందువులుగాని రెండుయొంట్లనుగాని యుంచునప్పుడు శతస్థానమనియును మూడుబిందువులుగాని మూడుయొంట్లనుగాని యుంచు నప్పుడు సహస్రస్థానమనియును ఈలాగునబిందువులుగానియొంట్లనుగానియొంకటొకటిగా పెంచుచుండ క్రమముగాదశసహస్రము- లక్ష- దశలక్ష - కోటి - దశకోటి- శతకోటి- అర్బుదము- న్యర్బుదము- ఖర్వము- మహాఖర్వము- పద్మము మహాపద్మము- క్షోణి - మహాక్షోణి- శంఖము- మహాశంఖము- క్షితి- మహాక్షితి- క్షోభము- మహాక్షోభము- నిధి మహానిధి- పరతము- పరార్థము. అనంతము- సాగరము- అవ్యయము- అచింత్యము- అమేయము - భూరి - మహాభూరి- అనిముప్పదియైదుస్థానసంజ్ఞలౌచున్నవి.

౧	ఏకస్థానము	1
౧౦	దశస్థానము	11
౧౦౦	శతస్థానము	121
౧౦౦౦	సహస్రస్థానము	1312
౧౦౦౦౦	దశసహస్రము	13213
౧౦౦౦౦౦	లక్షస్థానము	153213
౧౦౦౦౦౦౦	దశలక్ష	1064132
౧౦౦౦౦౦౦౦	కోటిస్థానము	17951639
౧౦౦౦౦౦౦౦౦	దశకోటి	187636983
౧౦౦౦౦౦౦౦౦౦	శతకోటి	1937830810

—※ గణితము. ※—

అంశము అనఁగా ఒకటియొక్క భాగము వానితో గూడిన సంఖ్య సాంశ సంఖ్య - అర - పాతిక - మొదలయినవి అంశములు ఒకటిన్నర- రెండుంబాతిక - మొదలయినవి సాంశసంఖ్యలు ఇవిభిన్నములు అనబడును.

సంఖ్యావాచక	లెక్కవివరము.
నాలుగింటఒకపాలు	పాతిక

రెంట ఒకపాలు	౪ అఱ
నాలుగింట మూడుపాలు	౻ ముప్పాతిక
ఎనిమిదియింట ఒకపాలు	౽ పరక
పదునాఱింట ఒకపాలు	— వీసము
ముప్పదిరెంట ఒకపాలు	౪ వీ వీసము
అరువదినాల్గింట ఒకపాలు	౹ క కాని
పదునాఱింట మూడుపాళ్లు	౾ మువ్వీసము
పదునారింట ఐదుపాళ్లు	౹— పాతికావీసం
ఎనిమిదింట మూడుపాలు	౹౽ పాతికాపరక
పదునాఱింట ఏడుపాలు	౹౾ పాతికాముప్వీ
పదునాఱింటతొమ్మిదిపాలు	౪— అరావీసము
యెనిమిదింట ఐదుపాలు	౪౽ అరాపరక
పదునారింట పదునొకండు	౪ అరాముప్వీసం
పదునారింటపదమూడు (పాలు)	౻— ముప్పాతి కావీసం
ఎనిమిదింటయేడుపాలు	౻ ముప్పాతికా పరక (ముప్వీసం)
పదునారింటపదునైదుపాలు	౻౾ ముప్పాతిక

౧	౧	౧	౩	౯	౨౭	౬	౭	౪౨
౧	౨	౨	౩	౧౦	౩౦	౬	౮	౪౮
౧	౩	౩	౪	౧	౪	౬	౯	౫౪
౧	౪	౪	౪	౨	౮	౬	౧౦	౬౦
౧	౫	౫	౪	౩	౧౨	౭	౧	౭
౧	౬	౬	౪	౪	౧౬	౭	౨	౧౪
౧	౭	౭	౪	౫	౨౦	౭	౩	౨౧
౧	౮	౮	౪	౬	౨౪	౭	౪	౨౮
౧	౯	౯	౪	౭	౨౮	౭	౫	౩౫
౧	౧౦	౧౦	౪	౮	౩౨	౭	౬	౪౨
౨	౧	౨	౪	౯	౩౬	౭	౭	౪౯
౨	౨	౪	౪	౧౦	౪౦	౭	౮	౫౬
౨	౩	౬	౫	౧	౫	౭	౯	౬౩
౨	౪	౮	౫	౨	౧౦	౭	౧౦	౭౦
౨	౫	౧౦	౫	౩	౧౫	౮	౧	౮
౨	౬	౧౨	౫	౪	౨౦	౮	౨	౧౬
౨	౭	౧౪	౫	౫	౨౫	౮	౩	౨౪
౨	౮	౧౬	౫	౬	౩౦	౮	౪	౩౨
౨	౯	౧౮	౫	౭	౩౫	౮	౫	౪౦
౨	౧౦	౨౦	౫	౮	౪౦	౮	౬	౪౮
౩	౧	౩	౫	౯	౪౫	౮	౭	౫౬
౩	౨	౬	౫	౧౦	౫౦	౮	౮	౬౪
౩	౩	౯	౬	౧	౬	౮	౯	౭౨
౩	౪	౧౨	౬	౨	౧౨	౮	౧౦	౮౦
౩	౫	౧౫	౬	౩	౧౮	౯	౧	౯
౩	౬	౧౮	౬	౪	౨౪	౯	౨	౧౮
౩	౭	౨౧	౬	౫	౩౦	౯	౩	౨౭
౩	౮	౨౪	౬	౬	౩౬	౯	౪	౩౬

౯	౫	౪౫	౧౨	౩	౩౬	౧౫	౧	౧౫
౯	౬	౫౪	౧౨	౪	౪౮	౧౫	౨	౩౦
౯	౭	౬౩	౧౨	౫	౬౦	౧౫	౩	౪౫
౯	౮	౭౨	౧౨	౬	౭౨	౧౫	౪	౬౦
౯	౯	౮౧	౧౨	౭	౮౪	౧౫	౫	౭౫
౯	౧౦	౯౦	౧౨	౮	౯౬	౧౫	౬	౯౦
			౧౨	౯	౧౦౮	౧౫	౭	౧౦౫
౧౦	౧	౧౦	౧౨	౧౦	౧౨౦	౧౫	౮	౧౨౦
౧౦	౨	౨౦				౧౫	౯	౧౩౫
౧౦	౩	౩౦	౧౩	౧	౧౩	౧౫	౧౦	౧౫౦
౧౦	౪	౪౦	౧౩	౨	౨౬			
౧౦	౫	౫౦	౧౩	౩	౩౯	౧౬	౧	౧౬
౧౦	౬	౬౦	౧౩	౪	౫౨	౧౬	౨	౩౨
౧౦	౭	౭౦	౧౩	౫	౬౫	౧౬	౩	౪౮
౧౦	౮	౮౦	౧౩	౬	౭౮	౧౬	౪	౬౪
౧౦	౯	౯౦	౧౩	౭	౯౧	౧౬	౫	౮౦
౧౦	౧౦	౧౦౦	౧౩	౮	౧౦౪	౧౬	౬	౯౬
౧౧	౧	౧౧	౧౩	౯	౧౧౭	౧౬	౭	౧౧౨
౧౧	౨	౨౨	౧౩	౧౦	౧౩౦	౧౬	౮	౧౨౮
౧౧	౩	౩౩				౧౬	౯	౧౪౪
౧౧	౪	౪౪	౧౪	౧	౧౪	౧౬	౧౦	౧౬౦
౧౧	౫	౫౫	౧౪	౨	౨౮			
౧౧	౬	౬౬	౧౪	౩	౪౨	౧౭	౧	౧౭
౧౧	౭	౭౭	౧౪	౪	౫౬	౧౭	౨	౩౪
౧౧	౮	౮౮	౧౪	౫	౭౦	౧౭	౩	౫౧
౧౧	౯	౯౯	౧౪	౬	౮౪	౧౭	౪	౬౮
౧౧	౧౦	౧౧౦	౧౪	౭	౯౮	౧౭	౫	౮౫
౧౨	౧	౧౨	౧౪	౮	౧౧౨	౧౭	౬	౧౦౨
౧౨	౨	౨౪	౧౪	౯	౧౨౬	౧౭	౭	౧౧౯
			౧౪	౧౦	౧౪౦	౧౭	౮	౧౩౬

౧౭	౯	౧౫౩	౧౮	౧౦	౧౮౦	౨౦	౧	౨౦
౧౭	౧౦	౧౭౦	౧౯	౧	౧౯	౨౦	౨	౪౦
౧౮	౧	౧౮	౧౯	౨	౩౮	౨౦	౩	౬౦
౧౮	౨	౩౬	౧౯	౩	౫౭	౨౦	౪	౮౦
౧౮	౩	౫౪	౧౯	౪	౭౬	౨౦	౫	౧౦౦
౧౮	౪	౭౨	౧౯	౫	౯౫	౨౦	౬	౧౨౦
౧౮	౫	౯౦	౧౯	౬	౧౧౪	౨౦	౭	౧౪౦
౧౮	౬	౧౦౮	౧౯	౭	౧౩౩	౨౦	౮	౧౬౦
౧౮	౭	౧౨౬	౧౯	౮	౧౫౨	౨౦	౯	౧౮౦
౧౮	౮	౧౪౪	౧౯	౯	౧౭౧	౨౦	౧౦	౨౦౦
౧౮	౯	౧౬౨	౧౯	౧౦	౧౯౦			

౧	౨	౨	౧౭	౨	౩౪	౧౩	౩	౩౯
౨	౨	౪	౧౮	౨	౩౬	౧౪	౩	౪౨
౩	౨	౬	౧౯	౨	౩౮	౧౫	౩	౪౫
౪	౨	౮	౨౦	౨	౪౦	౧౬	౩	౪౮
౫	౨	౧౦	౧	౩	౩	౧౭	౩	౫౧
౬	౨	౧౨	౨	౩	౬	౧౮	౩	౫౪
౭	౨	౧౪	౩	౩	౯	౧౯	౩	౫౭
౮	౨	౧౬	౪	౩	౧౨	౨౦	౩	౬౦
౯	౨	౧౮	౫	౩	౧౫	౧	౪	౪
౧౦	౨	౨౦	౬	౩	౧౮	౨	౪	౮
౧౧	౨	౨౨	౭	౩	౨౧	౩	౪	౧౨
౧౨	౨	౨౪	౮	౩	౨౪	౪	౪	౧౬
౧౩	౨	౨౬	౯	౩	౨౭	౫	౪	౨౦
౧౪	౨	౨౮	౧౦	౩	౩౦	౬	౪	౨౪
౧౫	౨	౩౦	౧౧	౩	౩౩	౭	౪	౨౮
౧౬	౨	౩౨	౧౨	౩	౩౬	౮	౪	౩౨

౯	౪	౩౬	౧౭	౫	౮౫	౫	౭	౩౫
౧౦	౪	౪౦	౧౮	౫	౯౦	౬	౭	౪౨
౧౧	౪	౪౪	౧౯	౫	౯౫	౭	౭	౪౯
౧౨	౪	౪౮	౨౦	౫	౧౦౦	౮	౭	౫౬
౧౩	౪	౫౨	౧	౬	౬	౯	౭	౬౩
౧౪	౪	౫౬	౨	౬	౧౨	౧౦	౭	౭౦
౧౫	౪	౬౦	౩	౬	౧౮	౧౧	౭	౭౭
౧౬	౪	౬౪	౪	౬	౨౪	౧౨	౭	౮౪
౧౭	౪	౬౮	౫	౬	౩౦	౧౩	౭	౯౧
౧౮	౪	౭౨	౬	౬	౩౬	౧౪	౭	౯౮
౧౯	౪	౭౬	౭	౬	౪౨	౧౫	౭	౧౦౫
౨౦	౪	౮౦	౮	౬	౪౮	౧౬	౭	౧౧౨
౧	౫	౫	౯	౬	౫౪	౧౭	౭	౧౧౯
౨	౫	౧౦	౧౦	౬	౬౦	౧౮	౭	౧౨౬
౩	౫	౧౫	౧౧	౬	౬౬	౧౯	౭	౧౩౩
౪	౫	౨౦	౧౨	౬	౭౨	౨౦	౭	౧౪౦
౫	౫	౨౫	౧౩	౬	౭౮	౧	౮	౮
౬	౫	౩౦	౧౪	౬	౮౪	౨	౮	౧౬
౭	౫	౩౫	౧౫	౬	౯౦	౩	౮	౨౪
౮	౫	౪౦	౧౬	౬	౯౬	౪	౮	౩౨
౯	౫	౪౫	౧౭	౬	౧౦౨	౫	౮	౪౦
౧౦	౫	౫౦	౧౮	౬	౧౦౮	౬	౮	౪౮
౧౧	౫	౫౫	౧౯	౬	౧౧౪	౭	౮	౫౬
౧౨	౫	౬౦	౨౦	౬	౧౨౦	౮	౮	౬౪
౧౩	౫	౬౫	౧	౭	౭	౯	౮	౭౨
౧౪	౫	౭౦	౨	౭	౧౪	౧౦	౮	౮౦
౧౫	౫	౭౫	౩	౭	౨౧	౧౧	౮	౮౮
౧౬	౫	౮౦	౪	౭	౨౮	౧౨	౮	౯౬

౧౩	౮	౧౦౪
౧౪	౮	౧౧౨
౧౫	౮	౧౨౦
౧౬	౮	౧౨౮
౧౭	౮	౧౩౬
౧౮	౮	౧౪౪
౧౯	౮	౧౫౨
౨౦	౮	౧౬౦
౧	౯	౯
౨	౯	౧౮
౩	౯	౨౭
౪	౯	౩౬
౫	౯	౪౫
౬	౯	౫౪
౭	౯	౬౩
౮	౯	౭౨
౯	౯	౮౧
౧౦	౯	౯౦
౧౧	౯	౯౯
౧౨	౯	౧౦౮
౧౩	౯	౧౧౭
౧౪	౯	౧౨౬
౧౫	౯	౧౩౫
౧౬	౯	౧౪౪
౧౭	౯	౧౫౩
౧౮	౯	౧౬౨
౧౯	౯	౧౭౧
౨౦	౯	౧౮౦

౧	౧౦	౧౦
౨	౧౦	౨౦
౩	౧౦	౩౦
౪	౧౦	౪౦
౫	౧౦	౫౦
౬	౧౦	౬౦
౭	౧౦	౭౦
౮	౧౦	౮౦
౯	౧౦	౯౦
౧౦	౧౦	౧౦౦
౧౧	౧౦	౧౧౦
౧౨	౧౦	౧౨౦
౧౩	౧౦	౧౩౦
౧౪	౧౦	౧౪౦
౧౫	౧౦	౧౫౦
౧౬	౧౦	౧౬౦
౧౭	౧౦	౧౭౦
౧౮	౧౦	౧౮౦
౧౯	౧౦	౧౯౦
౨౦	౧౦	౨౦౦
౧౧	౧౧	౧౨౧
౧౧	౧౨	౧౩౨
౧౧	౧౩	౧౪౩
౧౧	౧౪	౧౫౪
౧౧	౧౫	౧౬౫
౧౧	౧౬	౧౭౬
౧౧	౧౭	౧౮౭
౧౧	౧౮	౧౯౮

౧౧	౧౯	౨౦౯
౧౧	౨౦	౨౨౦
౧౨	౧౧	౧౩౨
౧౨	౧౨	౧౪౪
౧౨	౧౩	౧౫౬
౧౨	౧౪	౧౬౮
౧౨	౧౫	౧౮౦
౧౨	౧౬	౧౯౨
౧౨	౧౭	౨౦౪
౧౨	౧౮	౨౧౬
౧౨	౧౯	౨౨౮
౧౨	౨౦	౨౪౦
౧౩	౧౧	౧౪౩
౧౩	౧౨	౧౫౬
౧౩	౧౩	౧౬౯
౧౩	౧౪	౧౮౨
౧౩	౧౫	౧౯౫
౧౩	౧౬	౨౦౮
౧౩	౧౭	౨౨౧
౧౩	౧౮	౨౩౪
౧౩	౧౯	౨౪౭
౧౩	౨౦	౨౬౦
౧౪	౧౧	౧౫౪
౧౪	౧౨	౧౬౮
౧౪	౧౩	౧౮౨
౧౪	౧౪	౧౯౬
౧౪	౧౫	౨౧౦
౧౪	౧౬	౨౨౪

౧౪	౧౬	౨౨౪
౧౪	౧౭	౨౩౮
౧౪	౧౮	౨౫౨
౧౪	౧౯	౨౬౬
౧౪	౨౦	౨౮౦
౧౫	౧౧	౧౬౫
౧౫	౧౨	౧౮౦
౧౫	౧౩	౧౯౫
౧౫	౧౪	౨౧౦
౧౫	౧౫	౨౨౫
౧౫	౧౬	౨౪౦
౧౫	౧౭	౨౫౫
౧౫	౧౮	౨౭౦
౧౫	౧౯	౨౮౫
౧౫	౨౦	౩౦౦
౧౬	౧౧	౧౭౬
౧౬	౧౨	౧౯౨
౧౬	౧౩	౨౦౮
౧౬	౧౪	౨౨౪
౧౬	౧౫	౨౪౦
౧౬	౧౬	౨౫౬
౧౬	౧౭	౨౭౨
౧౬	౧౮	౨౮౮
౧౬	౧౯	౩౦౪
౧౬	౨౦	౩౨౦
౧౭	౧౧	౧౮౭
౧౭	౧౨	౨౦౪
౧౭	౧౩	౨౨౧
౧౭	౧౪	౨౩౮
౧౭	౧౫	౨౫౫
౧౭	౧౬	౨౭౨
౧౭	౧౭	౨౮౯
౧౭	౧౮	౩౦౬
౧౭	౧౯	౩౨౩
౧౭	౨౦	౩౪౦
౧౮	౧౧	౧౯౮
౧౮	౧౨	౨౧౬
౧౮	౧౩	౨౩౪
౧౮	౧౪	౨౫౨
౧౮	౧౫	౨౭౦
౧౮	౧౬	౨౮౮
౧౮	౧౭	౩౦౬
౧౮	౧౮	౩౨౪
౧౮	౧౯	౩౪౨
౧౮	౨౦	౩౬౦
౧౯	౧౧	౨౦౯
౧౯	౧౨	౨౨౮
౧౯	౧౩	౨౪౭
౧౯	౧౪	౨౬౬
౧౯	౧౫	౨౮౫
౧౯	౧౬	౩౦౪
౧౯	౧౭	౩౨౩
౧౯	౧౮	౩౪౨
౧౯	౧౯	౩౬౧
౧౯	౨౦	౩౮౦
౨౦	౧౧	౨౨౦
౨౦	౧౨	౨౪౦
౨౦	౧౩	౨౬౦
౨౦	౧౪	౨౮౦
౨౦	౧౫	౩౦౦
౨౦	౧౬	౩౨౦
౨౦	౧౭	౩౪౦
౨౦	౧౮	౩౬౦
౨౦	౧౯	౩౮౦
౨౦	౨౦	౪౦౦

ముప్పాతికలు.

౧	౻	౻
౧౦	౻	౭౺
౧౦౦	౻	౭౫
౧౦౦౦	౻	౭౫౦
౨	౻	౧౺
౨౦	౻	౧౫
౨౦౦	౻	౧౫౦
౨౦౦౦	౻	౧౫౦౦
౩	౻	౨౹
౩౦	౻	౨౨౺
౩౦౦	౻	౨౨౫
౩౦౦౦	౻	౨౨౫౦
౪	౻	౩
౪౦	౻	౩౦

౪00	౻	౩00
౪000	౻	౩000
౫	౻	౩౻
౫0	౻	౩౭౺
౫00	౻	౩౭౫
౫000	౻	౩౭౫0
౬	౻	౪౺
౬0	౻	౪౫
౬00	౻	౪౫0
౬000	౻	౪౫00
౭	౻	౫౹
౭0	౻	౫౨౺
౭00	౻	౫౨౫
౭000	౻	౫౨౫0
౮	౻	౬
౮0	౻	౬0
౮00	౻	౬00
౮000	౻	౬000
౯	౻	౬౻
౯0	౻	౬౭౺
౯00	౻	౬౭౫
౯000	౻	౬౭౫0
౧0 వే	౻	౭౫00

అరలు.

౧	౺	౺
౧0	౺	౫
౧00	౺	౫0
౧000	౺	౫00
౨	౺	౧
౨0	౺	౧0
౨00	౺	౧00
౨000	౺	౧000
౩	౺	౧౺
౩0	౺	౧౫
౩00	౺	౧౫0
౩000	౺	౧౫00
౪	౺	౨
౪0	౺	౨0
౪00	౺	౨00
౪000	౺	౨000
౫	౺	౨౺
౫0	౺	౨౫
౫00	౺	౨౫0
౫000	౺	౨౫00
౬	౺	౩
౬0	౺	౩0
౬00	౺	౩00
౬000	౺	౩000
౭	౺	౩౺
౭0	౺	౩౫
౭00	౺	౩౫0
౭000	౺	౩౫00
౮	౺	౪
౮0	౺	౪0
౮00	౺	౪00
౮000	౺	౪000
౯	౺	౪౺
౯0	౺	౪౫
౯00	౺	౪౫0
౯000	౺	౪౫00
౧0000	౺	౫000

పాతికలు.

౧	౹	౹
౧0	౹	౨౺
౧00	౹	౨౫
౧000	౹	౨౫0
౨	౹	౺
౨0	౹	౫
౨00	౹	౫0
౨000	౹	౫00
౩	౹	౻
౩0	౹	౭౺
౩00	౹	౭౫
౩000	౹	౭౫0
౪	౹	౧
౪0	౹	౧0
౪00	౹	౧00
౪000	౹	౧000

౫ ౹ ౧౹
౫౦ ౹ ౧౨౺
౫౦౦ ౹ ౧౨౫
౫౦౦౦ ౹ ౧౨౫౦

౬ ౹ ౧౺
౬౦ ౹ ౧౫
౬౦౦ ౹ ౧౫౦
౬౦౦౦ ౹ ౧౫౦౦

౭ ౹ ౧౻
౭౦ ౹ ౧౭౺
౭౦౦ ౹ ౧౭౫
౭౦౦౦ ౹ ౧౭౫౦

౮ ౹ ౨
౮౦ ౹ ౨౦
౮౦౦ ౹ ౨౦౦
౮౦౦౦ ౹ ౨౦౦౦

౯ ౹ ౨౹
౯౦ ౹ ౨౨౺
౯౦౦ ౹ ౨౨౫
౯౦౦౦ ౹ ౨౨౫౦
౧౦ వే ౹ ౨౫౦౦

ముప్పాసములు.

౧ ౾ ౾
౧౦ ౾ ౧౻౼
౧౦౦ ౾ ౧౫౻
౧ వే ౾ ౧౫౭౺

౨ ౾ ౹౼
౨౦ ౾ ౩౻
౨౦౦ ౾ ౩౭౺
౨౦౦౦ ౾ ౩౭౫

౩ ౾ ౺–
౩౦ ౾ ౫౺౼
౩౦౦ ౾ ౫౾౹
౩౦౦౦ ౾ ౫౾౨౺

౪ ౾ ౻
౪౦ ౾ ౭౺
౪౦౦ ౾ ౭౫
౪౦౦౦ ౾ ౭౫౦

౫ ౾ ౻౾
౫౦ ౾ ౯౹౼
౫౦౦ ౾ ౯౭౺
౫౦౦౦ ౾ ౯౩౭౻

౬ ౾ ౧౼
౬౦ ౾ ౧౧౹
౬౦౦ ౾ ౧౧౨౺
౬౦౦౦ ౾ ౧౧౨౫

౭ ౾ ౧౹–
౭౦ ౾ ౧౩౼
౭౦౦ ౾ ౧౩౧౹
౭ వే ౾ ౧౩౧౨౺

౮ ౾ ౧౺
౮౦ ౾ ౧౫
౮౦౦ ౾ ౧౫౦
౮౦౦౦ ౾ ౧౫౦౦

౯ ౾ ౧౺౾
౯౦ ౾ ౧౬౻౼
౯౦౦ ౾ ౧౬౮౼
౯ వే ౾ ౧౬౮౭౺
౧౦ వే ౾ ౧౮౭౫

పరకలు.

౧ ౼ ౼
౧౦ ౼ ౧౹
౧౦౦ ౼ ౧౨౺
౧౦౦౦ ౼ ౧౨౫

౨ ౼ ౹
౨౦ ౼ ౨౺
౨౦౦ ౼ ౨౫
౨౦౦౦ ౼ ౨౫౦

౩ ౼ ౹౼
౩౦ ౼ ౩౻
౩౦౦ ౼ ౩౭౺
౩౦౦౦ ౼ ౩౭౫

౪ ౼ ౺
౪౦ ౼ ౫
౪౦౦ ౼ ౫౦
౪౦౦౦ ౼ ౫౦౦

౫ ౼ ౺౼
౫౦ ౼ ౬౹
౫౦౦ ౼ ౬౨౺
౫౦౦౦ ౼ ౬౨౫

౬ ౽ ౻	౩ — ౾	౧౦ వీ — ౬౨౫
౬౦ ౽ ౭౻	౩౦ — ౧౻౽	ముక్కాలు
౬౦౦ ౽ ౭౫	౩౦౦ — ౧౮౻	
౬౦౦౦ ౽ ౭౫౦	౩౦౦౦ — ౧౮౭౻	౧ ౻కా ౻
౭ ౽ ౻౽	౪ — ౹	౧౦ ౻ ౹౾౻
౭౦ ౽ ౮౻	౪౦ — ౨౻	౧౦౦ ౻ ౪౻౾
౭౦౦ ౽ ౮౭౻	౪౦౦ — ౨౫	౧౦౦౦ ౻౫౬ ౻౽
౭౦౦౦ ౽ ౮౭౫	౪౦౦౦ — ౨౫౦	౨ ౻ —౻
౮ ౽ ౧	౫ — ౹—	౨౦ ౻ ౻౾
౮౦ ౽ ౧౦	౫౦ — ౩౽	౨౦౦ ౻ ౯౹౽
౮౦౦ ౽ ౧౦౦	౫౦౦ — ౩౧౹	౨౦౦౦ ౻ ౮౩౻
౮౦౦౦ ౽ ౧౦౦౦	౫౦౦౦ — ౩౧౨౻	౩ ౻ ౽౹
౯ ౽ ౧౽	౬ — ౹౽	౩౦ ౻ ౧౹౽౻
౯౦ ౽ ౧౧	౬౦ — ౩౻	౩౦౦ ౻ ౧౪—
౯౦౦ ౽ ౧౧౨౻	౬౦౦ — ౩౭౻	౩ వీ ౻౧౪౦౻౽
౯౦౦౦ ౽ ౧౧౨౫	౬౦౦౦ — ౩౭౫	౪ ౻ ౾
౧౦ వీ ౽ ౧౨౫౦	౭ — ౹౾	౪౦ ౻ ౧౻౽
వీసములు.	౭౦ — ౪౹౽	౪౦౦ ౻ ౧౮౻
	౭౦౦ — ౪౩౻	౪౦౦౦ ౻ ౮౭౻
	౭౦౦౦ — ౪౩౭౻	
౧ — —	౮ — ౻	౫ ౻ ౬౻
౧౦ — ౻౽	౮౦ — ౫	౫౦ ౻ ౨౹—౻
౧౦౦ — ౬౹	౮౦౦ — ౫౦	౫౦౦ ౻ ౨౩౹౾
౧౦౦౦ — ౬౨౻	౮౦౦౦ — ౫౦౦	౫ వీ ౻ ౨౩౪౹౽
౨ — ౽	౯ — ౻—	౬ ౻ ౾౻
౨౦ — ౧౹	౯౦ — ౫౻౽	౬౦ ౻ ౨౻—
౨౦౦ — ౧౨౻	౯౦౦ — ౫౬౹	౬౦౦ ౻ ౨౮౨
౨౦౦౦ — ౧౨౫	౯౦౦౦ — ౫౬౨౻	౬౦౦౦ ౻ ౨౮౧

౭	౻	।–।
౭౦	౻	౩।౦౽
౭౦౦	౻	౩౨౻–
౭౦౦౦	౻	౩౨౮౽
౮	౻	।౽
౮౦	౻	౩౻
౮౦౦	౻	౩౭౹
౮౦౦౦	౻	౩౭౫
౯	౻	।౽౻
౯౦	౻	౪౽౹
౯౦౦	౻	౪౨౬
౯ వే	౻	౪౨౧౻౽
౧౦ వే	౻	౪౬౮౻

అరవీసము

౧	౹	౹
౧౦	౹	।–
౧౦౦	౹	౩౽
౧౦౦౦	౹	౩౧।
౨	౹	–
౨౦	౹	౹౽
౨౦౦	౹	౬।
౨౦౦౦	౹	౬౽౹
౩	౹	–౹
౩౦	౹	౻౬
౩౦౦	౹	౯।౽
౩౦౦౦	౹	౯౩౻
౪	౹	౽
౪౦	౹	౧।
౪౦౦	౹	౧౨౹
౪౦౦౦	౹	౧౨౫
౫	౹	–౹
౫౦	౹	౧౻౽
౫౦౦	౹	౧౮౻
౫౦౦౦	౹	౨౪౪
౬	౹	౬
౬౦	౹	౧౻౽
౬౦౦	౹	౧౮౻
౬౦౦౦	౹	౨౮౪
౭	౹	౬౹
౭౦	౹	౨౬
౭౦౦	౹	౨౧౻౽
౭౦౦౦	౹	౨౧౮౻
౮	౹	।
౮౦	౹	౨౹
౮౦౦	౹	౨౫
౮౦౦౦	౹	౨౫౦
౯	౹	।౦౹
౯౦	౹	౨౻–
౯౦౦	౹	౨౮౽
౯౦౦౦	౹	౨౮౨
౧౦ వే	౹	౩౧౨౹

కాసులు

౧	।	।
౧౦	।	౽౹
౧౦౦	।	౧౹–
౧౦౦౦	।	౧౫౹౽
౨	।	౹
౨౦	।	।–
౨౦౦	।	౩౽
౨౦౦౦	।	౩౧।
౩	।	౻
౩౦	।	।౽౹
౩౦౦	।	౪౹౬
౩౦౦౦	।	౩౬౻౹౽
౪	।	–
౪౦	।	౹౽
౪౦౦	।	౬।
౪౦౦౦	।	౬౨౹
౫	।	–।
౫౦	।	౻౦౹
౫౦౦	।	౭౻–
౫౦౦౦	।	౭౮౽
౬	।	–౹
౬౦	।	౻౬
౬౦౦	।	౯।౽
౬౦౦౦	।	౯౩౻
౭	।	–౻
౭౦	।	౧–౹
౭౦౦	।	౧౦౻౬
౭౦౦౦	।	౧౦౯।౽

౮	౹	౽
౮౦	౹	౧౹
౮౦౦	౹	౧౨౺
౮౦౦౦	౹	౧౨౫
౯	౹	౽౹
౯౦	౹	౧౹౽౺
౯౦౦	౹	౧౪౼
౯౦౦౦	౹	౧౪౦౺౽
౧౦౦౦౦	౹	౧౫౬౹

ముప్పాతికలు.

౧౧	౻	౮౹
౧౨	౻	౯
౧౩	౻	౯౻
౧౪	౻	౧౦౺
౧౫	౻	౧౧౹
౧౬	౻	౧౨
౧౭	౻	౧౨౻
౧౮	౻	౧౩౺
౧౯	౻	౧౪౹
౨౦	౻	౧౫

అరలు.

౧౧	౺	౫౺
౧౨	౺	౬
౧౩	౺	౬౺
౧౪	౺	౭
౧౫	౺	౭౺
౧౬	౺	౮
౧౭	౺	౮౺
౧౮	౺	౯
౧౯	౺	౯౺
౨౦	౺	౧౦

పాతికలు.

౧౧	౹	౨౻
౧౨	౹	౩
౧౩	౹	౩౹
౧౪	౹	౩౺
౧౫	౹	౩౻
౧౬	౹	౪
౧౭	౹	౪౹
౧౮	౹	౪౺
౧౯	౹	౪౻
౨౦	౹	౫

ముప్వీసములు.

౧౧	౾	౨౼
౧౨	౾	౨౹
౧౩	౾	౨౹౾
౧౪	౾	౨౺౽
౧౫	౾	౨౻౼
౧౬	౾	౩
౧౭	౾	౩౾
౧౮	౾	౩౹౽
౧౯	౾	౩౺౼
౨౦	౾	౩౻

పరకలు.

౧౧	౽	౧౹౽
౧౨	౽	౧౺
౧౩	౽	౧౺౽
౧౪	౽	౧౻
౧౫	౽	౧౻౽
౧౬	౽	౨
౧౭	౽	౨౽
౧౮	౽	౨౹
౧౯	౽	౨౹౽
౨౦	౽	౨౺

వీసములు.

౧౧	౼	౺౾
౧౨	౼	౻
౧౩	౼	౻౼
౧౪	౼	౻౽
౧౫	౼	౻౾
౧౬	౼	౧
౧౭	౼	౧౼
౧౮	౼	౧౽
౧౯	౼	౧౾
౨౦	౼	౧౹

ముక్కానులు.

౧౧	౻క	౺౦౹
౧౨	౻	౺౼
౧౩	౻	౺౼౻
౧౪	౻	౺౽౺
౧౫	౻	౺౾౹
౧౬	౻	౻

౧౭ ౻ ౻౦౻
౧౮ ౻ ౻౼౺
౧౯ ౻ ౻౽౹
౨౦ ౻ ౻౾

అరవీసములం,

౧౧ ౺ ౹౼౺
౧౨ ౺ ౹౽
౧౩ ౺ ౹౽౺
౧౪ ౺ ౹౾
౧౫ ౺ ౹౾౺
౧౬ ౺ ౺
౧౭ ౺ ౺౦౺
౧౮ ౺ ౺౼
౧౯ ౺ ౺౼౺
౨౦ ౺ ౺౽

కానులం-

౧౧ ౹ ౽౻
౧౨ ౹ ౾
౧౩ ౹ ౾౹
౧౪ ౹ ౾౺
౧౫ ౹ ౾౻
౧౬ ౹ ౹
౧౭ ౹ ౹౦౹
౧౮ ౹ ౹౦౺
౧౯ ౹ ౹౦౻
౨౦ ౹ ౹౼

ముప్పాతికలు-

౻ ౻ ౺౼
౻ ౺ ౹౽
౻ ౹ ౦౾
౻ ౾ ౦౽౹
౻ ౽ ౦౼౺
౻ ౼ ౻
౻ ౻క వీ౺పె౧
౻ ౺ వీంక౹పె౨
౻ ౹ క ౦౦పె౩

అరలం-

౺ ౺ ౹
౺ ౹ ౦౽
౺ ౾ ౦౼౺
౺ ౽ ౦౼
౺ ౼ ౦వీ౺
౺ ౻క క౦౹పె౨
౺ ౺వీ ౦క౹
౺ ౹క ౦౦పె౩

పాతికలం-

౹ ౹ ౼
౹ ౾ ౦క౻
౹ ౽ ౦వీ౺
౹ ౼ ౦క౹
౹ ౻క ౦౦పె౩
౹ ౺వీ ౦౦పె౨
౹ ౹క ౦౦పె౧

ముప్వీసములం,

౾ ౾ వీ౺ పె౧
౾ ౽ క౹ పె౨
౾ ౼ ౦౦పె౩
౾ ౻క ౦౦పె౨
౾ ౺ వీం౦పె౧౺
౾ ౹క ౦౦పె౻

పరకలం,

౽ ౽ ౹
౼ ౼ ౦౦పె౨
౽ ౻క ౦౦పె౧౺
౽ ౺ వీ ౦౦పె౧
౽ ౹క ౦౦పె౦౺

వీసములం-

౼ ౼ పె౧
౼ ౻ క పె౦౻
౼ ౺ వీ పె౦౺
౼ ౹ క పె౦౹

ముక్కానులం-

౻ ౻క వె౦౺౼
౻ ౺ వీ వె౦౹౽
౻ ౹క వె౦౦౾

అరవీసములం

౺ ౺ వీ వె౦౹
౺ ౹ క వె౦౦౽

కానులం-

౹ ౹క వె౦౦౹

సీ॥ ఖర్జూరఫలములం గణకుండుకొని తెచ్చి
సగపాలు వివాహంబు సతికినిచ్చె । నందునాలు
వపాలు నలుగు తమ్మునికిచ్చె నష్టభాగంబిచ్చె నత
నిసతికి । తగ తొమ్మిదోపాలు తనయునికిచ్చెను
తనచేత నాల్గింటి తల్లికిచ్చె । మొదట తెచ్చినవె
న్ని వివాహంబు సతికెన్ని భ్రాత కెన్ని నాని భార్య
కెన్ని । తనయున కెన్నిచ్చె దడయక తల్లికి । నా
లుగెట్టులాయెనయా ముత్తోడ । గణిత వెఱిగిన త్రి
గరణాల బిలిపించి యడుగవలయు దేవ యుపస
రముగ॥ (పండ్లు ౨౮౮.

మణుగు లెక్కలు-			
బారువ ౧కి-మణుగులు	౨౦	శేరు ౧కి ఎత్తురూపా	౨౪
మణుగు ౧కి-వీశెలు	౮	పలం ౧కి ఎత్తురూపా	౩
వీశె ౧కి-శేరు	౫	శేరు ౧కి-ఉండడబ్బుల ఎత్తు	౧౮
శేరు ౧కి-అర్ధశేర్లు	౨	డాలిడబ్బుల ఎత్తు	౧౬
పావుశేర్లు	౪	శేరు ౧కి ఎత్తువరా	౮౦
పలములు	౮	పలం ౧కి-ఎత్తువరా	౧౦
పలం ౧కి-తులాలు	౩	బారువ ౧కి-రతులు	౫౦౦

మణుగునకు-పలములు	౨౫	పలాలు	౬౮౦౦
వీశెనకు-పలములు	౩౭	మణుగునకు-శేరులు	౮౦
శేరునకు	౦-౹	పలాలు	౨౨౦
పలమునకు రతి	౦౪౭	తులాలు	౯౬౦
బారువనకు-వీశె	౧౬౦	అరతులాలు	౧౯౨౦
శేరులనకు	౮౦౦	కాలుతులాలు	౩౬౮౦
వరాహానకు-అరవరా	౨	పైసాలు	౧౯౨
హొన్నులాలుకపరకద్దు	౮	అణానకు-పైసాలు	౧౨
అణాలు	౧౬	పైసానకు-సెంటు	౧౦౦

గగనకి-		౪ కి	౧౦	పా ౪ కి	౪౭
వరాపులు	౨౦	౯ కి	౮౫	పా ౹ కి	—
౫౯ కి	౧౮౫	౹౭ కి	౭౪	గగనకి-	
౫౭ కి	౧౭౪	౹— కి	౬౹	వరాకలు	౮౫
౫— కి	౧౬౹	౹ కి	౫	౫ కి	౩౩౫
౫ కి	౧౫	౯ కి	౩౫	౪ కి	౨౨౪
౪౯ కి	౧౩౫	౭ కి	౨౪	౹ కి	౧౧
౪౭ కి	౧౨౪	— కి	౧౹	౯ కి	౮౹౯
౪— కి	౧౧	పా౫ కి	౫౯	౭ కి	౫౪౭

— కి ౨౻—	ఉత్తరాది కొల	కుంచాలు ౪
బెం కి ౧౹౬౺	త- కలము౧కి	౨ముంతలు ౮
మాడ ౧కి ౨౹	పందుములు ౨	ముంతలు ౧౬
తరాము ౧కి	ఏదుములు ౪	మానికెలు ౩౨
మాడలు ౨౦	ఇర్ధన్నిరసలు ౮	తవ్వలు ౬౪
౻ కి ౧౼	తరాకుం ౧౬	సోలలు ౧౨౮
౺ కి ౧౦	తరాములు ౨౦	అడ్డలు ౨౫౬
౹ కి ౫	ఇరసలు ౪౦	చిట్టు ౫౧౨
౬ కి ౩౻	కుంచాలు ౮౦	బారువ ౧కి
౭ కి ౨౺	౨ముంత ౧౬౦	మణుగులు ౨౦
— కి ౧౹	ముంతలు ౩౨౦	వీసెలు ౧౬౦
గరిశె ౧కి	మానికెలు౬౪౦	సేరులు ౮౦౦
తరాములు ౪౦౦	తవ్వలు ౧౮౦	పలము ౬౪౦౦
కల ౧కి ౧౨	సోలలు ౨౫౬౦	తులములు
తరాము ౧కి-	అడ్డలు ౫౧౨౦	౧౬౨౦౦
పళ్లు ౮	చిట్టు ౧౦౨౪౦	మణుగు ౧కి
పడికి ఆఢా	తరాము౧కి	వీసెలు ౮
కులుం	ఇరసలు ౨	సేరులు ౪౦

పలము ౩ తులా	రతులు ౫౦౦ పలములు వీసె
తులము ౯౬ ౦	సవణ్ణగు ౧కి రూపాయిలు
వీసె ౧కి సేర్లు ౫	రతులు ౨౫ ఎత్తువరహా ౧౦
పలములు ౪౦	వీసెకు రత్తి ౩౨ మాడుగు ౧కి
తులము ౧౨౦	శేరుకు రత్తి ౪౮ చడియు ౪
సవర ౧ సల	సవలకు రత్తి ౧ డబ్బుకి పంచా
ములు ౧	సేరు ౧కి ఎంపు సేరులు ౨
తులములు ౨	డబ్బు ఎత్తువరహా కచ్చాడు
	డాబుడబ్బు ౨౬ కచ్చా శేరుకి
పల ౧కి తులంకె	ఎత్తు వరహా ౨౮ తులములు ౧౭
	బారువ ౧కి ౨౦ మణుగులు

కాని ౧కి గుంటలు ౧౦౦	తెలుగు కాలమానము
గుంట ౧కి-చ గజం ౬౪	౬౦విగడియ ౧ గడియ
చ-గ ౧కి-అడుగులు ౯	౩¾ గడియ ౧ముహూర్తం
చ-అడుగు ౧కి- చమచ	౨½ గడియ ౧ ఘంటు.
అంగులం ౧౪౪	౩ గంటలు ౧ ఝాము

౮ ఝాము ౧ దినము
౭ దినములు ౧ వారము
౧౫ దినము ౧ పక్షము
౨ పక్షములు ౧ నెల
౨ నెలలు ౧ ఋతువు
౪ ఋతువులు ౧ కాలం
౬ కాలం ౧ అయనము
౨ అయనం ౧ ఏడాది
౧౨ ఏండ్లు ౧ పుష్కరం

ఇంగ్లీషు కాలమానము.

౬౦ సెకండ్లు ౧ మినిట్
౬౦ మినిట్ ౧ ఘంట
౨౪ ఘంటలు ౧ దినం
౭ దినములు ౧ వారము
౪ వారము ఒక నెల
౧౨ నెలలు౧సంవత్సరం
౩౬౫ దినములు లేక ౫౨ వారం ౧ నంవత్సరం

హిందూ దేశమున వాడెడు ద్రవ్యమానము

౬ కాసులు ౧ పైస
౨ పైసలు ౧ దుడ్డు
౧౨ పైస ౧ అణా
౧౬ అణాలు ౧ రూపా
౩½ రూప్యా ౧ వరహా
౪ రూప్య ౧ కరకు వరహా
౧౦ రూప్య ౧ సవరం
౧౫ రూప్య ౧ వెరాహారం

ఇంగ్లీషు లెక్క

౨ ఫార్తింగులు అరపెని
౨ అరపెన్నిలు ౧ పెని
౧౨ పెన్సులు ౧ షిలింగు
౨ షిలింగులు ౧ ఫార్తిజ
౫ షిలింగులు ౧ క్రౌను
౨౦ షిలింగులు ౧ పవును
౨౧ షిలింగులు ౧ గిని

౨౦ షిలింగు౧సావరాఇడర్

౧౦ మిల్సులు ౧ సెంట్లు

౧౦ సెంట్లు ౧ ఫ్లారింగు

౧౦ ఫ్లారింగులు౧ పౌను

ఇంగ్లీషు ద్రవ్యముతో
హిందూ దేశపు ద్రవ్యము
నుసరిపోల్చు విధము.

౧ ఫార్తింగునకు౨పైసలు

౧ పెనికి ౮ పైసలు

౧ షిలింగు ½ రూపాయ

౧ పౌను ౧౦ రూపాయ
లు లేక సవరను

హిందూ దేశమునందు
వాడుక చేయబడు
తూనిక లెక్క.

౩ గురిగింజలయెత్తు౧వ
రహా యెత్తు.

౧౦వరహాలెత్తు ౧పలం

౮ పలములు ౧ సేరు

౫ సేరు లేక ౪౦ పలం
౧ వీసె.

౮ వీశలు లేక ౨౫ పౌను
లు ౧ మణుగు

౨౦ మణుగులు౧ బారువ

ఔషధంతూనిక లెక్క

౨౦ గ్రేసులు౧స్క్రూపిల్

౩ స్క్రూపిల్ ౧ డ్రాము

౮ డ్రాములు ౧ ఔన్సు

౧౨ ఔన్సు ౧ పౌను

ఇంగ్లీషు తులామానము
అవర్డుపాయి

౧౬ డ్రాములు ౧ ఔన్సు

౧౬ ఔన్సులు ౧ పౌను

౧౪ పౌనులు ౧ స్టోను

౨ స్టోనులు లేక ౨౮ పౌ
నులు౧ క్వార్టరు

౪ క్వార్టర్సు ౧ హండ్రడువెయిట్.

౨౦ హండ్రడువెయిటు ౧ టన్

అవున్సు లెక్క.

౩ అవున్సు ౧ డ్రాము

౮ డ్రాములు ౧ బుడ్డి

బుడ్డి ౧కి పిరె ౪

౬ బుడ్లు ౧ గాలను

గాలను ౧కి వీసలు ౯

తెనుగులో

ఇంగ్లీషులో ఒకవస్తువు నుకొలిచే లెక్క.

౩ బెత్తాలు ౧ జాన

౨ జానలు ౧ మూర

౮౦౦౦ మూర ౧ కోసు

౪ కోసులు ౧ ఆమడ

౯ అంగుళ ౧ పావుగజం

౧౨ అంగుళాలు ౧ అడుగు

౩ అడుగులు ౧ గజం

౫½ గజం ౧ పోలు

౪ పోళ్లు ౧ చెయిను

౧౦ చెయిలు లేక ౪౦ పోళ్లు ౧ ఫర్లాంగు

౮ ఫర్లాంగులు లేక ౧౭౬౦ గజములు ౧ మైలు

౩ మైళ్లు ౧ లీగు

౧౦ మైళ్లు ౧ ఆమడ

ఇంగ్లీషువారియేకరా లెక్క.

౧౦౮౯ చదరపు అడుగులు ౧ గుంట

౪౦ గుంటలు ౧ ఎకర

ధాన్యంకొలత లెక్క.

౨ పళ్లు ౧ పెద్దమరకము

౫ పెద్దమరకం ౧ తోటె

౨ తోట్లు ౧ పల్లా
౪ పుట్లు ౧ గరిసె

గుడ్డలుకొలిచే లెక్క.

౨౪ అంగుళం ౧ నెఱలు
౪ నెఱలు ౧ క్వార్టరు
౪ క్వార్టరులు ౧ గజం

హిందూదేశమునవాడుకగలభూమి లెక్క.

౨౪౦౦ చదర అడుగు ౧ మనె లేక గ్రవుండు
౬౪ చదరపుగజము ౧ గుంట
౨౪ గ్రవుండు లేక ౧౦౦ గుంట ౧ కాని
౪౮౪ కానులు ౧ చదరపుమైలు

ఇంగ్లీషు చదరపుకొలత

౧౪౪ చదర అంగుళం ౧ చదరపుటడుగు
౯ చదరపుటడుగులు ౧ చదరపుగజము
౩౦౹ చదరపుగజం ౧ చదరపుపోలు
౪౦ పోల్లు లేక ౧౨౧౦ గజములు ౧ రూడ్
౪ రూడ్లు లేక ౪౮౪౦ గజములు ౧ ఏకర
౬౪౦ ఏకరాలు ౧ చదరపుమైలు

నెల్లూరుకొలతధాన్యం లెక్కలు.

౨ చిట్లు ౧ అర్ధ
౨ అర్ధలు ౧ వరానిక
౨ వరానికలు ౧ పడి
౨ పళ్లు ౧ ముంత
౪ ముంతలు ౧ కుంచం.

౨ కుంచములు ౧ ఇరస

౧౨ ముంత ౧ ముక్కాస

౧౬ ముంతలు ౧తరాము

౨౦ తరాము ౧ పుట్టి

౫ తరాములు ౧ పార

౧౨ తరాములు ౧ కలం

౮౦౦తరాములు ౧ గరిశె

నానావిధ లెక్క.

౧౨ వస్తువులు ౧ డజను

౧౨ డజనులు ౧ గ్రోసు

౨౪ కాగితము ౧ దస్తా

౨౦ దస్తాలు ౧ రీము

౧౦ రీములు ౧ బేలు

బారువ౧కి-మణుగులు.

౨౦ వీసెలు ౧౬౦

పలము ౬౪౦౦

తులములు ౧౯౨౦౦

మణుగు౧కిపలం౩౨౦

తులములు౯౬౦

విసెం౧కి-తులములు౧౨౦

గంజాంజిల్లావాడుక.

౨౪ తులము ౧ పౌను

౮౦ తులము ౧ పౌను

౧౬౮ పౌనులు ౧ బస్తా

నెల్లూరుజిల్లావాడుక.

౩ పువ్వులు లేక ౩ దమ్మిడీలు ౧ చిన్నడబ్బు

౪ పువ్వులు ౧ డబ్బు

౩ డబ్బులు ౧ అణా

౨ అణాలు ౧ రూక లేక బేడ

౧౬ అణాలు౧రూప్య

౨ బేడలు ౧ ముగలం

౨ ముగలము౧చవలం

౨ చవలం ౧ పావు

౨ పావులు ౧ వరాహ

౩ పాదలు ౧ వరహా
పచ్చలతరానికెలెక్క.

౧౽ రతులు ౧ వరాఎత్తు
రవలతరానికెలెక్క.

౮ మంజాళి ౧ వరాఎత్తు

బల్లిపడేశాస్త్రము.

శిరస్సు-కలహం
కుడిచెవిలో-మేలు
ముఖం-పట్టాభిషేకం
ముక్కు-వ్యాధి
గొంతులో-సంతోషం
రొమ్మున-నొప్పి
కుడిభుజం-సౌఖ్యం
ఎడమభుజం-స్త్రీభోగం
కుడిచెయ్యి-పీడ
ఎడమచెయ్యి-మేలు
కడుపు-ధాన్యలాభం
రొమ్ము-లాభం
బొడ్డు-సొమ్ము లాభం
పక్కలు-లాభం
తొడ-తల్లిదండ్రికిపీడ
మోకాలు-సుఖం
పాదం-ప్రయాణం
పిక్కలు-సుఖం
గోరు-ద్రవ్యనష్టం
పెదవి-రాజదర్శనం
పైపెదవి-వ్రయం
గుహ్యం-మరణం
వీపు-ధననాశం
కాలివ్రేలు-భయం
కన్ను-ద్రవ్యం
కుడిచెయ్యి-వ్రేలిలా
స్త్రీదుఃఖం
ఎడమవ్రేలు-భయం
ద్రేహముతో పడగత్రి
తేదీర్ఘాయుష్షు

బల్లిపలుకుఫలం-
రొమ్ముకు నేతుగాపలికి
నట్లయితే కోపం - కుడి
రొమ్ము ప్రకటనలాభం -
ఎడమరొమ్ము ప్రకటన
దుఃఖం - కుడిభుజంసాం
ముఖలాభం - ఎడమభుజం
స్త్రీరావడం- బొడ్డుకు
నెరుగా చావుసంగతి-
వీపుతానువుండెడి స్థలం
విడిచిపోవుట.

కరిదినములు-

చిత్రి నెల ౬ తేది ౧౫
వైయ్యాశి-౭-౧౬-౧౭
ఆని నెల-౧-౬
ఆడి నెల౨-౧౦-౨౦
ఆవణి నెల-౨-౯-౨౮
పెరటాశి నెల-౧౬-౨౯
అల్పిశి నెల-౬-౨౦
కార్తిక-౧-౧౦-౧౭
మార్గళి-౬-౯-౧౧
తై నెల-౧-౨-౩-౧౧-౧౭
మాశి నెల-౧౫-౧౯-౧౭
పంగుణి నెల-౬-౧౫-౧౯
ఈకరిదినములలో శుభ
కార్యం చేయకూడదు

వారశూలదినములు-

సోమ. శని-తూర్పు
మంగళ-బుధ-ఉత్తరం
శుక్ర-ఆది-పడమట
బృహస్పతి-దక్షిణం

ఈవారశూలదినము
లలో ప్రయాణంపోకూ
డదుఅవశ్యం పోవలసిన
సమయములో సోమశ
నిలగడియలకు వైగా

మంగళ - బుధ ౧౧ గడి రాహుకాలములో
యపై బృహస్పతివా ౨౦ శుభకార్యం చేయ రా
గడియలపై శుక్ర ఆదివా-
౧౨ గడియలపైగా ప్ర

యాణం పోవచ్చును.

రాహుకాలము.

ఏగంట మొదలు.	ఏగంట వరకు
ఆ॥ ౪½	ఘం ౬ వరకు,
సో॥ ౭½	ఘం ౯ వరకు,
మం॥ ౩	ఘం ౪½ వరకు,
బు॥ ౧౨	ఘం ౧½ వరకు
గు॥ ౧½	ఘం ౩ వరకు
శు॥ ౧౦½	ఘం ౧౨ వరకు
శని॥ ౯	ఘం ౧౦½ వరకు

దస్తావేజులకు రిజిస్ట్రేషను ఫీజునిర్ణయము.

మొదలు	వరకు	ఫీజు
౧	౨౫	[illegible]
౨౫	౫౦	[illegible]
౫౦	౧౦౦	౧
౧౦౦	౩౦౦	[illegible]
౩౦౦	౬౦౦	[illegible]
౬౦౦	౧౦౦౦	[illegible]
౧౦౦౦	౨౦౦౦	[illegible]
౨౦౦౦	౩౦౦౦	[illegible]

వెయ్యింటికిపైగా ప్రతి ౧౦౦౦కైనా అంతకన్న తక్కువకైనా రూపాయి ౧ లెక్క చేసుకొనవలయును-

పురుష సాముద్రికలక్షణము.

పురుషునకు నేత్రములు లాటిపక్షములు విశాలము గానుంటే భాగ్యవంతుడగును. పాదకర వ్రే

ష్టజిహ్వాలుయెఱుపుగలిగి మృదువుగానుంటే ధన
వంతుడగును- అరిచేతులుకఠినముగానుంటే దు
రాచారుడగును- మృదువుగానుంటే ధనవంతు
డగును- వెడల్పుపాదములు నిడివిగలవ్రేళ్లు అం
టినపిఱుదులు కురుచహస్తములుకలిగితే దరిద్రు
డౌను- పాదములయొక్క బొటనవ్రేలికి రెండ
వవ్రేలున్ను చేతి చిటికినవ్రేలు పక్కవ్రేలిమూ
డవరేఖకు యెచ్చియుంటే ఆయుర్వృద్ధిన్ని మి
క్కిలి స్త్రీభోగములున్ను కలుగును- హస్తముల
యొక్కగోళ్లు తెలుపువృప్పి కలిగియుంటే దా
రిద్ర్యదుఃఖుడగును- అరిచేయి పల్లములేక ని
బ్బుగానుంటే భూస్థితి కలుగును- విశాలముగా
నుంటే ధనవంతుడగును- నలుపుతెలుపుగా నుం
టే దరిద్రుడౌను- చిటికినవ్రేలి అడుగుననుండి
రెండవవ్రేలిపర్యంతము పౌరుష్యరేఖకు ఖండరే
ఖలులేకుంటే కీర్తివంతుడగును- పెద్దవ్రేలియ
డుగుననుండి పౌరుష్యరేఖకుఖండములు లేకుంటే
కీర్తివంతుడగును- పెద్దవ్రేలికిమధ్య గోధుమవ

లె రేఖయుంటె బోగవంతుడగును. భిన్న రేఖలుంటె రోగవంతుడగును. హస్తములయందు రేఖ లుంటె దుఃఖుడగును. రేఖ లేకుంటె దరిద్రుడౌను యెుక్కువగలిగి స్వల్ప రేఖలుండిన భాగ్యవంతుడౌను. అంగుష్ఠమూలమునుంచి చిటికినవ్రేలికి రెండవ వ్రేలువరకు యెుక్కువకలిగి ఖండములేక రేఖ యుండిన ధనవంతుడై ౧౦౦ సం॥ లుండును-ఖండమునలువు గలిగిన సదాదుఃఖిగానుండును. హస్తపాద ములయందు మకరమువలె చామరమువలె పద్మమువలె శంఖమువలె మత్స్యము వలె అంకుశమువలె చక్రాకారముగా రేఖలుండిన ప్రభువగును. వ్రేళ్ళలో నరార్ధ్వ రేఖలుంటె భాగ్యవంతుడౌను. గోధుమ రేఖ క్రింద ౫ రేఖలుండిన మిక్కిలి సంతానముకలదు. తక్కువవడిన స్వల్ప సంతానముకలదు. ఖండముకలిగిన స్వల్పాయుస్సు సంతానముకలుగును. లలాటమునందు ౫ రేఖలుండిన ౧౦౦ సంవత్సరములు ౪ రేఖలుండిన ౮౦ సంవత్సరములు ౩ రేఖలుండిన ౬౦ సం

వత్సరములు ౨ రేఖలుండిన ౩౦ సంవత్సరములు ౧ రేఖయుండిన ౨౦ సంవత్సరమును శూన్యమయిన ౧౨ సంవత్సరములుఆయుస్సు కలుగును.

స్త్రీసాముద్రికలక్షణము.

కాలిచిటికినవ్రేళ్లు భూమిలో తగలక యుండిన జార స్త్రీయౌను పాదము భూమిలో వెడావక పాదుకలవలెనుండిన విధవయౌను. పడమి యుమరునట్లు నడిచే స్త్రీ కాలివ్రేళ్లు కురచగానుండిన ఆ స్త్రీని వివాహము జేసుకొన్నపురుషునికి ధనహీనతయు దుఃఖమును కలుగును. మోకాలి దిగువ రోమముగల స్త్రీకి పుత్రహీనత గలుగును. తొడలయందు భుజములయందు వెంట్రుకలుగల స్త్రీ జార చోరత్వముగలిగి విధవయౌను. కంఠమునందు సుడియుండిన విధవయగును. లలాటము పిఱ్ఱలపిక్కలయందు సుడియుండిన జార స్త్రీయౌను. చనుగవలు పెదవి కంఠస్థలము చెవులుపిక్కలతో రోమములుండినసురతేచ్ఛగల స్త్రీ

యగును- మినములువలెకర్ర వెంట్రుకలుగల స్త్రీ
దుశ్చరితయగును తెప్పవలెకడుపుగల స్త్రీ భా
గ్యవంతురాలౌను- కంఠము కురుచనైన స్త్రీ గ
ర్వముచేత పురుషుని లక్ష్యపెట్టక దరిద్రురాలై
యుండును- నిడివిమెడగల స్త్రీ తనతల్లిగారిల్లు
నశింపజేయును కంఠమునందు మూడు రేఖలు
గల స్త్రీ భాగ్యవంతురాలౌను- నేత్రములు మిఱ
కరింతలుగల స్త్రీ అతిజారిణియౌను- పలువరుస
సమముగాక నిడివిగా విశాలముగా యుండిన
స్త్రీ పతితో కలహించుచునుండును- కనుబొమ
లుబ్రాలితలు ముక్కులలాటము కురుచవెంట్రు
కలుగల స్త్రీ సంపన్నురాలౌను- మెట్టని వెంట్రు
కలు సురటవెంట్రుకలుపచ్చని రెప్పవెంట్రుకలు
గల స్త్రీ దరిద్రురాలౌను.

ధర్మరాజుకు భీష్మాచార్యులుపదేశించిన సహ
దేవశాస్త్రము స్వప్నంబున మరణచిహ్నములు.

1- ఒకడు త్రోవనడచునప్పుడు తననీడతనకు
గాననియెడల ౧౨ నెలలో మరణము జెందును.

2- స్వప్నంబున తనముఖమును అద్దమందుచూ
చునపుడు తనశిరము తనకు తెలియక బోయినవి
భూమిపై వ్రాసిన పంచాక్షరము నీమకుపెంట్రుకలువ
ట్టియాత్మీనట్లును రెయ్యొగ్రిగోతి వేటకుకర్ర—షాలి దు
ష్టరాక్షసులను ప్రతిదినముచూచినను నొకసంవ
త్సరములో మృతిబొందును.

3- దారిలో నడచునపుడు పోవుచున్న సూ
ర్యునికంటికి తేజస్సుమరిగి వృత్తముగాకనుబడి
న ౧౦ మాసములలో మరణముగలుగును.

4- భూమిలో నడచునపుడు చూపుకు తనశిర
ము కెంపుగా తననీడలో తోచెనేని ౮ మాసము
లలో మరణముసిద్ధమగును.

5- తనగృహమందు వానర గార్ధభము వుండి
నట్లైన ౬ మాసములలో మరణముగలుగును.

6 గద్ధకునకముపంది మూడును కరాయుచుత
మునుకొనివచ్చినను ౨ నెలలో మరణమౌను-

7- ఏవస్తువునుచూచినను ఒకటిపదిగావ్యత్యాస్త
ముగాచెదరి కండ్లకు భ్రమగలిగిన వొక నెల

లోమరణము॥ 8- తాను త్రోవ నడుచుచుం డగపడుపల్లములో బడినట్లును చెట్టునితలవిరబో సుకొని ఆడినట్లును వొకడుతన్నురాళ్ళు తీసిరువ్వి నట్లు కనుబడినను పాడుమండపములను సము ద్రమును పొందినట్లుగానబడినట్లుతోచిన వొక నెలలోమరణముసిద్ధమగును॥

9- నదిలోతటాకమందు స్నానముచేసి దేహ ముతుడుచుకోక మునుపు పటముపెట్టినట్లు రొ మ్మునమంటగలిగెనేని ౧౦ దినములనశించును॥

10- తనయింటి తానుండునప్పుడు ప్రకాశము గ వెలుగుచుండు దీపమువత్తి ఖండముగా ఖం డించినట్లు తేజస్సంతయు క్రిందపడి దీపస్తంభ ము మొండెముగాచీకటియై యుండినను ౫ ది నములలో మృతిబొందును॥

11- ఆకాశమందలి గద్ద కాకి తన ముఖముం డుపొడిచినట్లు తోచినయెడల ౪ దినములలోమ రణమగును॥

12- మఱియుతనకంటికి రెండువెలాకాళ్ళు

మొదలు రెండుపాదములవరకు యేవిధము గా జూచినను అగుపడక మొండెముగాయుండెనే ని రెండవదినమే మరణమనిసుబ్రహ్మణ్యుడు అగ స్త్యునకు దేలుపిరి యిన్నాళ్లియుంచిన ధర్మరా జునకు భీష్ముడు సుతసత్యుడగు అర్జునునకు ధ ర్మరాజునకు దేశించిరి॥

13 స్నాని స్త్రీ తలవిరబోసుకొనినవ్యమసరస ముగా మాటలాడుచు తన సమీపమునకు వచ్చి దహాణిని భుజమువీద యెక్కుకొని యెనుము పలెరబ్బించగా చూచినట్లు కల ఆదినమే మరణ మునిర్థించును॥

స్వప్నంబునశుభాశుభచిహ్నంబులు-

1- నిడుగుబుగులుపడు గుణ్యముల గుమియును ధర్మకథలు పుష్పవనములు శంఖము దీపమును సూర్యునితో గూడిన చంద్రునిని స్వప్నమందుగ నిన మణియు స్ప్రత్తిరావినిజింకను దేవతలనుప ర్వతమును చిలికిన చల్లనుతనిగానీ లినను జూచి నసువుత్తమమగును-

2. వర్షము వర్షించగా చూచినను క్రొత్తవ
స్త్రము ధరించినట్లును పరిశుద్ధమైన తెల్లని వస్త్ర
ము ధరించిన స్త్రీని చూచినను రాజును దర్శిం
చినట్లును కోటకు కట్టిన గల వేశ్యాగృహమును
ప్రవేశించినను కొండెక్కి మహాగజము నెక్కినను
ను పంచపాండవప్రతిమ చూచినను [illegible]
ఎక్కువగ [illegible] సుఖములను చెందుదురు.

3. పాకరువచ్చి పిలిచినను పెద్ద [illegible]
తలయందు చుట్టుకొనగ [illegible]
నను రక్తవేగమున బోయినట్లు [illegible]
క్రిందపడియుండుట [illegible]
ట్లును తలమీద పిచ్చి [illegible]
ముగ [illegible] వ్యాధి సంభవించును.

4. తాను కాటుక [illegible] స్త్రీను [illegible]
కరుగుపోయినను పసుపు కుంకుమలు [illegible]
సినను చేతితో ఆకాశమును అంటినట్లుగాను స
ముద్రపరివేష్టితమగు భూమండలము [illegible]
ను పరిశుద్ధముగ [illegible] చేయుదును

జూచినను దోషము లేని మగబిడ్డ గలుగును పుష్ప వనమునకు పోయి పుష్పము లెత్తినట్లును అగుపడిన యెడల ఆడబిడ్డ గలుగును.

5. కాకిని స్వప్నమందు జూచిన ఐశ్వర్యముతొలగును పందిని జూచిన కష్టమధికమగును యెనుము నెనక ముగద్దను జూచిన మంచివి కావు చేతిపిల్లిను కలసినట్లు జూచిన నానాటికి నాశముగల్గును గార్హ్యస్థ్యము వదలిన సన్యాసి ఐనటుల స్వప్నముగనిన వాడు ఇంద్రుని వలె సుఖము బొందును.

6. తానుండు ఇల్లు తగలబడి వెల్గుచుండు నట్లు నగుపడిన అపరంజి తనచేత నవ్వుచుండును అడవిలో వేటాడినట్లు గనుబడిన వాహనములు వచ్చి చేరును ఆకాశము యిడిసినట్లు జూచిన బ్రైనబలు దుఃఖము సిద్ధించును వివాహము జేసినట్లు కనుబడిన అనేక విధసందేహము నుగలిగి హానిగల్గును.

7. స్వప్నముతో తాను పాదరక్షలు జూచినను కాలుకు వుంచుకొని నడిచినను మనస్సులోని వ్యసనము తొలగినట్లు తోచిన రాజువలె సుఖించును.

బాలురకు ప్రశ్న లెక్కలు.

1. ఓబాలురలారా టెంకాయచెట్లు ౧కి-కాయలు ౧౬ వంతున ౨౧ చెట్లకు కాయలు మొత్తమెంత జెప్పుము-ఉదాహరణము.

2. ఓబాలురలారా ఒకమనిషికి ఒక దినమునకు కూలి ౨ అణా ౮ పైవంతున ౧౯ మనుష్యులకు కూలి మొత్తమెంత జెప్పుము.

3. ఓబాలురలారా దినము ౧కి ఒకమనిషికి కూలి ౩అ ౧౦పైసలవంతున ౨౧ రూ ౬అ ఎన్నిమనుష్యులకు కూలియివ్వవచ్చును చెప్పుము.

4. ఓబాలురలారా ఒకజాంపండులోపల విత్తులు ౬౪ వుండినయెడల ౨౭ పండ్లకు విత్తులు మొత్తమెంత చెప్పుము.

5. ఓబాలురలారా మామిడిపండ్లు నూరు వెలి ౬ అ. ౮పై. వెలఐతే ౧౫౫౦ పండ్లకు క్రయమెంత మొత్తంచెప్పుము.

6. ఓబాలురలారా ఒకడికి జేజమ్మ యిచ్చినది ౩అణ. ౧౧పై. అవ్వయిచ్చి[illegible] .౮.పై.

తాతయిచ్చినది ౧ అ. ౯ పై. తండ్రియిచ్చినది ౨ అ-౬ పై తల్లియిచ్చినది. ౫ అ- ౯ పై. అంతా మొత్తమెంత చెప్పుము.

7- ఓబాలులారా ఒకముత్యాలసరము ౧కి ౭౨ ముత్యములు వుండినయెడల ౨౩౯ సరములకు యెన్నిముత్యములు చెప్పుము.

8, ఓబాలులారా ౩౦ వ్వ. ౧౪అ- ౧౨ మనుష్యులకుయివ్వాను ఒకమనిషి౧కి- ఎంత మొత్తం

9. మంచిపగడముల కుచ్చు ౧కి ౨వ్వ-౬ అ- ౯- పై- ధరవలె ౧౭౯ కుచ్చులకు మొత్తమెంత-

10- ఓ బా అరటిపండ్లుగెల ౧కి ౪౩౯ పండ్లు వుండినయెడల ౭౬ గెలలకు పండ్లు మొత్తమెంత

11- ఓబాలులారా ఒకమామిడిచెట్టులో మామిడిఆకు ౧౧౭౨ కాయలు ౯౬౩ పండ్లు ౬౩౯- ౨౩ చెట్లకు ఆకులెన్ని కాయలెన్ని పండ్లెన్ని.

12- ౨అడుగుల కొట్టడిఖుంటికి ౨౯౩౯ పెంకులు పైకప్పుఉండినయెడల ౨౪ కొట్టళ్లకు ఎన్ని పెంకులుకావలయును మొత్తంచెప్పుము.

13- ఓబాలలారా ౩౨ప్ప. ౫౪ మనుష్యులకు ఇచ్చినయెడల మనిషి ౧కి భాగమెంత-

14- ఓ బా రా పంచిబెల్లంవీసె ౮కి ౨అ-౬పై- ధరఐతే ౧౩౪ వీసెలకు ధరఎంత ౧పలం ఏమివెల-

15- ఓబాబెంకాయ౧౦౦కి౪ప్ప ౬ అ- ౩పై- వెలఐతే౧౪౩౯ కాయలకుధరఎంత-

16- అడుగు ౧కి-చదురానికి చదురము ౧౨ రాళ్లుఅయితే ౫౪౩౯ చదరఅడుగులకుయెన్ని రాళ్లు కావలయును చెప్పుము-

17- మల్లె పూలు ఒకపడి ౧కి ౨ అ-౮ పైధర ఐతే ౪౫౦ పళ్లకు ధరయెంత-

18 ఒకపడిబియ్యము ౨ అ ౬ పై- వెల యైతే ౫౩ రూపాయలకుయెన్నిపళ్లుకొనవచ్చును

19- ఒకగుమ్మడిపండులో ౪౩౭ విత్తులువుండిన యెడల ౩౯ పండ్లకు యెన్నివిత్తులువుండును

20- ఒకసేరు ౧కి రాగి ౪ అ - ౧పై-వెలయైతే ౫౩ సేరులకు ధరయెంత ౨౩ రూపాయలకుయెన్ని సేరుకొనవచ్చును చెప్పుము-

21. ఒకపరిభువునకు ౧౨౦౦౦ రూ- ఆస్తివుండిన ఎడల ఒకకూతురుపెండ్లికి ౩౩౨ రూ- సెలవుచేసి మరియొకకూతిరికి ౬౮౪ రూ- సెలవుచేసితనకు కొమాళులు ౯ మందికికొడుకు ౧కి ఎంతభాగం-

22. బిడ్డలారా ౪౫ రూ- యలకు పైసలుయెన్ని కాలణాలుయెన్ని అర్ధణాలుయెన్ని అణాలుయెన్ని ౯౮౪౩౭ అణాలకురూపాయలుయెన్ని-

23. మీతాతనీవద్ద ౫ రూ-౧౩అ-ఇచ్చికలకండ ౧దు- ౩అ ద్రాక్షపండు ౨దు ౫అ- ౪పై - ముంత వరామిడిపప్పు ౧దు - ౧౪అ - ౧౧పై - తీసుకొని రమ్మనినఎడలమిగత నీవద్దవుండవలసినది ఎంత-

24. ఓబిడ్డలారా పొగబండి అణా౧కి ౬ మెళ్లు పోతే ౨కు - ౧౩ అ- ౯పై ఎన్ని మెళ్లుపోవచ్చును-

25. పొగబండి ౧ ఘంటకు ౨౫ మైళ్లుపోతే ౬౩¼ ఘంటలకుయెన్ని మైళ్లుపోవచ్చును-

26. ఒకసవరను ౧కి ౨। వరాఎత్తు ౧౫రు- ౯అ ౩పై- వంతునవరాఎత్తు ౧కి గురిగింజలు ౩౨ వంతున ౧ వరాయెత్తు ౯ గురిగింజలకుధరయెంత-

బారువ ౧కి ధర	మణుగు ౧కి ధర మొత్తం.			వీసె ౧కి ధర మొత్తం.			రతి ౧కి ధర మొత్తం.		
వరాలు.	రూ-	అ-	పై-	రూ-	అ-	పై-	రూ-	అ-	పై-
౧౦౦	౧౭	౮	౦	౨	౩	౦	౦	౧౧	౩
౯౫	౧౬	౧౦	౦	౨	౧	౩	౦	౧౦	౭
౯౦	౧౫	౧౨	౦	౧	౧౫	౬	౦	౧౦	౧
౮౫	౧౪	౧౪	౦	౧	౧౩	౯	౦	౯	౬
౮౦	౧౪	౦	౦	౧	౧౨	౦	౦	౯	౦
౭౫	౧౩	౨	౦	౧	౧౦	౩	౦	౮	౫
౭౦	౧౨	౪	౦	౧	౮	౬	౦	౭	౧౦
౬౫	౧౧	౬	౦	౧	౬	౯	౦	౭	౩
౬౦	౧౦	౮	౦	౧	౫	౦	౦	౬	౯
౫౫	౯	౧౦	౦	౧	౩	౩	౦	౬	౨
౫౦	౮	౧౨	౦	౧	౧	౬	౦	౫	౭
౪౫	౭	౧౪	౦	౦	౧౫	౯	౦	౫	౦
౪౦	౭	౦	౦	౦	౧౪	౦	౦	౪	౬
౩౫	౬	౨	౦	౦	౧౨	౩	౦	౩	౧౧
౩౦	౫	౪	౦	౦	౧౦	౬	౦	౩	౪
౨౫	౪	౬	౦	౦	౮	౯	౦	౨	౧౦
౨౦	౩	౮	౦	౦	౭	౦	౦	౨	౩
౧౫	౨	౧౦	౦	౦	౫	౩	౦	౧	౮
౧౦	౧	౧౨	౦	౦	౩	౬	౦	౧	౧
౯	౧	౯	౨	౦	౩	౨	౦	౧	౦
౮	౧	౬	౫	౦	౨	౧౦	౦	౦	౧౧
౭	౧	౩	౭	౦	౨	౪	౦	౦	౯
౬	౧	౦	౧౦	౦	౨	౧	౦	౦	౮
౫	౦	౧౪	౦	౦	౧	౯	౦	౦	౭
౪	౦	౧౧	౨	౦	౧	౫	౦	౦	౫

బాడువ ౧కి ధర	మణుగు ౧కి ధర ఎంత-			వీసె ౧కి ధర ఎంత-			రతి ౧కి ధర ఎంత-		
రూపా	రు-	అ-	పై	రు-	అ-	పై	రు-	అ-	పై
౧౦౦	౫	౦	౦	౦	౧౦	౦	౦	౩	౩
౯౫	౪	౧౨	౦	౦	౯	౬	౦	౩	౧
౯౦	౪	౮	౦	౦	౯	౦	౦	౨	౧౧
౮౫	౪	౪	౦	౦	౮	౬	౦	౨	౯
౮౦	౪	౦	౦	౦	౮	౦	౦	౨	౭
౭౫	౪	౧౨	౦	౦	౭	౬	౦	౨	౫
౭౦	౩	౮	౦	౦	౭	౦	౦	౨	౩
౬౫	౩	౪	౦	౦	౬	౬	౦	౨	౧
౬౦	౩	౦	౦	౦	౬	౦	౦	౧	౧౧
౫౫	౨	౧౨	౦	౦	౫	౬	౦	౧	౯
౫౦	౨	౮	౦	౦	౫	౦	౦	౧	౭
౪౫	౨	౪	౦	౦	౪	౬	౦	౧	౫
౪౦	౨	౦	౦	౦	౪	౦	౦	౧	౩
౩౫	౧	౧౨	౦	౦	౩	౬	౦	౧	౧
౩౦	౧	౮	౦	౦	౩	౦	౦	౧	౦
౨౫	౧	౪	౦	౦	౨	౬	౦	౧	౧౦
౨౦	౧	౦	౦	౦	౨	౦	౦	౦	౮
౧౯	౦	౧౫	౨	౦	౧	౧౧	౦	౦	౭
౧౮	౦	౧౪	౫	౦	౧	౧౦	౦	౦	౭
౧౭	౦	౧౩	౭	౦	౧	౮	౦	౦	౭
౧౬	౦	౧౨	౧౦	౦	౧	౭	౦	౦	౬
౧౫	౦	౧౨	౦	౦	౧	౬	౦	౦	౬
౧౪	౦	౧౧	౨	౦	౧	౫	౦	౦	౫
౧౩	౦	౧౦	౫	౦	౧	౪	౦	౦	౫
౧౨	౦	౯	౭	౦	౧	౨	౦	౦	౪

నెల ౧కి	దినసంబళవివరము. ౨౮ తేదికి			౩౦ తేదికి			౩౧ తేదికి		
రు	రు.	అ.	పై.	రు.	అ.	పై.	రు.	అ.	పై.
౧	౦	౦	౭	౦	౦	౬	౦	౦	౬
౧½	౦	౦	౧౦	౦	౦	౧౦	౦	౦	౯
౨	౦	౧	౨	౦	౧	౧	౦	౧	౦
౨½	౦	౧	౫	౦	౧	౪	౦	౧	౩
౩	౦	౧	౯	౦	౧	౭	౦	౧	౭
౩½	౦	౨	౦	౦	౧	౧౦	౦	౧	౧౦
౪	౦	౨	౩	౦	౨	౨	౦	౨	౧
౪½	౦	౨	౭	౦	౨	౫	౦	౨	౪
౫	౦	౨	౧౦	౦	౨	౮	౦	౨	౭
౫½	౦	౩	౨	౦	౨	౧౧	౦	౨	౧౦
౬	౦	౩	౫	౦	౩	౨	౦	౩	౧
౬½	౦	౩	౯	౦	౩	౬	౦	౩	౪
౭	౦	౪	౦	౦	౩	౯	౦	౩	౭
౭½	౦	౪	౩	౦	౪	౦	౦	౩	౧౦
౮	౦	౪	౭	౦	౪	౩	౦	౪	౨
౮½	౦	౪	౧౦	౦	౪	౬	౦	౪	౫
౯	౦	౫	౨	౦	౪	౧౦	౦	౪	౮
౧౦	౦	౫	౯	౦	౫	౪	౦	౫	౨
౧౧	౦	౬	౩	౦	౫	౧౦	౦	౫	౮
౧౨	౦	౬	౧౦	౦	౬	౫	౦	౬	౨
౧౩	౦	౭	౫	౦	౬	౧౧	౦	౬	౯
౧౪	౦	౮	౦	౦	౭	౬	౦	౭	౩
౧౫	౦	౮	౭	౦	౮	౦	౦	౭	౯
౧౬	౦	౯	౨	౦	౮	౬	౦	౮	౩
౧౭	౦	౯	౯	౦	౯	౧	౦	౮	౯

	దినసంబళ్లవివరము.								
నెలకి	౨౮ తేదికి			౩౦ తేదికి			౩౧ తేదికి		
రు.	రు.	అ.	పై.	రు.	అ.	పై.	రు.	అ.	పై.
౧౮	౦	౧౦	౮	౦	౯	౭	౦	౯	౩
౧౯	౦	౧౦	౧౦	౦	౧౦	౨	౦	౯	౧౦
౨౦	౦	౧౧	౫	౦	౧౦	౮	౦	౧౦	౪
౨౧	౦	౧౨	౦	౦	౧౧	౨	౦	౧౦	౧౦
౨౨	౦	౧౨	౭	౦	౧౧	౯	౦	౧౧	౪
౨౩	౦	౧౩	౨	౦	౧౨	౩	౦	౧౧	౧౦
౨౪	౦	౧౩	౯	౦	౧౨	౧౦	౦	౧౨	౫
౨౫	౦	౧౪	౩	౦	౧౩	౪	౦	౧౨	౧౧
౨౬	౦	౧౪	౧౦	౦	౧౩	౧౦	౦	౧౩	౫
౨౭	౦	౧౫	౫	౦	౧౪	౫	౦	౧౩	౧౧
౨౮	౧	౦	౦	౦	౧౪	౧౧	౦	౧౪	౫
౨౯	౧	౦	౭	౦	౧౫	౬	౦	౧౫	౦
౩౦	౧	౧	౨	౧	౦	౦	౦	౧౫	౬
౪౦	౧	౬	౧౦	౧	౫	౪	౧	౪	౭
౫౦	౧	౧౨	౭	౧	౧౦	౮	౧	౯	౧౦
౬౦	౨	౨	౩	౨	౦	౦	౧	౧౪	౧౧
౭౦	౨	౮	౦	౨	౫	౪	౨	౪	౨
౮౦	౨	౧౩	౯	౨	౧౦	౮	౨	౯	౩
౯౦	౩	౩	౫	౩	౦	౦	౨	౧౪	౫
౧౦౦	౩	౯	౨	౩	౫	౪	౩	౩	౭
౨౦౦	౭	౨	౩	౬	౧౦	౮	౬	౭	౩
౩౦౦	౧౦	౧౧	౫	౧౦	౦	౦	౯	౧౦	౧౦
౪౦౦	౧౪	౪	౭	౧౩	౫	౪	౧౨	౧౪	౫
౫౦౦	౧౭	౧౩	౯	౧౬	౧౦	౮	౧౬	౨	౧
౧౦౦౦	౩౫	౧౧	౫	౩౩	౫	౪	౩౨	౪	౨

నిత్యనక్షత్రమును చెప్పేటందుకు సూత్రము.

ఆ॥ చనినమాసములను చయ్యనరెట్టించి। గత దినంబులందుగలయగూడి। యశ్వని మొదలుగ నవిలెకఁబెట్టిన। నిత్యతారవచ్చు నిజముగాను॥

ఉత్తరములువ్రాయుటకుసూత్రము.

చ॥ అధిపతిసంధివిగ్రహ రహస్యపు రేఖలువ్రా యుమన్నచో। నిధిరసపావకాష్టశర నేత్రనగాం బుధిచంద్రసంఖ్యలన్। బుధనుతనిల్పియందులకు బూర్వము తొంమిదినెత్తివ్రాయుడీ। బధిరులు మూగలంధులును బాలుకు వృద్ధులు మెచ్చునట్లుగాన్॥

సీ॥ అర్చకుండొకడు దివ్యాబ్జముల్గొనివచ్చి। మాడమృతస్థానమునకు జేర్చి। తొలిదేవళంబు ముంగలికొలంకునదోగ। జేతిపువ్వులుయథాస్థితిరలిర్ప।నందుగొన్నిటిని దైత్యారికినర్పించ। శేషమాగుడితటాకమునముంప। దత్సూనములరెట్టదనరబూర్వపురీతి। నర్పించియవలికోశంబు వలన।ద్రిగుణమైన మొదలిదీనబర మేశు।బూ

జనేసిమిగులుపూలుగుల్ల । మరాటరెంటనొకట నొగివృద్ధిగానుంచె । తొల్లుత నెన్నిదెచ్చెతోయ జములు॥ పుష్పములుమొత్తం-౧౧౧.

ఇంచుకుసూత్రము.

క॥ తిరమగుప్రసూనవృద్ధులు । వరుసనులిఖియించియంశవర్గంబుంబర। స్వరగుణితంబైనను గన। బరగుంబరాజాప్రసూనపటలింబనఘా॥

క॥ మున్నాటదువదివరాడలు । యెన్నగబదియుంగరంబులెంతెంతోబటుగ్‌। డెన్నాళ్లజీతమడిగిన। నన్నాళ్లనునుంగరంబులారాజిచ్చెన్‌॥

ఇంచుకుసూత్రము — ఆ॥ ఒకటిరెండుమూడునొనరంగనాల్గిడి । యవియుబెట్టిసున్నలిసుక బెట్టె। నూరుబెట్టిపిదపనూటయేబదిబెట్టి । ఉంగరములయెత్తు తెలుగవచ్చు — ఉంగరములయెత్తు-

౧ ౨ ౩ ౪ ౧౦ ౨౦ ౩౦ ౪౦ ౧౦౦ ౧౫౦.

క॥ ఇదురాశిమూటిలోపలి। గడనచుమగుణించిరాశిగైకొనిమొదలన్‌। వడిబాలుగొన్నలబ్ధము। బుడమిందైత్రిరాశిఫలముబుధజనవినుతా.

పుట్టిగకి వరహాలు ౪ చొప్పున ౨౫ వరహాలకు యెన్నిపుట్లుకొనవచ్చును- ౬ ౬౹ పుట్లు.

ఇకను కాలవ్యవహారంబులు — కాలంబనగా పోయెనువచ్చెను ఇవి మొదలైన వ్యవహారంబుల కు గారణంబైనభగవత్స్వరూపంబెకాలంబుల ట్టికాలంబఖండంబైనను గ్రహరాశి నక్షత్రాద్యా తకంబైజ్యోతిశ్చక్రంబునందు దిరుగుచున్న చం ద్రసూర్యగతులంబట్టి యఖండ కాలమునందు ఖండకల్పనంబు జేసి జనులువ్యవహారంబు జరిగిం చుటవలన నావ్యవహారంబులు దెలియజేయబడు చున్నవి. అదెట్లనినమనుష్యుని ౬ రెప్పపాట్లుకా లము ౧ విగడియ ౬౦ విగడియలు ౧ గడియ ౭౻ గడియ ౧ ఝామము ౮ ఝాములు ౧ రాత్రిపగ లు ఇదేతిదియందురి ఇటువంటితిథులు ౧౫ ఐతే ౧ పక్షము ౨ పక్షములు ౧ నెల ఇదే పితృదేవత లకు నొకయహోరాత్రము ౨ నెలలు ౧ ఋ తువు 3 ఋతువులు ౧ అయనము ౨ అయనము లు ౧ఏడాది ఇదే దేవతలకు నొకయహోరా

త్రముయిట్టి ౧౦౦ సంవత్సరములైన యొకమను ష్యవశానము ఇట్లేపితృ దేవతలకును దేవతలకును వారివారి యహోరాత్రములచేత వారివారికి పక్షములుమాసములు ఋతువులు అయనములు సంవత్సరములని నెరుగదగినవి.

సంవత్సరములు ౬౦—ప్రభవ-విభవ-శుక్ల - ప్ర మోదూత ప్రజోత్పత్తి-అంగీరస-శ్రీముఖ- భవ- యువ-ధాతు-ఈశ్వర-బహుధాన్య-ప్రమాది - వి క్రమ-విషు-చిత్రభాను-స్వభాను-తారణ- పార్థి వ-వ్యయ-సర్వజిత్తు-సర్వధారి-విరోధి - వికృతి- ఖర-నందన-విజయ-జయ-మన్మథ-దుర్ముఖి - హే విళంబి-విళంబి-వికారి-శార్వరి-ప్లవ - శుభకృతు- శోభకృతు-క్రోధి-విశ్వావసు-పరాభవ - ప్లవంగ- కీలక-సౌమ్య-సాధారణ-విరోధికృతు - పరీధావి- ప్రమాదీచ-ఆనంద-రాక్షస-నళ- పింగళ - కాళ యుక్తి-సిద్ధార్థి-రౌద్రి-దుర్మఖి-దుందుభి - రుధి రోద్గారి-రక్తాక్షి-క్రోధన-అక్షయ.

ఈఅఱువదిన్ని ప్రతిసంవత్సరముల నామములు.

అయనములు ౨.

ఉత్తరాయణము-దక్షిణాయనము.

ఋతువులు ౬—వసంతఋతువు-గ్రీష్మఋతువు-వర్షఋతువు-శరదృతువు- హేమంతఋతువు-శిశిరఋతువు.

తెనుగునెలలు ౧౨—చైత్రము-వైశాఖము- జ్యేష్ఠము-ఆషాఢము-శ్రావణము - భాద్రపదము-ఆశ్వయుజము-కార్తికము-మార్గశిరము- పుష్యము-మాఘము-ఫాల్గుణము.

అరవనెలలు ౧౨—చిత్రి-వైయ్యాశి-ఆని-ఆడి-ఆవణి-పెరటాశి-అల్పిశి-కార్తికి-మార్గళి-తై-మాశి-పంగుణి.

ఇంగ్లీషునెలలు ౧౨—జనవరి-ఫిబ్రవరి-మార్చి-ఏప్రిల్-మే-జూన్-జూలై-ఆగష్టు- సెప్టంబరు - అక్టోబరు-నవంబరు-డిసంబరు.

తురకనెలలు౧౨ —మొహారం-సఫర్- రబ్బిలవల్-రబ్బిసాని-జమాదిలవల్-జమాదిసాని- రజబుంషాబాల్-రంజాన్-షవ్వాల్-జిలకాల్-జిలహేద్.

వారములు ౭.		వారములకు ప్రతి నామములు ౭.	
ఆదివారము	౧	భానువారము	౧
సోమవారము	౨	ఇందువారము	౨
మంగళవారము	౩	భౌమవారము	౩
బుధవారము	౪	సౌమ్యవారము	౪
బృహస్పతివారము	౫	గురువారము	౫
శుక్రవారము	౬	భార్గవవారము	౬
శనివారము	౭	మందవారము	౭

శుక్లపక్షతిథులు ౧౫.

శుద్ధపాడ్యమి	౧	శుద్ధనవమి	౯
శుద్ధవిదియ	౨	శుద్ధదశమి	౧౦
శుద్ధతదియ	౩	శుద్ధఏకాదశి	౧౧
శుద్ధచవితి	౪	శుద్ధద్వాదశి	౧౨
శుద్ధపంచమి	౫	శుద్ధత్రయోదశి	౧౩
శుద్ధషష్ఠి	౬	శుద్ధచతుర్దశి	౧౪
శుద్ధసప్తమి	౭	శుద్ధపున్నమ	౧౫
శుద్ధాష్టమి	౮		

కృష్ణపక్షతిథులు-

బహుళపాడ్యమి	౧	బహుళనవమి	౯
బహుళవిదియ	౨	బహుళదశమి	౧౦
బహుళతదియ	౩	బహుళఏకాదశి	౧౧
బహుళచవితి	౪	బహుళద్వాదశి	౧౨
బహుళపంచమి	౫	బహుళత్రయోదశి	౧౩
బహుళషష్ఠి	౬	బహుళచతుర్దశి	౧౪
బహుళసప్తమి	౭	బహుళమావాస్య	౧౫
బహుళాష్టమి	౮		

యుగములు ౪.

కృతయుగ సం|| ౧౭ లక్షల ౨౮ వేలు-
త్రేతాయుగ సం|| ౧౨ లక్షల ౯౬ వేలు.
ద్వాపరయుగ సం|| ౮ లక్షల ౬౪ వేలు.
కలియుగ సం|| ౪ లక్షల ౩౨ వేలు.

ఇట్లు చెప్పిన చతుర్యుగము ౨ వేలుకొన్నది బ్రహ్మదేవునికి ఒకదినమని చెప్పబడును.

జ్యోతిశ్చక్రంబునందు నక్షత్రములు ౨౭.

అశ్వని-భరణి-కృత్తిక-రోహిణి-మృగశిర-

[illegible] పునర్వసు- పుష్యమి-ఆశ్లేష- మఖ-పుబ్బ-ఉత్తర-హస్త-చిత్త-స్వాతి-విశాఖ-అనూరాధ-జ్యేష్ఠ-మూల-పూర్వాషాఢ-ఉత్తరాషాఢ-శ్రవణము-ధనిష్ఠ-శతభిషము-పూర్వాభాద్ర-ఉత్తరాభాద్ర-రేవతి.

యోగములు ౨౭ విష్కంభము- ప్రీతి - ఆయుష్మాన్-సౌభాగ్యము - శోభనము - అతిగండము-సుకర్మము-ధృతి-శూలము-గండము - వృద్ధి-ధ్రువము-వ్యాఘాతము-హర్షణము-వజ్రము- సిద్ధి-వ్యతిపాత్- వరీయాన్- పరిఘము-శివము-సిద్ధము-సాధ్యము-శుభము- శుభ్రము- బ్రాహ్మ్యము- ఐంద్రము-వైధృతి.

కరణములు ౧౧. బవ-బాలవ-కౌలవ- తైతుల-గరజి-వణజి-శకున-భద్ర-చతుష్పాత్-నాగవము-కింస్తుఘ్నము.

రాసులగడియలు— మేషము ౪। వృషభము ౪౻ మిథునము ౫। కర్కాటము ౫౻ సింహము ౫। కన్య ౫ తుల ౫ వృశ్చికము ౫। ధనస్సు ౫౻

మకరము ౧౦ కుంభము ౧౧ మీనము ౧౨

ఈ౧౨విన్న రాసులకు అంతుగడేయబడు౦

రాసులకు ప్రతినామములు.

మేషము మేక	తుల త్రాసు
వృషభము యెద్దు	వృశ్చికము తేలు
మిథునము దంపతులు	ధనస్సు విల్లు
కర్కాటకం ఎండ్రకా	మకరము మొసలి
సింహము సింగము (యా	కుంభము కడవ
కన్య పడుచు	మీనము చేప

నవగ్రహములు ౯—సూర్యుడు - చంద్రుడు. అంగారకుడు-బుధుడు- బృహస్పతి - శుక్రుడు- శనైశ్చరుడు - రాహువు - కేతువు.

సప్తఋషులు ౭—కశ్యపుడు-అత్రి- భరద్వాజుడు-విశ్వామిత్రుడు-గౌతముడు-జమదగ్ని- వసిష్ఠుడు. ఈ౭న్ను సప్తఋషులకు పేర్లు.

ఇకను దేశవ్యవహారంబులు.

దేశంబనగా-తూర్పు-పడమర- అనునవి మొదలయిన వ్యవహారంబులకు హేతువైన భగవ

త్స్వరరాపమే దేశంబుం అనెదిక్కు అష్టదిక్కు అఖండంబైనసూర్యోదయ సూర్యాస్తమయం బులంబట్టి జనులకు సూర్యుండు ఉదయకాలము రాగానేముందుగా నెక్కడకానబడుచున్నా డో అదితూర్పు అనియును దానిఎడమ ప్రక్క దక్షిణమనియు కుడిప్రక్క నుత్తరమనియు వీ పుప్రక్క పడమరయనియు ఖండంబులంగల్పిం చుకొని యనేకవ్యవహారంబులం చేయుచున్నా రదెట్లనిన.

అష్టదిక్కులు ౮.

తూర్పు అగ్నిమూల-దక్షిణము-నైరుతిమూల పడమర-వాయువ్యమూల-ఉత్తరము-ఈశా న్యమూల.

దిక్పాలకులు ౮.

ఇంద్రుడు- అగ్ని- యముడు-నైరుతి- వరుణు డు-వాయువు-కుబేరుడు-ఈశాన్యుడు-వీరు అష్ట దిక్కులనేదేవతలు.

అష్టదిక్పాలకులపట్టణములు ౮.

అమరావతి- తేజోవతి- సంయమిని- కృష్ణాం గన- శ్రద్ధావతి- గంధవతి-అలక-యశోవతి-

అష్టదిక్పాలకులభార్యలు ౮.

శచీదేవి-స్వాహాదేవి-శ్యామలాదేవి-దీర్ఘాదేవి
కాళికాదేవి-అంజనాదేవి-చిత్రరేఖ-పార్వతీదే
వి.

అష్టదిక్పాలకులవాహనములు౮.

ఐరావతము-తగరు-మహిషము-నరుడు-ముస
లి-లేడి-గుఱ్ఱము-వృషభము.

అష్టదిక్పాలకులాయుధములు ౮.

వజ్రము-శక్తి-దండము-కుంతము-పాశము-
ధ్వజము-ఖడ్గము త్రిశూలము.

అష్టదిగ్గజములు౮.

ఐరావతము పుండరీకము వామనము-కుము
దము అంజనము పుష్పదంతము-సార్వభౌమము
సుప్రతీకము.

అష్టదిగ్గజములభార్యలు ౮.

అభ్రము కపిల పింగళ అనుపమ-తామ్రపర్ణి
శుభ్రదంతి అంగన-అంజనావతి.

సప్తసముద్రములు ౭.

లవణసముద్రము-ఇక్షుసముద్రము-సురాస
ముద్రము సర్పిస్సముద్రము-దధిసముద్రము-క్షీ
రసముద్రము-శుద్ధోదకసముద్రము.

సప్తద్వీపములు ౭ - జంబుద్వీపము - ప్లక్షద్వీపము - కుశద్వీపము - క్రౌంచద్వీపము - శాకద్వీపము - శాల్మలిద్వీపము - పుష్కరద్వీపము.

నవవర్షములు ౯ - భారతవర్షము - కింపురుషవర్షము - హరివర్షము - ఇలావృతవర్షము - రమ్యకవర్షము - హిరణ్యకవర్షము - కురువర్షము - భద్రాశ్వవర్షము - కేతుమాలవర్షము.

వర్షపర్వతములు ౮ హిమాచలము - హేమకూటము - నిషధము - నీలము - శ్వేత - శృంగి - మాల్యవంతము - గంధమాదనము.

నవఖండములు ౯ - భరతఖండము - ఇంద్రఖండము - చమసఖండము - గభస్తిఖండము - నాగఖండము - తామ్రఖండము - వారుణిఖండము - సౌమ్యఖండము - గంధర్వఖండము.

ఊర్ధ్వలోకములు ౭ - భూలోకము - భువర్లోకము - స్వర్లోకము - మహాలోకము - జనలోకము - తపోలోకము - సత్యలోకము.

అధోలోకములు ౭ అతలము - వితలము - సు

తలము- తలాతలము- రసాతలము మహాతలము- పాతాళము.

ఏటేటా వచ్చెడి పండుగ పర్వతిథులు ౧౭. పాడ్యమి - సంవత్సరాదిపాడ్యమి। విదియ। భానువిదియ

తదియ అక్షతదియ

చవితి వినాయకచవితి

పంచమి గరుడపంచమి

షష్ఠి సుబ్బరాయషష్ఠి

సప్తమి రథసప్తమి

అష్టమి గోకులాష్టమి

నవమి శ్రీరామనవమి

దశమి విజయదశమి

ఏకాదశి భీష్మఏకాదశి

ద్వాదశి చిలుకద్వాదశి

త్రయోదశి శనిత్రయోదశి

చతుర్దశి అనంతపద్మనాభచతుర్దశి

పున్నమ వ్యాసపున్నమ

అమావాస్య దీపావళి యమావాస్య

ఏటేటా వచ్చెడి పండుగ పర్వతిథుల నెలలు.

చైత్రశుద్ధమందు—సంవత్సరాదిపాడ్యమి

భానువారమంతో కూడినది—భానువిదియ

వైశాఖశుద్ధమందు—అక్షతదియ

భాద్రపదశుద్ధమందు—వినాయకచవితి

శ్రావణశుద్ధమందు—గరుడపంచమి
మార్గశిరశుద్ధమందు—సుబ్బరాయషష్ఠి
మాఘశుద్ధమందు—రథసప్తమి
శ్రావణబహుళమందు—గోకులాష్టమి
చైత్రశుద్ధమందు—శ్రీరామనవమి
ఆశ్వయుజశుద్ధమందు—విజయదశమి
ఆషాఢశుద్ధమందు—భీష్మైకాదశి
కార్తీకశుద్ధమందు—చిలుకద్వాదశి
శనివారముతో చేరినది—శనిత్రయోదశి
భాద్రపద॥శు॥ మందు—అనంతపద్మనాభచతుర్దశి
వైశాఖశుద్ధమందు—వ్యాసపూర్ణిమ
ఆశ్వయుజ-బ॥ మందు—దీపావళిఅమావాస్య

నామనక్షత్రములు-

చూచేచోలాఅశ్విని ౫౦	కూకంగచ్ఛఆర్ద్ర ౨౧
లీలూలేలో భరణి ౨౪	కేకోహాహీపునర్వసు ౩౦
ఆఈఊఏ కృత్తిక ౩౦	హూ హే హో డా పుష్యమి ౨౪
వోవవీవూ రోహిణి ౪౦	
వేవోకాకిమృగశిర ౧౪	డీడూడేడో ఆశ్లేష ౩౨

మామీమరామే మఖ ౩౦	బరాధాబాఢా. పూర్వా
వెరాటాఃకేటూపుబ్బ ౨౦	షాఢ ౨౦ (ధ౨౦
టేటోపాపి-ఉత్తర ౧౮	బేబోజాజి, వుత్తరాషా
పూషణ్ణాథా-హస్త ౨౨	జూజేజోగఅభిజిత్తు ౧౦
పెపోరారి చిత్త ౨౦	ఖిఖురాఖేఖో శ్రవణం౧౦
రరారేరోతా స్వాతి ౧౪	గాగీగరాగే, ధనిష్ఠ ౧౦
తీతరాతేతో విశాఖ ౧౪	గోససీసుశతభిషం ౧౮
నానీనరానే, అనూరా	సేసోదాది, పూర్వాభా
ధ ౧౦ (జ్యేష్ఠ౧౪	ద్ర ౧౬
నో యా యి యూ	దుశ్ఛంచాదా. ఉత్తరా
యేయో బాబి మూల	భాద్ర ౨౦
౨౦-౫౬	దేదోచాచీ, రేవతి ౩౦

ఈనక్షత్రములకు చేరికగా వేసియుండేగడియలకువైన ౩౪ గడియలుత్యాజ్యకాలము.

ప్రయాణ నిషేదవారములు.

శ్లో॥ నపూర్వేశనిసోమేచ నగురుద్దక్షిణేతథా।
నపశ్చాద్భానుశుక్రేచనోత్తరేబుధమంగళే-

ప్రయాణనిహితవారములు.

శ్లో॥ అంగారపూర్వేగమనేచలాభం । సోమే చనిర్గచ్ఛేణమర్థలాభం । బుధాగురుపశ్చిమకార్య సిద్ధిఃరవౌభృగౌచోత్తరదాస్యలాభం.

నక్షత్రములవల్లదశలువిప్పేవివరములు.

అశ్వి.మఖ.మూల.కేతుదశ.సంవత్సరములు.		౭
భర.పుబ్బ.పూర్వా.శుక్రదశ	సం॥	౨౦
కృత్తి.ఉత్త.ఉత్తరా.సూర్యదశ	సం॥	౬
రోహి.హస్త.చంద్రదశ	సం॥	౧౦
మృగశి.చిత్త.ధనిష్ఠ.కుజదశ	సం॥	౭
ఆరు.స్వాతి.శత.రాహుదశ	సం॥	౧౮
పునర్వ.విశా.పూర్వా.గురుదశ	సం॥	౧౬
పుష్య.అనూరా.ఉత్తరా.శనిదశ	సం॥	౧౯
ఆశ్లేష.జ్యేష్ఠ.రేవతి.బుధదశ	సంవత్స	౧౭

మూడుసంఖ్యలుగలవి.

త్రిమూర్తులు—బ్రహ్మ। విష్ణువు। రుద్రుడు॥

త్రిలోకములు.

స్వర్గలోకము।మర్త్యలోకము।పాతాళలోకము॥

త్రిగుణములు-

సత్వగుణము-రజోగుణము-తమోగుణము॥

త్రికరణములు. మనస్సు। వాక్కు। కాయము॥

అవస్థాత్రయము.

జాగ్రదవస్థ-స్వప్నావస్థ-సుషుప్త్యవస్థ॥

క్రియలు—మణి।మంత్రము।ఔషధము॥

నాయకులు—స్వీయ।పరకీయ।సామాన్య॥

రీతులు—వైదర్భి।గౌడి।పాంచాలి॥

పాకములు-

ద్రాక్షాపాకము-నారికేళపాకము। కదళీపాకము-

అక్షిత్రితయము—కంచికామాక్షి। మధురమీ

నాక్షి। కాశివిశాలాక్షి॥ (తాంబ॥

అంబాత్రయము-మూకాంబ। జ్ఞానాంబ। భ్రమ

కాలములు-భూతము।భవిష్యత్తు।వర్తమానము॥

శక్తిత్రయము- ప్రభుశక్తి।ఉత్సాహశక్తి। మంత్రి

శక్తి॥ ధనగతులు- దానము।భోగము। నాశము॥

నాలుగుసంఖ్యలుగలవి—చతుర్వేదములు। ఋ

గ్వేదము।యజుర్వేదము। సామవేదము। అదర్వ

ణవేదము॥ పురుషార్థములు—ధర్మము॥అర్థము।కామము।మోక్షము॥

సేనాంగములు—రథములు।గజములు । తురగములు।పదాతులు॥ (భేదము।దండము॥

చతుర్విధోపాయములు—సామము। దానము॥

పురుషజాతులు—భద్రుడు।దత్తుడు।కూచిమారుడు।పాంచాలుడు॥

స్త్రీజాతులు—పద్మిని।హస్తిని।చిత్తిని।శంఖిని॥

వయోవస్థలు—బాల్యము । యౌవనము । కౌమారము।వృద్ధత్వము॥

చతురాశ్రమములు—బ్రహ్మచర్యము। గార్హస్థ్యము।వానప్రస్థము।సన్న్యాసము॥

కావ్యవృత్తులు—కైశికి॥ఆరభటి। సాత్వతిభారతి॥

అంతఃకరణచతుష్టయములు—మనస్సు। బుద్ధి చిత్తము।అహంకారము॥

ఐదుసంఖ్యలుగలవి॥

పంచభూతములు—పృథివి।అప్పు। తేజస్సు।వాయువు।ఆకాశము॥

జ్ఞానేంద్రియములు—ఘ్రాణేంద్రియము। రసనేంద్రియము। చక్షురింద్రియము। త్వగింద్రియము। శ్రోత్రేంద్రియము-

కర్మేంద్రియములు—వాక్కు।పాణి। పాదము। వాయువు।ఉపస్థ-

పంచపర్వములు—కృష్ణపక్షాష్టమి। కృష్ణపక్షచతుర్దశి।అమావాస్య।పున్నమ।సంక్రాంతి॥

పంచమహాపాతకములు—స్వర్ణస్తేయము । సురాపానము। బ్రహ్మహత్య। గురుపత్నిగమనము। మహాపాతకసహవాసము॥

పంచప్రాణములు—ప్రాణము।అపానము । వ్యానము।ఉదానము।సమానము॥

ఉపవాయువులు—నాగము।కూర్మము। కృకరము। దేవదత్తము।ధనంజయము॥

పంచభక్ష్యములు—భక్ష్యము । భోజ్యము । లేహ్యము।చోష్యము।పానీయము॥

పంచగంగలు—కావేరి।తుంగభద్ర । కృష్ణవేణి। గౌతమి।భాగీరథి॥

తల్లులు—రాజుభార్య। అన్నభార్య। గురుభార్య। భార్యనుగన్నతల్లి। తన్నుగన్నతల్లి॥

తండ్రులు—తన్నుగన్నవాఁడు। తనకువడుగు జేసినవాఁడు। చదువు చెప్పినవాఁడు। విపత్తునఅన్న ముబెట్టి కాపాడినవాఁడు। ఆపదయందు భయము దీర్చి రక్షించినవాఁడు॥

పంచాంగములు—తిథి। వారము। నక్షత్రము। యోగము। కరణము॥

పంచకావ్యములు—రఘువంశం। కుమారసంభవం। మేఘసందేశం। మాఘం। భారవి॥

విష్ణుదేవునిపంచాయుధములు—చక్రం। శంఖము। గద। ఖడ్గము। శార్ఙ్గము॥

పంచవన్నెలు—తెలుపువన్నె। ఎఱుపువన్నె। నలుపువన్నె। ఆకుపసుపువన్నె। పసిమివన్నె॥

పంచగవ్యములు—గోమూత్రము। గోమయము। గోఘృతము। గోదధి। గోక్షీరము॥

పంచామృతములు—ఉదకం। పాలు। పెరుగు నెయ్యి। తేనె

ఆరుసంఖ్యలుంగలవి-

షణ్మతములు—శైవము। వైష్ణవము। శాక్తము। గాణాపత్యము। సౌరము। కాపాలము॥

షడ్రసములు—ఉప్పు। పులుసు। కారము। తీపు చేదు। వగరు॥

అరిషడ్వర్గములు—కామము। క్రోధము। లోభము। మోహము। మదము। మాత్సర్యము॥

షట్కర్మములు—యజనము। యాజనం। అధ్యయనము। అధ్యాపనము। దానం। ప్రతిగ్రహము॥

ఈతిబాధలు—అతివృష్టి। అనావృష్టి। మిడుత। పందికొక్కులు। చిలుకలు। సన్నిహితరాజులు॥

షట్చాస్త్రములు—తర్కశాస్త్రము। వ్యాకరణశాస్త్రము। ధర్మశాస్త్రము। మీమాంసాశాస్త్రము। వైద్యశాస్త్రము। జ్యోతిశాస్త్రము॥

షడ్గుణములు-

సంధిచేసుట। కలహించుట। యుద్ధమునకుబోవుట। యుద్ధకాలమెదురుచూచుట। భేదపరచుట। బలవంతులనాశ్రయించుట॥

చక్రవర్తులు॥

శ్లో॥ హరిశ్చంద్రో నలో రాజా పురుకుత్సః పురూరవః। సగరః కార్తవీర్యశ్చ షడేతే చక్రవర్తినః॥

షట్చక్రవర్తులు-

హరిశ్చంద్రుడు। నలుడు। పురుకుత్సుడు। పురూరవుడు। సగరుడు। కార్తవీర్యార్జునుడు॥

ఏడుసంఖ్యలుగలవి-సప్తవ్యసనములు-

జూదమాడుట। స్త్రీలఁగోరుట। కల్లుద్రాగుట। వేటాడుట। కఠినపుమాటలాడుట। ఒరులసొమ్మునపహరించుట।ఒరులనిందించుట॥

సప్తసంతానములు—తటాకప్రతిష్ఠ।ధననిక్షేపము। అగ్రహారప్రతిష్ఠ। దేవాలయప్రతిష్ఠ। వనప్రతిష్ఠ।ప్రబంధనిర్మాణము।సత్రప్రతిష్ఠ॥

సప్తకులపర్వతములు.

హిమవంతము। నిషధము। వింధ్యము। మాల్యవంతము। పారియాత్రము। గంధమాదనము। హేమకూటము॥ సభాసప్తాంగములు-

కవీశ్వరులు।విద్వాంసులు।పౌరాణికులు।

పూర్వకథలు-చెప్పెడివాడు- స్తుతిపాఠకుడు- హాస్యకథలు-గాయకుడు.

ఎనిమిదిసంఖ్యలుగలవి అష్టైశ్వర్యములు.

దాసీజనము- భృత్యులు- పుత్రులు - మిత్రులు- బంధువులు- వాహనములు ధనము ధాన్యం

అష్టభోగములు. అన్నము- వస్త్రము - గంధము।పుష్పము।పానుపు।తాంబూలము। స్త్రీ గానం.

అష్టకర్మములు.

దాస్యము- దారిద్ర్యము భార్యలేకనుండుట - స్వయంకృషి-చెడాబియ్యడుగుట- అడిగినలేదనుట-అప్పుబడుట-త్రోవనడుచుట.

అష్టసిద్ధులు. అణిమ-మహిమ- గరిమ-లఘిమ- ప్రాప్తిప్రాకామ్య-ఈశిత్వం వశిత్వం.

అష్టవస్తువులు.

వరుణుడు-వృషభుడు-నహుష్యుడు- జయుడు- అనిలుడు- విష్ణుడు- ప్రభాసుడు - ప్రత్యూషుడు.

అష్టగంధములు. కస్తూరిముకర్పూరము।పునుగు! జవ్వాజి। అగరు।పన్నీరు।అత్తరు।శ్రీగంధము.

అష్టావధానములు.

చతురంగము-కవిత్వము- వ్రాయుట- చదువుట. గణితము సంగీతము-యుక్తిచెప్పుట-వ్యస్తాక్షరి.

తొమ్మిదిసంఖ్యలుగలవి.

నవ బ్రహ్మలు-మరీచి- భరద్వాజుడు- ఆంగీరసుడు-పులస్త్యుడు-పులహుండు-క్రతువు - దక్షుండు-వసిష్ఠుడు-వామదేవుడు.

నవరసములు—శృంగారరసము-హాస్యరసము కరుణారసము-రౌద్రరసము- వీరరసము- భయానకరసము- భీభత్సరసము- అద్భుతరసము- శాంతరసము.

నవరత్నములు. వజ్రం-వైడూర్యం- గోమేధికం-పుష్యరాగం-మరకతం-మాణిక్యం- నీలం- ప్రవాళం-ముత్యం. నవధాన్యములు వడ్లు-యవలు-పెసలు-వినుములు-నువ్వులు-గోధుమలు-అనుములు-ఉలవలు- సెనగలు.

నవనిధులు. మహాపద్మం- పద్మం- శంఖం - మకరం-కచ్ఛపం- ముకుందం- కుందం- నీలం-వరం

పదిసంఖ్యలుగలవి.

మన్మథావస్థలు—కనులజూచుట- మనసుదగలుట-సంకల్పించుట- నిద్రబట్టకుండుట- చిక్కిపోవుట-అన్నిటవిసుకుబుట్టుట-సిగ్గువిడుచుట- చిత్తభ్రమనొందుట- మూర్ఛనొందుట - మరణమునకుయత్నించుట.

దశదానములు—గోదానము- ధరాదానము-తిలదానము-హిరణ్యదానము-ఘృతదానము-వస్త్రదానము-ధాన్యదానము-గుడదానము- రౌప్యదానము-లవణదానము.

పదునొకండుసంఖ్యలుగలవి.

ఏకాదశరుద్రులు-ఉగ్రుడు-సోముడు - శర్వుడు-మృగవ్యాధుడు - రంతిజుడు-భిక్షకుడు- యహిర్బుధ్నుడు-పినాకి- పాదుకేశ్వరుడు- కాపాలికేయుడు-భౌముడు.

పండ్రెండుసంఖ్యలుగలవి.

ద్వాదశాదిత్యులు—అర్యముడు-మిత్రుడు- వరుణుడు - అరుణుడు- భగుడు-ఇంద్రుడు-వివ

స్వాంతుడు-ప్రాభుతుడు-పర్జన్యుడు-త్వష్ట - విష్ణువు అజఘన్యుడు.

పదునాలుగు సంఖ్యగలవి.

చతుర్దశమనువులు— స్వాయంభువమనువు-స్వారోచిషమనువు-ఉత్తమమనువు- తామసమనువు-రైవతమనువు-చాక్షుషమనువు-వైవస్వతమనువు- సూర్యసావర్ణికమనువు - దక్షసావర్ణికమనువు- బ్రహ్మసావర్ణికమనువు - రుద్రసావర్ణికమనువు-ధర్మసావర్ణికమనువు- రౌచ్యమనువు - భౌచ్యమనువు.

చతుర్దశవిద్యలు.

ఋగ్వేదము-యజుర్వేదము-సామవేదము-అథర్వణవేదము-శిక్ష-వ్యాకరణము ఛందస్సు నిరుక్తము-జ్యోతిషము-కల్పము మీమాంసాశాస్త్రము-న్యాయశాస్త్రము-పురాణము- ధర్మశాస్త్రము.

పదునారుసంఖ్యగలవి-

షోడశోపచారములు. ఆవాహనము - ఆసనము పాద్యము - అర్ఘ్యము- ఆచమనీయము - స్నానము-వస్త్రము- యజ్ఞోపవీతము- గంధము--పు

ష్పము-ధూపము దీపము-నైవేద్యము- తాంబూల
ము-నమస్కారము-ఉద్వాసనము.

షోడశకర్మములు— గర్భాధానము- పుంసవన
ము-సీమంతము- జాతకర్మము - నామకరణము-
అన్నప్రాశనము- చౌళము- ఉపనయనము- ప్రా
జాపత్యము-సౌమ్యము అగ్నేయము వైశ్వదేవ
ము గోదానము సమావర్తనము - వివాహము-
అంత్యకర్మము.

శ్లో॥ గయాంబరీషౌ శశిబిందుసంగౌ। పృథుమరు
త్వన్భరతౌ సుహోత్ర । రామాదిలీపౌ నృగ
రంతిదేవా। యయాతిమాంధాతృభగీరథాశ్చ॥

షోడశమహారాజులు— గయుడు - అంబరీష
డు శశిబిందుడు-అంగుడు పృథుడు- మరుత్తు-సు
హోత్రుడు- పరశురాముడు- శ్రీరాముడు- భ
రతుడు- దిలీపుడు-నృగుడు రంతిదేవుడు య
యాతి-మాంధాత-భగీరథుడు.

పదునెనిమిదిసంఖ్యలుగలవి.

అష్టాదశపురాణములు—బ్రాహ్మముపాద్మ

ము-వైష్ణవము-శైవము - భాగవతము - భవిష్యోత్త
రము-నారదీయము- మార్కండేయము- ఆగ్నే
యము-బ్రహ్మకైవర్తము-లైంగము- వారాహము-
స్కాందము- గారుడము। వామనము। మాత్స్య
ము।కౌర్మము।బ్రహ్మాండము.

అష్టాదశోపురాణములు— సనత్కుమారము।
నారసింహాయము । స్కాందము । శివధర్మము।
దౌర్వాసము। నారదీయము। కాపిలము। మాన
వము।ఔశనము। బ్రహ్మాండము। వారుణము। కౌ
శికము। లయింగము। సాంబము। సౌరము। పా
రాశరము।మారీచము।భాగవతము.

విద్యాభివృద్ధి కొరకు వర్ణిష్ఠులుగా తగ్గజనులు.
అయాకాలములయందు పఠించవలశినశ్లోకం.

విష్ణుదర్శనము చేయునపుడు పఠించునది.

శాంతాకారంభుజగశయనం । పద్మనాభం
సురేశం ।విశ్వాకారంగగనసదృశం। మేఘవర్ణం
శుభాంగం।లక్ష్మీకాంతంకమలనయనం।యోగి

హృద్ధ్యానగమ్యం। వందేవిష్ణుం భవభయహరం। సర్వలోకైకనాథం॥

శివదర్శనము చేయునపుడు పఠించునది.

వందేశంభుముమాపతింసురగురుం।వందేజగత్కారణం।వందేపన్నగభూషణంమృగధరం।వందేపశూనాంపతిం। వందేసూర్యశశాంకవహ్నినయనం। వందేముకుందప్రియం। వందేభక్తజనాశ్రయంచవరదం।వందేశివంశంకరం॥

విఘ్నేశ్వరదర్శనము జేయునపుడుపఠించునది.

శుక్లాంబరదరంవిష్ణుం। శశివర్ణం చతుర్భుజం। ప్రసన్నవదనంధ్యాయే । త్సర్వవిఘ్నోప శాంతయే। అగజాననపద్మార్కం । గజాననమహర్నిశం। అనేకదంతభక్తానా । మేకదంతముపాస్మహే॥

మహాలక్ష్మీదర్శనము చేయునపుడు పఠించునది.

వందేలక్ష్మీంపరశివమయీం । శుద్ధజాంబూనదాభాం। తేజోరూపాంకనకవసనాం। స్వర్ణభూషోజ్జ్వలాంగీం। బీజాపూరంకనకకలశం। హేమ

పహం దీపనసాద్యాతిసప్వం। సంధ్యాదీప నమో
స్తుతే॥

ప్రతిదినము శయనించునప్పుడు పఠించునది.

రామస్కందం హనూమంతం। వైనతేయం వృకోదరం। శయనేయస్స్మరేన్నిత్యం। దుస్వప్నంతస్యనశ్యతి॥

అశ్వత్థదర్శనము జేయునప్పుడు పఠించునది.

మూలతో బ్రహ్మరూపాయ। మధ్యతో విష్ణురూపిణే। అగ్రతశ్శివరూపాయవృక్షరాజాయతేనమః.

తులసదర్శనము జేయునప్పుడు పఠించునది.

యన్మూలేసర్వతీర్థాని యన్మధ్యేసర్వదేవతాః। యదగ్రేసర్వవేదాశ్చ। తులసింత్వాంనమామ్యహం॥

భోజనముచేయగా నేపఠించునది.

అగస్త్యంకుంభకర్ణంచ। శమ్యంచబడబానలమ్। ఆహారపరిణామార్థం। స్మరామిచవృకోదరం.

ఔషధము సేవచేయునప్పుడు పఠించునది.

ధన్వంత్రిణంగరుత్మంతం। ఫణిరాజంచకౌస్తుభం। అచ్యుతంచామృతంచంద్రం। స్మరేదౌషధకర్మణి॥

కషాయంబుదీసుకొనునపుడు పఠించునది.

శరీరేజర్ఝరీభూతేవ్యాధిగ్రస్తకళేబరే। ఔష
ధంజాహ్నవీతోయం। వైద్యోనారాయణోహరిః.

ఇంటినుంచి కార్యార్థముగాపోవునపుడు.

దుశ్శకునవినాశనంబుగాపఠించునది.

యశ్శివోనామరూపాభ్యాం। యాదేవీసర్వమం
గళా। తయోస్సంస్మరణాత్పుంసాం। సర్వతోజ
యమంగళం॥ లాభస్తేషాంజయస్తేషాం। కుతస్తే
షాంపరాభవః। యేషామిందీవరశ్యామో। హృద
యస్థోజనార్దనః॥ అగ్రతఃపృష్ఠతశ్చైవ। పార్శ్వ
తశ్చమహాబలౌ। ఆకర్ణపూర్ణధన్వానౌ। రక్షేతాం
రామలక్ష్మణౌ॥ సన్నద్ధఃకవచీఖడ్గీ। చాపబాణధ
రోయువా। గచ్ఛన్మమాగ్రతోనిత్యం। రామః
పాతుసలక్ష్మణః॥

జాబులువ్రాయువకరణములు.

స్వాస్త్రంబులోవైదికులువ్రాసికొనుక్రమము.

శ్రీమద్యజనయాజనాద్యయనాద్యాపక దా
నప్రతిగ్రహనిగ్రహషట్కర్మనిరతులైనవేద

మహారాహులైన ఫలానివారికి ఫలానివారు నిత్యం త్రికాలములయందును అనేకనమస్కారంబులు జేసి చేయంగలవిన్నపములు మేము ఇచ్చట ఫలాని దినమువరకు లేకఫలానిపేరుగల స్థలమందు కుశలము అచ్చట తమ సకల సంతోషాతిశయములకును లేక క్షేమాతిశయములకును లేకశుభస్థితులకును లేక సౌఖ్యస్థితులకును లేక అభ్యుదయంబులకును లేక భవదీయమంగళ ప్రమోదంబులకును వ్రాయించిపంపుచు రావలెను.

ఈపైన దెలిపియుండే స్వాస్తులకు యితరజాతులకు క్షత్రియాదులకు వ్రాయునెడల నిత్యం త్రికాలములయందును అనేకనమస్కారములను మాటకుబదులుగా అనేకవందనములని వ్రాయుచున్నారు.

లౌకికమంయుండే వైదికులకు వ్రాయుక్రమము.

శ్రీమద్యజనయాజనాధ్యయనాధ్యాపక దానప్రతిగ్రహ షట్కర్మనిరతులైన రాజమాన్యరాజపూజిత రాజశ్రీ బ్రహ్మశ్రీ సంపన్న

లయిన ఫలానివారికి తమసకల సామ్రాజ్యలక్ష్మీ విభవాతిశయములకు వ్రాయించి పంపించుచు న్నావలెను తక్కినవిషయములు పైవ్రాసినప్ర కారము.

క్షీవజెప్పిన వశ్యనను వ్రాయుక్రమము.

శ్రీ మద్యాజనాది షట్కర్మనిరతులయిన - వె లా. రా. బ్రహ్మశ్రీ - సం. ఫలానివారికి తక్కిన విష యములు మునుపువ్రాసినట్లు.

పుత్రుడు తమ్ముడు బావమరది మొదలయిన తక్కువవయస్సుగల దేహసంబంధులకునువ్రా యుక్రమము.

శ్రీమతు ఫలానివారు న్నాపుత్రులు చి. ఫలాని వారికిసకల శ్రేయస్సులుగలుగునట్లు ఆశీర్వదిం చివ్రాయడమేమనగా.

శ్రీరస్తు చి. ఫలానివారిని ఫలానివారు చిరంజీవి సహోదరునిగాను ఆశీర్వదించివ్రాయడ మేమనగా.

క్షత్రియాదులు తక్కువవయస్సుగలమీద

జెప్పిన. దేహసంబంధులకున్నూ ఆయా నడల ఆశీర్వచనంబులు అనుష్ఠానమునకు బదులుగా దీవెనలని యు ఆశీర్వదించి అనుష్ఠానమునకు బదులుగా దీవించి అని వ్రాయవలెను.

స్మార్తులలో వైదికులు వ్రాయు క్రమము.

ఉత్తమపక్షము.

శ్రీమదఖండితలక్ష్మీప్రసన్నులయిన ఆశ్రిత విద్వజ్జనపోషకులైన రాజమాన్య రాజపూజితమహారాజరాజశ్రీ సంపన్నులగు ఫలానివారికి తమ ముఖ్యాశ్రితులగు ఫలానివారు సకల శ్రేయస్సులుంగలుగునటుల అనేక వేదోక్తాశీర్వచనములు చేసి చేయుంగల విన్నపములు మేమున్ను యిచ్చట తమవిశ్వాసాతిశయములవల్ల క్షేమము అచ్చట తమ సకల సామ్రాజ్యలక్ష్మీ విభవాతిశయములకు వ్రాయించి పంపుతు రావలెను.

క్షత్రియాదులుమీద జెప్పినయోగ్యులకు వ్రాయు నెడల ఫలానివారికి ఫలానివారు అనేక దండములు పెట్టి చేయుంగల విన్నపములు అని వ్రాయ

వలెను॥ఇదితప్ప తక్కినవర్ణనములుసమానము.

మధ్యమపక్షము.

శ్రీమదఖండితలక్ష్మీప్రసన్న రాజమాన్య రాజ
భ్రాజితమహారాజరాజశ్రీ సంపన్నులయిన ఫలాని
వారికిఫలానివారు సకల శ్రేయస్సులుకలుగునటు
వేదోక్తాశీర్వచనములుచేసి చేయంగల విన్నప
ములు మేమున్న ఇచ్చట క్షేమము అచ్చటితమ
సకలసంతోష లక్ష్మీ విభవాతిశయములకునువ్రా
యించిపంపుచురావలెను.

కేవలలౌకికులగు వైదికులకు వ్రాయుక్రమము.

శ్రీమద్యజనాదిషట్కర్మనిరతులయినవేదమూ
ర్తులయినఫలానివారికి తమ సేవకుడుఫలానివాడు
అనేక శిరస్సాష్టాంగ నమస్కారములు చేసిచే
యంగలవిన్నపములుతక్కినవిసమానములు.

పుత్రాదులుతండ్రి

మొదలైనవారికివ్రాయుక్రమం.

శ్రీమద్యజనవేదమూర్తులైనతండ్రిగారిదివ్య శ్రీ
చరణారవిందములసన్నిధికి బాలకుడుతప్ప

త్రుఁడు ఫలానివాఁడు నిత్యము తక్కినవి పూర్వవ
త్తుగానే వ్రాయవలెను.

అల్లుండ్రు మొదలయినవారు వ్రాయునపుడు
తండ్రిగారు అనేమాటకుబదులుగా వర్యావుగా
రిదివ్య శ్రీచరణారవిందముల సన్నిధికి అనియు
బాలకుడుతమఅల్లుడు ఫలానివాడనియు వ్రాయ
వలెను.

మీదజెప్పిన స్వార్తులకువ్రాయుక్రమమేమ
ధ్యులకును ఉపయోగించుకొనవలసినది.

వైష్ణవులు పరస్పరమును వ్రాసుకొనుక్రమము.

ఉత్తమతక్షము.

శ్రీమద్వేదమార్గ। ప్రతిష్ఠాతనాచార్యోభయ
వేదాంతప్రవర్తకులైనశాంతశమదమాద్యనంతక
ల్యాణ గుణపరిపూర్ణులైన అస్మత్స్వామ్యులై అడి
యేనికిప్రాప్య ప్రాపకభూతులైవేంచేసి యుండే
శ్రీవారి ఫలానివారికి తిరువడి తామరలసన్నిధికి
దాసన్ దాసాను దాసన్ చరవరావదిదాసన్ ఫలా
నివాడు తాళుం తడక్క యుంకరాప్పిఅనంత

దండములు సమర్పించి వ్రాసికొనే విన్నపము ఇ
చ్చట ఫలానిదినము వరకు దాసవర్గములలో క్షేమ
ము. అచ్చట దేవరవారల ఉభయవేదాంత భాష్య
భగవద్విషయగ్రంథకాల క్షేపాతిశయములకు
సూత్రముఖంకృపచేయుకర్తలు.

మీరు వ్రాయునెడల నంతయు తన్ను జెప్పే ఉ
త్తమపురుష వాచకము నెల్ల అడియేననియు యె
దటివారి విషయించి చెప్పే మధ్యమపురుషవాచక శ
బ్దములనెల్ల దేవరవారనియు సందర్భానుకూల
ముగా వ్రాయవలెను.

మధ్యమపక్షము

వైష్ణవులకు స్మార్తులకుతక్రానవాడు.

వ్రాయుక్రమం.

శ్రీమద్వేదమార్గప్రవర్తకులైనఫలానివారికి ఫలా
నివారు నమస్కారములుచేసి చేయంగలవిన్న
పములు తక్రానంతయు స్మార్తులు పరస్పరము
నువ్రాసికొనుతిరునమే వ్రాయవలెను.

శిశువులు వ్రాయునెడలనమస్కారములు

అనుపిరాటకు బదులుగా రెండమ్ములసి వ్రాయడ
ముశప్పతకర్రనవి సమానమేను.

ఇదిగాక శంకరాచార్యులు మొదలైన ఆచా
ర్యసన్నిధులకును పవ్వేతసంస్థానములకును వ్రా
సేయెడల వారివారి బిరుదులకు తెలిపేపరాటలను
విచారించి వ్రాయవలెను.

కలెక్టరు జడ్జీలు ప్రభువులకు వ్రాయుక్రమము.

మహారాజ రాజశ్రీ ఫలాని దేశమునకు ప్రిన్సి
పాల్ కలెక్టరువుద్యోగస్థులగు ఫలానివారి సముఖ
మునకు యిదేశీయ సమస్తమైన దొరలకున్న వా
రివారి ఉద్యోగములను తెలిపి వ్రాయవలెను.

భూగోళవిషయము.

భూగోళశాస్త్రముఅనగా భూతలమున క
నబడెడు దేశ సముద్రాదులను వివరించునది వె
లగపండువలె గుండ్రముగావున్న భూమియొం
కర్ర పైభాగము మూడంపాళ్లు నీళ్లుగలిగి ఒకర్ర
పాలుఅగుపడుచున్నది. భూమి - ఏష్యా- యూ

రోపు-ఆఫ్రికా- ఒసినియా- అమెరికా -అనిఖం
డములు ఐదు. మొదటినాలుగు పూర్వార్థగోళ
మున - తక్కినది పశ్చిమార్థగోళమునఉన్నవి
ఏషియా ఖండము 6700 మైళ్లు పొడవును. 5400
మైళ్లవెడల్పు జనసంఖ్య 82 కోట్లు-దేశములు ర
ష్యా - చీనారాష్ట్రము - జపాన్-తూర్పిండియా
హిందూస్థానము-ఆఫ్గనిస్థానము - బెలూచిస్థా
నము-పారసీకము - తార్తారము - తురుష్కము-
యనునవి హిందూస్థానము 1900 మైళ్లనిడివి
యు 1500 మైళ్లవెడల్పు జనసంఖ్య 18 కోట్లు-
ఇదిమిక్కిలి ఘనతనొందిన విక్టోరియా చక్ర
వర్తిని యొక్కపాలనకు లోబడి-బంగాళమం
మదరాసు బొంబాయి అనుమూడుప్రధానరా
ష్ట్రములుగా విభజింపబడియున్నది.

మదరాసు రాష్ట్రము హిందూదేశమునకు ద
క్షిణభాగము ఇది దాదాపుగా దక్షిణహిందూ
స్థానమంతయునక్కనులోనియుత్తరసర్కారు
లు కలిసిన రాష్ట్రము జనసంఖ్య 31200000

ఇంతు ఆంగ్లేయుల పాలనకు లోఁబడిన దేశము ఇరువదియొకజిల్లాలుగా విభజింపబడియున్నది. గంజము-విశాఖపట్టణము-గోదావరి - కృష్ణ- నెల్లూరు-చెన్నపట్టణము - చెంగల్పట్టు-గుండలరూరు-తంజావూరు-మధుర-తిరునెల్వేలి - మళయాళము-దక్షిణకన్నడము-కర్నూలు-బళ్లారి - కడప చిత్తూరు- సేలము- తిరుచినాపల్లి-కోయంబత్తూరు- అనునవి జిల్లా అనఁగాక లెక్టరు నధికారము క్రింది దేశము వీనిలో పదునొకండు జిల్లాలు తూర్పుసముద్రతీరమునను రెండుపడమటిసముద్రతీరమునను యెనిమిది మధ్యనున్నవి ఈజిల్లాలలో అచ్చటచ్చట పెక్కుజమీనులునుగలవు ఇందు ఆంగ్లేయులచే సంరక్షింపఁబడిన ఆయాస్వదేశసంస్థానములును చేరియున్నవి. మైసూరు-తిరువాన్కూరు కొచ్చి-పుదుకోట - కొడగు - జయపురము అనునవి గొండలు పశ్చిమ సముద్రతీరమున పడమటి కనములును తూర్పు తీరమున తూర్పు కనములును సేలముజిల్లాలో సేరువరా

యకొండయును కోయంబుత్తూరు జిల్లాయం
దు నీలగిరియును మధురజిల్లాయందు పళణికొం
డయునుగలవు.

నదులు—గోదావరి-కృష్ణ-ఉత్తరపినాకిని-పా
లేరు- దక్షిణపినాకిని-కావేరి-వైగై- తామ్రపర్ణి
యివి యన్నియు పశ్చిమమునబుట్టి తూర్పుము
ఖముగాఁబ్రవహించి బంగాళా అఖాతమున క
లియును. వీనిలో గొన్నింటికి ఉపనదులుగ-వ
ర్ధ-వైనగంగ- పెనగంగ -మంజీర-యివిగోదా
వరియందును తుంగభద్ర ఘటప్రభ మలప్రభ -భీమ
వరద - ఇవి కృష్ణానదియందును శెయ్యేరు- ఇది
పాలేటియందును భవాని అమరావతినొయ్యల్
ఇవికావేరియందును గలియు ఉపనదులు-

మదరాస్ రాష్ట్రమునకంతకు రాజధానియైన
మదరాసును చెన్నపట్టణమని చెప్పుదురు ఈజిల్లా
నిడివి 10 మైళ్లువెడల్పు 4 మైళ్లు విస్తీర్ణము30
చదరపు మైళ్లు జనసంఖ్య సుమారు 400000
యిందలి గ్రామములను నగరవిచారణాధికా

రహ. యేర్పాటుప్రకారము 8 డివిజనులుగ విభజింపబడియున్నది. 1-డివిజను తండియార్పేట-ఛాకలపేట-రాయపురము-- కాశిబంగ్గ. 2-డివిజను-పెద్దినాయునిపేట పెద్దవరాలపల్లె - జమరాతోట. 3 డివిజను ముత్యాలపేట-అట్టెపాళెము కోట 4- డివిజను- వెపంబరాయి-వేసరవాడ. 5-డివిజను-చరాళ-పొరశవాకము-పెద్దమెట్టు-వేపేరి కొత్త పేట-ఎళంబరాయి-కోమలేశ్వరపురము. 6-డివిజను కిల్పాకము- సేతుపట్టు- నుంగంబాకము - మక్కాతోట. 7-డివిజనుపుదుపాకము-చింతాద్రిపేట నరసింగపురము - తిరుపల్లికేని - తిరువటేశ్వరునిపేట 8-డివిజను- మైలాపూరు - ఆళ్వారుపేట-రాయపేట-మీర్సాపేటకృష్ణాంపేట-తెనాంపేట.

ఇను.దారులు—చెన్నపురిని రెండు ఇనుపదారులుగలవు. అందొకటికి చెన్నపురి ఇను. దారియని పేరు. హిందువులు వాడుచున్నారు. హారాణులు దీనికేమ.నరాస్రెయిల్వేయని చెప్పపడుచున్నారు.ఇది చెంగల్పట్టు-చిత్తూరు- సేలము-కోయం

బుత్తూరు. జిల్లాలమీదపోయి మళయాళము జిల్లాపడమటి సముద్రతీరమందుండు బేపూరు చేరును. దీనికిని 197 మైళ్లు ఇందలి శాఖలు అరకోణమునుండి ఒకటి కంచిచేరును మఱియొకటి కడప జిల్లామీదుగా బొంబాయికి పోవును జోలారుపేటనుండి ఒకటి బెంగళూరు చేరుచున్నవి. ఈరోడ్డునుండి మఱియొక శాఖ తిరుచినాపల్లి తంజావూరు దారిగా తూర్పుసముద్రతీరమగు నాగపట్టణము చేరుచున్నది. మఱియొకటికి దక్షిణఇండియా ఇనుపదారి. యని హిందువులువాడెదరు ఇంగ్లీషువారు దీనినే సవుతు యిండియా రెయిల్వే యని చెప్పెదరు ఇది చెంగల్పట్టు- గూడలూరు-తంజావూరు-తిరుచినాపల్లి మధురలమీదపోయి తిరునెల్వేలిజిల్లాలో సముద్రతీరమందుండు తూతుకుడిచేరును యిందు చెంగల్పట్టునుండి ఒక శాఖకంచి చేరుచున్నవి.

1639-వ సంవత్సరము యింగ్లీషువారు వర్తకక
మునకొఱకు ఈప్రదేశమును ఒకస్వదేశపు చిన్న
రాజువద్ద వెలకు దీసుకొని తమసరుకుల
ను కాపాడుకొనుటకు ఫోర్టు సెంటు
జార్జి అను ఒకకోటను కట్టినారు. అక్కాల
మున యిచ్చటి సెంబతోం పరంవాసము చేరియుం
డిన ఒక చిన్న గ్రామముండెను. దానికి మదరాసు
అని పేరు నానాటు ఆకోటకు చుట్టుపట్ల పెద్దపట్ట
ణముకలిగినది. అప్పుడున్న జిల్లానాయకుడు
చెన్నప్ప అనుతండ్రి పేరు ఆపట్టణమునకు బె
ట్టించెను ఈపట్టణమందు దీనితోచేరినపేటలయం
దును 7 లక్షలజనముకలరు కోటకు దక్షిణము 8
మైళ్లదూరమున ఉన్న పరంగికొండ. అని హిం
దువులు జెప్పెదరు. దీనికేగవర్నమెంటువారు సెం
ట్ తామస్ మౌంటు యని జెప్పుచున్నారు మద
రాసుపిరంగి పట్టాలమునకు ముఖ్యస్థానము. పల్లా
వరము పూందమల్లి. ఇందు బ్రిటిషువారి సేనాస్థా
నములు పూర్వము ఉలాందావారి దైన ప్రదేశ

కావేరి - ఆవేరి - చేవరంగుమడుంగులోని లంక
యయున్నది. ప్రళయకావేరికి పడమట రెండుదిన
ముల ప్రయాణములలో నగరికొండలు గలవు
ఆర్కాటు నవాబువలన కంపెనివారు జాగీరు
గా సంపాదించిన చెంగల్పట్టుజిల్లా యిప్పుడు
మదరాసుతో చేరయున్నది కాంచీపురము చో
ళమండలమునకు రాజదాని యిది విష్ణుకంచి శివ
కంచి అని రెండుభాగములు కోవళమున చద
రంగపట్టణము పూర్వము డచ్చివారిది దీనికు త్త
రము 5 మైళ్లదూరమున పాడుపడియున్న మ
హాబలిపురమును బ్రాహ్మణ అగ్రహారమున్నది
దీనిదగ్గర పూర్వము మహాపట్టణమై యిప్పుడు
సముద్రమున పాడుపడియున్న సప్తాలయస్థా
నము ఒకటికలదని చెప్పుదురు.

పెద్దబాలశిక్ష - సంపూర్ణము.

